

International NGO-indsats for bæredygtig produktion og forbrug

Afprøvning af forskellige måder at øve indflydelse på

Christian Poll

Danmarks Naturfredningsforening

Miljøstyrelsen vil, når lejligheden gives, offentliggøre rapporter og indlæg vedrørende forsknings- og udviklingsprojekter inden for miljøsektoren, finansieret af Miljøstyrelsens undersøgelsesbevilling.

Det skal bemærkes, at en sådan offentliggørelse ikke nødvendigvis betyder, at det pågældende indlæg giver udtryk for Miljøstyrelsens synspunkter.

Offentliggørelsen betyder imidlertid, at Miljøstyrelsen finder, at indholdet udgør et væsentligt indlæg i debatten omkring den danske miljøpolitik.

Indhold

FORORD	3
SAMMENFATNING OG KONKLUSIONER	5
RESULTATER	5
<i>Integrationspatruljen</i>	5
<i>REACH-konference</i>	6
<i>WTO og miljømærkning</i>	6
<i>International NGO-tænketank</i>	6
<i>Standardisering</i>	6
SUMMARY AND CONCLUSIONS	7
RESULTS	7
<i>Integration patrol (article 6 watch)</i>	7
<i>REACH conference</i>	8
<i>WTO and eco-labelling</i>	8
<i>International NGO think tank</i>	8
<i>Standardisation</i>	8
1 INDLEDNING	9
2 INTEGRATIONSPATRULJEN (ARTICLE 6 WATCH)	10
2.1 BAGGRUND	10
2.2 AKTIVITETER	11
2.3 MILEPÆLE	11
2.4 SUCCESKRITERIER	11
2.5 SLUTPRODUKTER	12
2.5.1 Faktiske slutprodukter	12
2.6 PROJEKTDELTAGERE	12
3 REACH-KONFERENCE	13
3.1 BAGGRUND	13
3.2 AKTIVITETER	13
3.3 MILEPÆLE	14
3.4 SUCCESKRITERIER	14
3.5 SLUTPRODUKTER	14
3.5.1 Faktiske slutprodukter	14
3.6 PROJEKTDELTAGERE	14
4 WTO OG MILJØMÆRKNING	16
4.1 BAGGRUND	16
4.2 AKTIVITETER	16
4.3 MILEPÆLE	16
4.4 SUCCESKRITERIER	16
4.5 SLUTPRODUKTER	17
4.5.1 Faktiske slutprodukter	17
4.6 PROJEKTDELTAGERE	17

5	INTERNATIONAL NGO-TÆNKETANK	18
5.1	BAGGRUND	18
5.2	AKTIVITETER	18
5.3	MILEPÆLE	19
5.4	SUCCESKRITERIER	19
5.5	SLUTPRODUKTER	19
5.5.1	<i>Faktiske slutprodukter</i>	20
5.6	PROJEKTDELTAGERE	20
6	STANDARDISERING	21
6.1	BAGGRUND	21
6.2	AKTIVITETER	21
6.3	MILEPÆLE	22
6.4	SUCCESKRITERIER	22
6.5	SLUTPRODUKTER	22
6.5.1	<i>Faktiske slutprodukter</i>	22
6.6	PROJEKTDELTAGERE	23

Bilag A - Integrationspatruljen (article 6 watch)

Bilag B - REACH-konference

Bilag C - WTO og miljømærkning

Bilag D - International NGO-tænketank

Bilag E - Standardisering

Forord

Denne rapport udgør den skriftlige rapportering for projektet "International indsats", Miljøstyrelsens J.nr. M 1226-0132 (fuld titel: "Dansk bidrag til opfølgning og konkretisering af EU's integrerede produktpolitik og den 10-årige ramme af programmer om bæredygtig produktion og forbrug").

Rapporten er ikke en miljøfaglig rapport men en procesrapport, som beskriver en række aktiviteter, som er gennemført indenfor projektets rammer.

Arbejdet er overvejende udført i perioden fra 2004 til 2005, dog er standardiseringsindsatsen fortsat aktiv ved udgivelsen af denne rapport.

Projektet er afrapporteret af Christian Poll, Danmarks Naturfredningsforening i 2007.

Sammenfatning og konklusioner

Projektet "International indsats" består af en vifte af aktiviteter, hvis overordnede mål har været at styrke det folkelige element i det internationale arbejde med forbrug og produktion, samt at arbejde for at miljø- og naturbeskyttelse bliver en central del af udviklingen af den integrerede produktspolitik (IPP) samt den internationale forpligtelse "Ti års rammer af handlingsprogrammer for bæredygtig forbrug og produktion", som stammer fra bæredygtighedstopmødet i Johannesburg i 2003.

De planlagte aktiviteter har været delt op i fem delprojekter med hver sit fokus i en international NGO-indsats. De fem delprojekter har været:

1. Integrationspatruljen (article 6 watch)
2. Konference om EU's ny kemikalielov REACH
3. WTO og miljømærkning
4. International NGO-tænketank
5. Standardisering

Rapporten er en procesrapport, som beskriver en række aktiviteter og de resultater eller den dokumentation, der findes for aktiviteten. Der er således ikke tale om en faglig rapport med faglige resultater.

Rapporten er opbygget, så den følger den detaljerede projektbeskrivelse fra februar 2004. I hvert af de fem hovedafsnit gennemgås – efter en fast skabelon:

1. Baggrund
2. Aktiviteter
3. Milepæle
4. Succeskriterier
5. Slutprodukter og
6. Projektdeltagere

- for hovedaktiviteten. Undervejs beskrives ændringer i udviklingen samt eventuelle ændringer til punkterne som følge heraf.

Resultater

Integrationspatruljen

I dette delprojekt har Danmarks Naturfredningsforening (DN) fulgt EU's Konkurrenceevneråds arbejde med integration af miljøhensyn i deres politikområde. Indsatsen har bestået i en kontinuert indsats på det formelle plan i form af kritisk granskning af og udarbejdelse af detaljerede kommentarer, høringssvar, anbefalinger til forbedringer osv. til officielle dokumenter. Deltagelse i udvalgsarbejde, input til EEBs officielle udmeldinger samt formidling via DNs websted om emnet. Resultaterne er

svære at måle, men der er næppe tvivl om, at deltagelsen og arbejdet har bidraget til at fastholde miljøintegration på dagsordenen.

REACH-konference

Via gennemførelsen af en konference i form af en "domstol" bragte denne indsats fokus på styrker og svagheder ved REACH i den foreliggende form. Resultaterne var en øget fokus på denne nye lovgivning, en styrket dialog og samarbejde i den europæiske miljøorganisation EEB og mellem EEB og den europæiske forbrugerorganisation BEUC samt nationalt imellem miljø- og forbrugerorganisationerne. Konferencen gav desuden kraftig medieomtale og resulterede endelig i en meget rost publikation "REACH eller kemisk kaos". Endelig har indsatsen givetvis også sat sine spor i det politiske miljø – især i forbindelse med EU Parlamentsvalget i juni 2004.

WTO og miljømærkning

I denne delindsats søgte man at løfte miljømærkning op på det internationale niveau ved at gå aktivt ind i drøftelserne i WTO-regi. Indsatsen gav ingen konkrete resultater; konklusionen var, at ISO og WTO er for forskellige organisationer til at man vil kunne opnå enighed. Samtidig oplevede man, at NGO'erne i I-landene havde den holdning, at miljømærkekriterierne ikke måtte slækkes for meget, hvorimod U-landenes NGO'ere især så miljømærkning som handelshindringer for deres produkter. Resultaterne var således mere erkendelser end håndfaste.

International NGO-tænketank

Dette delprojekt led af at komme for sent i gang. Derfor blev de planlagte aktiviteter reduceret. Resultaterne er knyttet til det (første) møde med deltagelse af 15 lande, som blev afholdt i november 2005. Der blev på mødet etableret kontakt imellem en lang række organisationer og aftalt en fortsat indsats iblandt ca. halvdelen af deltagerne, organiseret som selvkørende emnegrupper.

Standardisering

DN har deltaget i standardiseringsarbejdet i en lang årrække og på flere forskellige måder. Som del af dette projekt har DN deltaget i udviklingen af ISO-miljøledelsesstandard, evaluering af Ny Metode-konceptet i europæisk lovgivning samt udvikling af en standard for social ansvarlighed i virksomheder. Sidstnævnte er stadig pågående, og for alle tre områder er det svært at vurdere, hvilken påvirkning indsatsen har haft, fordi industriinteresserne i standardiseringsarbejdet altid er dominerende. Der er dog næppe tvivl om, at indsatsen har haft en vis betydning, bl.a. fordi den altid har været baseret på veldokumenterede, faglige argumenter og en vedholdende påvirkning af de centrale dokumenter og processer i arbejdet.

Summary and conclusions

This project comprise a spectrum of activities with the overall aim of strengthening participation and the focus of nature and environment aspects in the international work towards sustainable consumption and production (SCP), the European integrated product policy (IPP) and the Johannesburg framework on SCP from 2003. The project has been carried out by the Danish Society for Nature Conservation – in Danish “Danmarks Naturfredningsforening” (DN) – in cooperation with other national and European NGOs.

The activities have been split into five sub-projects:

1. Integration patrol (article 6 watch)
2. A conference about EU’s new chemical regulation (REACH)
3. WTO and eco-labelling
4. International NGO think tank
5. Standardisation

This report is mainly a process report, lining up the activities and the results and documentation behind. Thus, this is to a lesser degree a technical report.

The report follows the initial project description from 2004. For each of the five sub-projects, a common template is used:

1. Background
2. Activities
3. Milestones
4. Success criteria
5. Results and
6. Project participants

Throughout the report changes to the planning is described.

Results

Integration patrol (article 6 watch)

In this sub-project DN has followed the work of the EU Council for Competitiveness on integrating environmental considerations in its policy area. Through commenting on official papers, giving recommendations, co-operation through EEB (the European Environmental Bureau) and communicating about the process on web sites, DN has pushed the process towards the NGO point of views. The specific results are difficult to measure, but without this action, the article 6 integration would certainly have been lower on the agenda throughout the process.

REACH conference

Pros and cons of the new European chemical law framework were put forward through a conference, taking form of a “trial”. As a result the co-operation within and among environmental and consumer NGOs was strengthened, and focus in the public was also raised through a lot of media activity around the conference. Eventually, the publication “REACH or chemical chaos (in Danish)” was very acknowledged among politicians and professionals in Denmark. Furthermore, the whole focus on REACH put a political pressure especially around the EU Parliament election in 2004.

WTO and eco-labelling

During this sub-project eco-labelling was lifted onto an international level by taking active part in the WTO negotiations. There were no measurable results, but it came clear that the two important organisations, ISO (the International Standardisation Organisation) and WTO are quite different in nature, thus, it was not possible to reach any kind of agreement. Also, it became clear that the interests of NGOs in developing countries differ from the interests of NGOs in highly developed countries. The former do not want too ambitious criteria, because of the risk of trade barriers, while the latter want very ambitious criteria, in order to lower the environmental impact from products.

International NGO think tank

This sub-project was delayed from the beginning. Therefore the number of planned activities was reduced. The results are from the preparation and first meeting with participants from 15 different countries, November 2005 in Brussels. During this meeting a first contact was made between a number of organisations, and a further action divided into self-organising sub-groups was agreed among approximately half of the participants.

Standardisation

DN has been part of the development of standards and principles for the development of standards throughout many years and in different ways. This sub-project has comprised taking part in the development of the ISO 14001 standard for environmental management, evaluation of the New Approach in European environmental legislation and development of the coming standard for company’s social responsibility (also including environmental aspects), the latter still in process. There is no way of measuring the results of DN’s participation in these processes, but there is no doubt that environmental issues have been standing stronger, because without DN’s appearance, the committees would have been completely dominated by industry stakeholders. DN has always based the activities in standardisation on technical arguments and well documented positions, which has strengthened the position in discussions, negotiations and comments to documents throughout the processes.

1 Indledning

Projektet "International indsats" består af en vifte af aktiviteter, hvis overordnede mål har været at styrke det folkelige element i det internationale arbejde med forbrug og produktion, samt at arbejde for at miljø- og naturbeskyttelse bliver en central del af udviklingen af den integrerede produktspolitik (IPP) samt den internationale forpligtelse "Ti års rammer af handlingsprogrammer for bæredygtig forbrug og produktion", som stammer fra bæredygtighedstopmødet i Johannesburg i 2003.

Fra starten af projektets tilblivelse (ansøgning fra Danmarks Naturfredningsforening) af 26-11-2003) blev en række aktiviteter beskrevet og målsat i en tidsplan for en periode på 2½ år. Efterfølgende blev en mere detaljeret og justeret plan udarbejdet (6-02-2004) og godkendt af Miljøstyrelsen, og endelig har der været godkendt forlængelse og ændring af visse poster i budgettet. I hele projektforløbet har der været ændringer af bemanning og skiftende politiske vinde og prioriteringer, som har givet anledning til visse yderligere ændringer, som fremgår af rapporten.

Rapporten er opbygget så den følger den detaljerede projektbeskrivelse fra februar 2004. I hvert hovedafsnit gennemgås – efter en fast skabelon:

1. Baggrund
2. Aktiviteter
3. Milepæle
4. Succeskriterier
5. Slutprodukter og
6. Projektdeltagere

- for hovedaktiviteten. Undervejs beskrives ændringer i udviklingen samt eventuelle ændringer til punkterne som følge heraf.

2 Integrationspatruljen (Article 6 Watch)

2.1 Baggrund

Amsterdam-traktatens artikel 6 kræver, at "Miljøbeskyttelseskrav skal integreres i udformningen og gennemførelsen af Fællesskabets politikker og aktioner [...] især med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling." Princippet om miljøintegration slås også fast i artikel III-4 i EU-Konventets udkast til en ny forfatningstraktat for EU.

På EU-topmødet i Cardiff i juni 1998 opfordrede stats- og regeringscheferne en række ministerråd til at fremlægge strategier for, hvordan man kan sikre en effektiv miljøintegration. Siden da er der fremlagt strategier på ni områder: Transport, landbrug, fiskeri, energi, industri, det indre marked, udviklingssamarbejde, økonomi- og finanspolitik samt almindelige anliggender. Kvaliteten af strategierne er stærkt svingende. Flere ministerråd har ligefrem set det som deres primære opgave at integrere økonomiske hensyn i miljøpolitikken - altså omvendt miljøintegration.

EU-topmødet i marts 2003 opfordrede til at styrke Cardiff-processen for integrering af miljøhensyn i de sektorspecifikke politikker og opstille såvel overordnede som sektorspecifikke mål for afkobling samt ved at forbedre de miljørelaterede strukturindikatorer og overvåge de fremskridt, der gøres, samt kortlægge bedste praksis.

EU-Kommissionen har erklæret, at den hvert år vil gøre status over Cardiff-processen. Fra 2004 vil Kommissionen også begynde at foretage konsekvensanalyser af alle større politiske forslag. Disse konsekvensanalyser skal omfatte økonomiske, sociale og miljømæssige effekter.

På trods af de formelle strukturer, som er etableret siden 1997, er princippet om miljøintegration langt fra slået igennem i de forskellige ministerråds daglige arbejde. Derfor tog European Environmental Bureau (EEB) i 2003 initiativ til at starte den såkaldte "Article 6 Watch". "Article 6 Watch", som vi på dansk har valgt at kalde "Integrationspatruljen", skal systematisk følge arbejdet i de enkelte ministerråd og kommentere sager, som har/kan få væsentlige miljøeffekter. Gruppen skal arbejde på såvel EU-niveauet som nationalt niveau. EEB koordinerer indsatsen på det generelle plan, mens en række nationale medlemsorganisationer bidrager med nationale aktiviteter og forhold til konkrete sektorer.

Danmarks Naturfredningsforening har fulgt Konkurrenceevnerådets arbejde med miljøintegration. Konkurrenceevnerådet er det ministerråd, der definerer fremtidens fælleseuropæiske erhvervspolitik, og en konsekvent integration af miljøhensyn på dette område er afgørende for om EU udvikler bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre. EU's nye kemikalielovgivning (REACH) og direktivet om den såkaldte "ny metode" er eksempler på sager, som har

stor betydning for miljøet. Arbejdet med miljøintegration i Konkurrenceevnerådet skal ses som en generel styrkelse af Cardiff-processen.

2.2 Aktiviteter

- Monitering og input til Konkurrenceevnerådets løbende arbejde. Op til hvert rådsmøde har DN udarbejdet kommentarer til relevante sager, som er sendt til Erhvervsministeren og andre relevante beslutningstagere. Diverse høringssvar er udarbejdet og indgivet.
Generelt har DN arbejdet for at sikre miljøaspekter en plads i alle de sammenhænge, hvor høringssvar og andre kommentarer er indgivet. Det gennemgående har været ønsket om at forankre miljøaspekterne med ejerskab og ansvar hos andre aktører end miljømyndighederne.
- Analyse af Konkurrenceevnerådets eksisterende strategi for miljøintegration, herunder anbefalinger til forbedringer. DN har udarbejdet EEB's briefing notes
- Bidrag til EEB's arbejde på europæisk plan, herunder kontakt til europæiske samarbejdspartnere og oversættelse af DN's arbejde. DN har udarbejdet EEB's briefing notes, skrevet bidrag til ministerbreve, memorandum til EU-formandskab mv.
- Udarbejdelse af anbefalinger til en generel styrkelse af Cardiff-processen i forbindelse med revisionen af Lissabon-strategien/EU-strategien for bæredygtig udvikling i 2004/2005. DN har deltaget i Udenrigsministeriets Lissabon-kontaktudvalg, herunder leveret diverse skriftlige bidrag, samt bidraget til EEB-dokumenter.
- Opdatering af temaside om miljøintegration på DN's hjemmeside, se Bilag A – 1.2.

2.3 Milepæle

- Rådsmøderne i Konkurrenceevnerådet.
- Forårstopmøde 2005 (revision af Lissabon-strategien og EU-strategien for bæredygtig udvikling).

2.4 Succeskriterier

- At den danske regering arbejder for en styrket miljøintegration i Konkurrenceevnerådet og generelt.
Er svært at måle på, men vores vurdering er at vores løbende indspark til processen, samt deltagelse i ministeriets koordineringsudvalg har medført et øget fokus på miljøintegration, som ikke havde været tilstede, hvis ikke DN havde deltaget.
- At EEB kan give mere kvalificeret input til Cardiff-processen fsva. Konkurrenceevnerådet.
Det har været helt nødvendigt med DN's bidrag til EEB's arbejde, eftersom EEB's ressourcer til dette har været begrænset, så har det danske input været væsentligt for at styrke EEB.
- At princippet om miljøintegration i højere grad afspejles i Konkurrenceevnerådets arbejde.
Det er vi desværre ikke lykkedes med i noget større omfang. Det vil nok kræve mange års opfølgende og vedholdende arbejde, da det ikke er let

at ændre fastgroede interne processer i visse organisationer og ministerier

- *At arbejdet fører til en generel styrkelse af Cardiff-processen. Cardiff-processen som overskrift for indsatsen er ikke længere aktuel, men princippet om miljøintegration lever videre i andre initiativer som Lissabon-processen, ETAP mv. DN's arbejde har også påvirket parlamentets arbejde, da vi har haft tæt kontakt til de relevante danske parlamentsmedlemmer, som har haft indflydelse på processen. Desværre er det svært at sige og måle hvor stor betydning vores konkrete input har været, men der er ingen tvivl om, at DN's deltagelse har bidraget til at fastholde miljøintegration på dagsordenen ift. Konkurrenceevnerådet og revisionen af Lissabon-strategien. Uden DN's indsats havde den europæiske miljøbevægelses bidrag ikke været noget særligt, og vi var den eneste danske miljøorganisation der systematisk arbejder på at påvirke den danske proces.*

2.5 Slutprodukter

Delprojektet er en løbende aktivitet uden et samlet slutprodukt.

2.5.1 Faktiske slutprodukter

Bilag A indeholder en liste over input givet omkring miljøintegration.

2.6 Projektdel tagere

Michael Minter som hovedansvarlig (Danmarks Naturfredningsforening)

Pia Olsen som backup (Danmarks Naturfredningsforening)

3 REACH-konference

3.1 Baggrund

Den 29. oktober 2003 vedtog EU-Kommissionen sit forslag til en ny kemikalielov. Lovforslaget, der også kaldes REACH, er en klar forbedring i forhold til den nuværende situation. Men i forhold til miljøorganisationernes ønsker og de oprindelige intentioner fra Kommissionens, Ministerrådets og Europa-Parlamentets side, er der desværre tale om et alvorligt tilbageslag for EU's kemikaliepolitik. Kommissionens sikrer bl.a. ikke opfyldelsen af EU's mål om, "at kemikalier inden 2020 kun skal fremstilles og anvendes på måder, der ikke indebærer en betydelig indvirkning på sundhed og miljø."

REACH, som står for "Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals", skal erstatte 40 eksisterende direktiver på området. Trods de store svagheder i forslaget, er det positivt, at skelettet til en ny europæisk kemikaliepolitik endelig er vedtaget. Danmarks Naturfredningsforening og Forbrugerrådet har siden forslaget fra 2003 kæmpet for, at de folkevalgte i EU's ministerråd og Europa-Parlamentet satte kød på skelettet.

På en REACH-konference i efteråret 2004 satte Danmarks Naturfredningsforening (i samarbejde med EEB) og Forbrugerrådet (i samarbejde med BEUC) fokus på svaghederne i Kommissionens forslag samt udfordringerne for de dengang nyvalgte europa-parlamentarikere og EU's ministerråd. Formålet var at skabe bred forståelse for behovet for og det nødvendige indhold i en styrket kemikalielovgivning.

3.2 Aktiviteter

Forberedelse:

- Analyse af REACH-forslaget (inkl. den politiske proces) og udarbejdelse af positionspapir. Positionspapiret udgjorde grundlaget for konferencens indhold og blev distribueret til centrale politiske beslutningstagere (herunder kandidater til Europa-Parlamentet). Publikationen "REACH eller kemisk kaos" udgør både analyse og positionspapir.
- Deltagelse i EEB's og BEUC's kemikaliearbejdsgrupper. DN har deltaget løbende i møderne.
- Udarbejdelse af konferenceprogram og invitation af talere. Gennemført
- Annoncering af konferencen på hjemmesider og i diverse nyhedsbreve. I DN's og samarbejdspartneres medier og hjemmesider.
- Øvrigt pressearbejde. DN er nævnt i ca. 40 presseklip om REACH i projektperioden.

Konferencen:

- International konference i København i oktober/november 2004 med 120 deltagere. Målgruppen var politikere og interesseorganisationer (miljø- og forbrugerorganisationer, erhvervsliv og fagbevægelse) fra hele Europa. Konferencen blev afholdt i samarbejde med Forbrugerrådet. Konferencen

havde bl.a. den danske miljøminister som taler og en lang række deltagere fra det meste af Europa, såvel NGO, som politikere, erhvervsfolk, forskere, jurister og journalister.

Opfølgning:

- Formidling af konferencens resultater. Konferencen blev omtalt i pressen (bl.a. Politiken og Ritzau) samt formidlet via DN's hjemmeside.
- Politisk opfølgning i forhold til Rådet og Europa-Parlamentet (hele 2005). Rådet og Parlamentet har løbende modtaget høringssvar og bidrag til det igangværende arbejde. Parlamentets danske medlemmer blev spurgt om deres holdning til 10 spørgsmål om REACH i perioden op til parlamentsvalget 13-06-2004, se Bilag B.
- Deltagelse i EEB's og BEUC's kemiklearbejdsgrupper – er sket løbende.

3.3 Milepæle

- Positionspapir om REACH, medio maj 2004
- Udkast til konferenceprogram, ultimo juni 2004
- Endeligt konferenceprogram, primo september 2004
- Afholdelse af konference, ultimo oktober/primo november 2004
- Konferencerapport, februar 2005

3.4 Succeskriterier

- Stor og bred deltagelse (geografisk og interessebaseret).
- Stor omtale i presse og nyhedsbreve. Bl.a. i www.REACHinfo.dk og DN's blad til 130.000 medlemmer *Natur & Miljø*; en to-siders REACH-artikel i efteråret 2004.
- Stor effekt på de politiske forhandlinger. Konferencen var et blandt mange REACH-initiativer i perioden, og den har helt sikkert bidraget til at gøre loven mere nærværende og forståelig for mange mennesker, men isoleret set kan man næppe udtale sig om effekten på de politiske forhandlinger..

3.5 Slutprodukter

- Positionspapir: Publikationen "REACH eller kemisk kaos"
- Konferencerapport: Oplæg og referat af REACH-domstolen
- En egentlig evaluering blev ikke gennemført

3.5.1 Faktiske slutprodukter

Bilag B indeholder dokumenter, der dokumenterer indsatsen.

3.6 Projektdeltagere

Danmarks Naturfredningsforening er ansvarlig for projektet, mens Forbrugerrådet fungerer som "underleverandør". Projektdeltagere er:

Michael Minter (Danmarks Naturfredningsforening)
Allan Andersen (Danmarks Naturfredningsforening)
Mette Boye (Forbrugerrådet)

4 WTO og miljømærkning

4.1 Baggrund

De internationale handelsforhandlinger, kaldet Doha-runden, blev igangsat november 2001. Mandatet indeholdt blandt andet krav til arbejdet med handel og miljø, herunder miljømærkning. I forhandlingerne har EU presset på for, at der skal findes en løsning på miljømærkning i internationalt regi. Et ønske, som også udviklingslandene har haft, idet de ikke ønsker, at i-landenes mærkningsordninger skal være endnu en markedsbarriere.

WTO mødet i Cancun viste med al tydelighed, at det bliver svært for WTO-landene at nå til enighed. Doha-runden var planlagt til at afslutte inden d. 31. december 2005, men denne tidsfrist blev flyttet og den 24-07-2006 blev forhandlingerne suspenderet på ubestemt tid.

Miljømærkning blev diskuteret i Cancun, og EU har været demandeur på emnet, men diskussionerne gik langsomt. I-landenes miljø-NGO'er har generelt været kritiske overfor at diskutere miljømærkning i WTO, i det man har været bekymret for, at det vil trække niveauet for mærkerne ned. Der har derfor været et behov for en NGO-drøftelse omkring det videre arbejde med miljømærker, og her har DN benyttet sin ekspertise fra miljømærkningsarbejdet i ISO TC207 og den danske spejlgruppe.

4.2 Aktiviteter

- DN deltog i arbejdet omkring den danske Beach Club-rapport om handel og miljø under ledelse af Udenrigsministeriet. I den forbindelse bidrog DN til udarbejdelsen af den officielle danske holdning til WTO-mødet i Hong Kong omkring handel og miljø, se Bilag C – 1.1.
- DN deltog i den danske delegation WTO ministerkonferencen i Hong Kong den 13.-18. december 2005.
- DN udarbejdede et NGO-papir til ministermødet i Hong Kong omkring miljømærkning og ISO 14000 serien, se Bilag C – 1.2 "Hong Kong – flop eller fjong?" maj 2005, hvoraf holdningerne fremgår.

4.3 Milepæle

- WTO-ministermøde forår 2005
- WTO's-miljøkomites løbende møder

4.4 Succeskriterier

Et væsentligt succeskriterium var at det lykkedes NGO'erne at komme til enighed om et bidrag på miljømærkning til WTO før WTO-ministermødet i Hong Kong. Det lykkedes ikke for NGO'erne at blive enige på trods af flere bidrag fra DN side. DN deltog bl.a. i møderne i ISO-miljøledelsesmøder for at sikre en vis form for sammenhæng, men de to systemer er meget fjerne fra

hinanden, da ISO er en privat organisation og WTO en samling af stater. NGO'erne kan ikke alene sikre sammenhæng mellem disse to institutioner, om end der kom mere sammenhæng hos NGO'erne i processen, så smittede det ikke af på de øvrige.

4.5 Slutprodukter

- Et planlagt NGO bidrag på miljømærkning

4.5.1 Faktiske slutprodukter

Bilag C indeholder en liste over dokumenter fra indsatsen.

4.6 Projektdel tagere

Lone Alstrup (Danmarks Naturfredningsforening)
Pia Olsen (Danmarks Naturfredningsforening)

5 International NGO-tænketank

5.1 Baggrund

På Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg 2002 besluttede verdens stats- og regeringsledere blandt andet, at der skal udarbejdes rammeprogrammer for bæredygtig forbrug og produktion:

"Encourage and promote the development of a 10-year framework of programmes in support of regional and national initiatives to accelerate the shift towards sustainable consumption and production to promote social and economic development within the carrying capacity of ecosystems by addressing and, where appropriate, delinking economic growth and environmental degradation through improving efficiency and sustainability in the use of resources and production processes, and reducing resource degradation, pollution and waste".

Der skal altså udarbejdes programmer på nationalt, regionalt og internationalt plan. Ideen om et internationalt plan møder dog stor modstand fra blandt andet USA, hvilket kan medføre, at processen på internationalt plan vil gå meget langsomt.

Generelt har processen siden Johannesburg været præget af stor tvivl omkring det videre forløb og manglende politisk vilje. På internationalt plan blev det første ekspertmøde, Marrakesh-mødet, afholdt i juni 2003. Her blev diskuteret en del, men der kom ingen afklaring af det videre forløb. Rapporten herfra blev fremsendt til CSD 12, der blev afholdt i foråret 2004. Her var bæredygtigt forbrug og produktion et tværgående tema, men der var ikke meget input til denne diskussion, og først i 2010-2011 vil bæredygtigt forbrug og produktion være et konkret tema på CSD-dagsordenen. NGO-tænketanken nåede ikke at forholde sig til de efterfølgende møder i Costa Rica i 2005 eller Stockholm 2007.

NGO-tænketanken har været en mulighed for at skabe nogle rammer, som forhåbentligt kunne medføre et fælles fodslag og et fælles NGO-input til den internationale proces. DN gik i gang med at lede dette arbejde i tæt samarbejde med Forbrugerrådet.

5.2 Aktiviteter

Følgende aktiviteter blev gennemført i henhold til projektbeskrivelsen:

- DN nedsatte i samarbejde med Forbrugerrådet en international NGO-tænketank med 16 deltagere¹. Kommissoriet for dette del-projekt fremgår af projektbeskrivelsen for ansøgningen til Program for renere produkter mv. Hovedtrækkene for kommissoriet er i kort form emnerne beskrevet

¹ Deltagerliste – Bilag D – 1.1

nedenfor. På første møde udkrystalliseredes en række mere detaljerede idéer, som fremgår af referatet af dette møde, se Bilag D – 1.4.

- Der blev afholdt et første møde i tænketanken den 21.-22. november 2005 hos EEB i Bruxelles². Den oprindelige plan var, at der skulle afholdes fire møder i projektperioden.
- Tænketanken nedsatte nogle arbejdsgrupper, som begyndte at bearbejde fire temaer. Oprindeligt var denne post formuleret som en opgave om at udarbejde baggrundsnotater. Grundet forsinkelsen i hele opstarten af tænketanken blev der ikke udarbejdet notater fra projektteamets side men i stedet fokuseret på at danne selvkvørende arbejdsgrupper, som selv skulle udarbejde materiale i samarbejdsforløbet.

Tænketanken skulle også have gennemført følgende aktiviteter, som dog ikke var mulige pga. den sene opstart:

- Viderebygning på EU-Kommissionens gennemgang af interne politikker.
- Afholdelse af konference, hvor tænketankens anbefalinger fremlægges efterår 2005.
- Udarbejdelse af pamflet, der videregiver disse anbefalinger både til EU og CSD.

5.3 Milepæle

Følgende milepæle var væsentlige for delprojektets forløb:

- CSD 12 og 13, hvor bæredygtigt forbrug og produktion var tværgående temaer
- Forårstopmødet i 2005, hvor Europakommissionen fremlagde deres anbefalinger til EUs opfølgning på verdenstopmødet i Johannesburg til EUs stats- og regeringsledere

5.4 Succeskriterier

- At der kom et konkret NGO-input til den internationale proces med bæredygtigt forbrug og produktion.
Der blev nedsat en række emnegrupper, som skulle levere del-input, men grupperne fortsatte ikke arbejdet, bl.a. fordi de kom for sent i gang i forhold til den internationale proces.
- At bæredygtigt forbrug og produktion fortsat er på dagsordenen i EU og internationalt.
De nedsatte emnegrupper har ikke arbejdet videre, så i dette regi er der ikke skubbet yderligere på denne proces.
- At der afholdtes en konference med klare anbefalinger til det internationale samfunds videre arbejde.
Den sene opstart af del-projektet gjorde en konference irrelevant.

Delprojektet blev ændret en del, især fordi det første møde blev arrangeret for sent i forhold til den internationale proces, se næste afsnit om slutprodukter.

5.5 Slutprodukter

Det oprindelige mål for projektet var at udarbejde et konkret NGO-forslag til et internationalt program for bæredygtigt forbrug og produktion.

² Dagsorden og referat samt to præsentationer fra mødet – Bilag D – 1.3-1.6

5.5.1 Faktiske slutprodukter

NGO-tænketanken var først tænkt som et internationalt delprojekt, som skulle spille aktivt ind på den internationale proces efter mødet i Johannesburg. Til tænketankens første møde deltog 16 deltagere fra 15 organisationer, men processen kom for sent i gang til, at der kunne gennemføres en egentlig international NGO-koordination med afsluttende workshop og fælles udmelding i 2005. Der blev ikke udarbejdet en revideret tidsplan, fordi hele grund-idéen med projektet faldt til jorden pga. det sene startmøde.

Til gengæld var der efter første møde interesse for at fortsætte initiativet som en europæisk tænketank med deltagelse af 7-8 personer fra såvel miljø- som forbrugerorganisationer. De vil arbejde videre i forhold til den internationale proces omkring bæredygtigt forbrug og produktion. Resultatet er således fortsat et bidrag til den internationale proces, men gennemført mere selvkørende, i det der blev etableret en række emnegrupper på det første møde. DN har ikke deltaget efterfølgende i nogen af disse grupper.

Efter nedtoning af den planlagte del af tænketank-delprojektet overvejede projektgruppen andre måder at skabe en international NGO-bevægelse på området, og i 2005 valgte DN så at træde ind i ISO-arbejdet med udviklingen af en international standard for social ansvarlighed (CSR) for virksomheder. I dette arbejde har DN været meget aktiv og samlende i den internationale NGO-gruppe, som blev skabt omkring denne ISO-proces. Ved på denne måde at formalisere en international NGO-netværksindsats omkring en mere praktisk form af bæredygtig udvikling, er resultaterne blevet mere konkrete og indsatsen mere stabil i forhold til deltagere, fokus og mål. Denne indsats er beskrevet i detaljer i rapportens afsnit 5.

5.6 Projektdeltagere

Danmarks Naturfredningsforening var ansvarlig for projektet, mens Forbrugerrådet fungerede som "underleverandør". Projektdeltagere var:

Pia Olsen, Lone Alstrup og Kristine Karpf (Danmarks Naturfredningsforening)
Mette Boye og Claus Jørgensen (Forbrugerrådet)

6 Standardisering

6.1 Baggrund

Danmarks Naturfredningsforening har gennem de sidste 10 år arbejdet med standardisering på nationalt og internationalt plan. Vi har været aktive i Dansk Standards spejlgruppe S-283 på ISO-miljøledelsesstandarder og har ligeledes aktivt arbejdet i CEN/SABE der er det europæiske standardiseringsorgan på miljøområdet.

Erfaringerne fra dette arbejde viser, at det er gennem det horisontale, politiske arbejde med miljøstandarder at NGO'er som DN kan få størst indflydelse.

Formålet med standardiseringsarbejdet i dette projekt har været aktivt at følge den politiske proces med miljøledelsesstandarder og revidering af Ny Metode-direktivet med udgangspunkt i de erfaringer, som DN har gjort med det tidligere arbejde indenfor standardisering. Gennem arbejdet vil DN forsøge at øge NGO'ers indflydelse på standardiseringsarbejdet både nationalt og internationalt.

DN vil, sammen med andre NGO'er, arbejde for at internationale og nationale miljøledelsesstandarder indeholder krav til miljøpræstation, samt for at der bliver sat krav til, at andre typer af standarder får miljøkrav på lige fod med sikkerheds- og holdbarhedskrav. DN er medlem af ISOs NGO Task Force og både i forbindelse med arbejdet med miljømærkning i WTO og revision af ISO-standarderne har dette netværk været brugt. Ligeledes har DN arbejdet aktivt i regi af vores europæiske paraplyorganisation ECOS (European Environmental Citizens Organisations for Standardisation) for at styrke NGO-synspunkter i standardiseringsarbejdet.

6.2 Aktiviteter

DN var aktiv i DS-udvalg S-283 og arbejdede med revisionen af ISO 14001, 14063 "Miljøkommunikation", 14025 "Miljøvaredeklarationer" samt revisionerne af LCA-standarderne (14040-serien).

Aktiviteterne har bestået i forberedelse til og deltagelse i møder i S-283 samt levering af kommentarer til ovennævnte standarder i forbindelse med udarbejdelse af de danske kommentarer til internationale arbejdsgruppemøder. Desuden har DN deltaget i udvalgte internationale arbejdsgruppemøder indenfor fokusområderne.

Ny Metode er under revision og Europakommissionen har i flere omgange haft diskussioner med forskellige aktører omkring dette revisionsarbejde. DN har givet input til revisionsprocessen med konstruktive og detaljerede kommentarer, hvor det centrale fokus har været at sikre, at miljøkrav bliver et fast krav i alle direktiver, der følger Ny Metode, samt at dette skal indarbejdes i mandaterne til standardiseringsorganisationerne. DN har givet input såvel

direkte som via Dansk Standard som via vores europæiske paraplyorganisation ECOS, se Bilag E – 1.1.

I 2004 påbegyndte ISO udviklingen af en standard for virksomheders sociale ansvar (CSR-standarden, ISO 26000, som også indbefatter miljøaspekter). DN oplevede på dette tidspunkt en stor interesse fra mange sider i dette arbejde og valgte at træde ind i arbejdet. Baggrunden var på den ene side at sikre, at vi ville være med der, hvor de væsentlige standarder bliver sat, og på den anden side at bruge denne proces som en erstatning for arbejdet med den internationale NGO-tænk tank (se afsnit 4), som kom for sent i gang til at få den ønskede effekt. ISOs NGO-forum er netop et stort forum af NGO fra hele verden og med mange forskellige interesser. Med erfaringen fra den mangeårige standardiseringsindsats, et højt fagligt niveau og en offensiv tilgang fandt DN, at ved at lægge indsatsen her, kunne målene fra NGO-tænk tanken indfris over en årrække.

DNs fokus i denne indsats har været at arbejde aktivt for, at miljø bliver en del af den fremtidige standard, samt at sikre at der kommer egentlige minimumskrav ind i standarden, således at det bliver forpligtende for en virksomhed at bekendtgøre sig til standarden.

6.3 Milepæle

Arbejdet har ikke haft andre milepæle end de, som har ligget i det internationale standardiseringsarbejde. I disse processer flytter tidsplanerne sig hele tiden, fordi man ikke kan forudsige, hvornår der kan skabes tilstrækkelig konsensus til, at standarden kan blive vedtaget.

6.4 Succeskriterier

Succeskriterier

- DN deltager i ISO møderne omkring miljøledelsessystem og er en central spiller i Dansk Standard og i de danske delegationer til de internationale ISO-møder. DN varetager en central rolle i de internationale forhandlinger.
- DN deltager i CSR-arbejdet internationalt og nationalt, og DN er centralt placeret i det internationale NGO-forum, samt i den danske delegation.

6.5 Slutprodukter

Produkterne af standardiseringsarbejdet har været en bedre og mere systematisk involvering af NGOer og fokus på inddragelse af alle aktører i standardiseringsarbejdet. Dette er sket igennem en aktiv medvirken i processen og via DNs medlemskab af og aktive bidrag til europæiske og internationale netværk, som beskæftiger sig med standardiseringsarbejde.

6.5.1 Faktiske slutprodukter

DN har deltaget aktivt i Dansk Standards udvalg S-397 "Samfundsmæssig ansvarlighed (SR)" fra udvalgets oprettelse til i dag – i alt 15 halvdagsmøder samt forberedelse og opfølgning siden 2004. DN har været repræsenteret ved Pia Olsen (2004-2005), Kim Christiansen (2004-2007) og Christian Poll (2005-2007 overvejende på sidelinien), og indsatsen har fokuseret på at sikre

kvantificerbare minimumskrav på miljøaspekterne i virksomhedernes CSR-arbejde.

DNs medlemmer i udvalget har også deltaget i de i alt fire internationale møder, hvor indsatsen både har været på forhandling og egentlige formuleringer til det formelle arbejde med standarden. DN har desuden været meget aktiv i det internationale NGO-forum, som skabt omkring tilblivelsen af standarden³. Denne indsats har fundet sted løbende som e-post-kommunikation og med ekstra indsats omkring og på de fire internationale møder.

Grundet arbejdet med CSR blev DN indbudt til en løbende dialog med Europaparlamentariker Poul Nyrup Rasmussen, i det europæiske socialdemokratis arbejde med at udvikle et europæisk direktiv for CSR, og DN har udviklet baggrundsnotater til denne proces.

Bilag E – 1.2 indeholder en rapport, som beskriver arbejdet og DNs indsats indenfor CSR-standardens.

6.6 Projektdeltagere

Projektdeltagere er:

Lone Alstrup (Danmarks Naturfredningsforening)

Pia Olsen (Danmarks Naturfredningsforening)

Kim Christiansen (Danmarks Naturfredningsforening)

Christian Poll (Danmarks Naturfredningsforening)

³ Se <http://inni.pacinst.org/inni/CSR.htm>

BILAG A

Integrationspatruljen – resultater

1.1 Dokumenter

Dokumenterne i listen nedenfor udgør det input, projektet har givet til miljøintegrationsarbejdet nationalt og på europæisk niveau. Listen er sorteret efter aktivitetslisten i hovedrapporten (gengivet efter tabellen) angivet som tal i parentes i første søjle.

Visse dokumenter står med DN som afsender, andre med EEB eller anden afsender, hvor DN har lavet et væsentligt bidrag til indholdet.

Dato	Emne	Modtager
8-03-2004 (1)	Don't dilute EU's environmental policy! – EEB's input to the Competitiveness Council's preparation of this year's Spring European Council	EU's konkurrenceråd
5-04-2004 (1)	Concerning: Integration of environmental concerns and competitiveness (fra EEBs generalsekretær)	Miljøministrene i EU
4-05-2004 (1)	Høringssvar om udkast til rådskonklusioner vedr. "bedre regulering"	Erhvervs- og Selskabsstyrelsen
4-05-2004 (1)	Høringssvar om udkast til rådskonklusioner vedr. konkurrenceevne og vækst	Økonomi- og Erhvervsministeriet
26-05-2004 (1)	Høringssvar vedr. strategi for konkurrenceevne i Europa	Økonomi- og Erhvervsministeriet
30-08-2004 (1)	Høringssvar om rådskonklusioner vedr. industripolitik og strukturforandringer	Økonomi- og Erhvervsministeriet
19-11-2004 (1)	Concerning: EU Competitiveness Council, Brussels, 25-26 November 2004	EU's konkurrenceråd
30-11-2004 (1)	Input til Altinget.dk: DN kritiserer EUs erhvervsministre: Gammeldags at se miljø som en omkostning	Pressen: Altinget
9-11-2005 (1)	Høringssvar om Kommissionens meddelelse om regelforenkligning samt udkast til rådskonklusioner på Konkurrenceevnerådsmøde 28.-29. nov.	Erhvervs- og Selskabsstyrelsen
5-04-2004 (2)	Article 6 Watch: Briefing Paper on Competitiveness and Environment	EEBs medlemmer og interessenter
22-06-2004 (2)	Article 6 Watch: Briefing Paper on Competitiveness and Environment, ver. 2	EEBs medlemmer og interessenter
7-02-2005 (4)	Response to stakeholder consultation on The Framework Programme for Competitiveness and Innovation (CIP)	Europakommissionen
12-08-2004 (4)	Lissabon-processen og miljøet – Diskussionsoplæg til møde i Udenrigsministeriets kontaktudvalg	Udenrigsministeriets Lissabon-kontaktudvalg
10-05-2004 (4)	Response to the Commission's stakeholder consultation on the "Multiannual programme for enterprise and entrepreneurship, and in	Europakommissionen

Dato	Emne	Modtager
	particular for SME's"	
10-04-2004 (4)	Response to the Commission's stakeholder consultation on the "Multiannual programme for enterprise and entrepreneurship, and in particular for SME's"	Europakommissionen
24-02-2005 (4)	THE 2005 SPRING SUMMIT AND EUROPE'S ENVIRONMENT, Making the Lisbon process work for sustainable development, Analysis and Proposals by the European Environmental Bureau, Including EEB's response to the report of the Kok Group	Positionspapir for EEB
7-03-2005 (4)	Fra 92-gruppen om "EU's forårstopmøde den 22.-23. marts 2005"	Statsminister Anders Fogh Rasmussen
16-03-2005 (4)	Kina satser på bæredygtig vækst - hvad gør EU?	Artikel til 92-gruppens nyhedsbrev nr. 29
2-05-2005 (4)	Danmarks Naturfredningsforenings kommentarer til Kommissionens meddelelse vedrørende integrerede retningslinier for vækst og job 2005-2008 (KOM(2005)141)	Udenrigsministeriet
17-05-2005 (4)	Høringsvar vedr. EU's rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (CIP) KOM(2005)121	Erhvervs- og Byggestyrelsen
14-10-2005 (4)	Danmarks Naturfredningsforenings kommentarer til Danmarks Lissabon-reformprogram	Udenrigsministeriets Lissabon-kontaktudvalg

(5) Se temasider under www.dn.dk/eu, nærmere beskrevet under afsnit 1.2 nedenfor.

Aktiviteter fra projektbeskrivelsen

Referencepunkter til tabellens første søjle.

1. Monitoring og input til Konkurrenceevnerådets løbende arbejde. Op til hvert rådsmøde udarbejdes kommentarer til relevante sager, som sendes til erhvervsministeren og andre relevante beslutningstagere
2. Analyse af Konkurrenceevnerådets eksisterende strategi for miljøintegration, herunder anbefalinger til forbedringer.
3. Bidrag til EEB's arbejde på europæisk plan, herunder kontakt til europæiske samarbejdspartnere og oversættelse af DN's arbejde.
4. Udarbejdelse af anbefalinger til en generel styrkelse af Cardiff-processen i forbindelse med revisionen af Lissabon-strategien/EU-strategien for bæredygtig udvikling i 2004/2005.
5. Opdatering af temaside om miljøintegration på DN's hjemmeside.

1.2 DNs webtema om miljøintegration

På www.dn.dk blev oprettet en række temasider, som beskriver indsatsen. Temasiderne tager udgangspunkt i en hovedside om emnet, hvorfra der er links til en række undersider og dokumenter.

1.2.1 Hovedside om Miljøintegration

Miljøintegration - Microsoft Internet Explorer

Filer Rediger Vis Foretrukne Funktioner Hjælp

Tilbage Søg Foretrukne

Adresse <http://www.dn.dk/sw19633.asp> Gå Hyperlinks

Google Search Denmark Bookmarks Popups okay Check Settings

Forside | Nyhedsbreve | Kontakt | In english

Danmarks Naturfredningsforening

DNs arbejde DNs organisation Støt DN For medlemmer For aktive Børn og unge Nyheder Butikken

Oversigt - her er du:

- Forside >
- DN's arbejde >
- EU >
- Miljøintegration

Miljøintegration i EU Print

Europas miljøproblemer skal løses hvor de skabes. Det er filosofien bag EU-traktatens artikel 6, som kræver, at miljøbeskyttelseskrav skal integreres i udformningen og gennemførelsen af alle EU's politikker. Danmarks Naturfredningsforenings "integrationspatrulje" arbejder for at EU's politikere tager opgaven alvorligt. I arbejdet sætter vi særligt fokus på integration af miljøhensyn i EU's erhvervs politik.

EU skal konkurrere på høje miljøstandarder

Siden vedtagelsen af EU-strategien for bæredygtig udvikling i 2001 er økonomisk vækst og konkurrenceevne kommet langt op på den politiske dagsorden. Så langt, at de store europæiske erhvervsorganisationer og mange ledende politikere i EU nu taler om, at ingen politiske forslag bør vedtages, hvis de har negative konsekvenser for EU's konkurrenceevne i forhold til resten af verden. Dette harmonerer meget dårligt med EU's mål om en bæredygtig udvikling.

Et bedre miljø kræver nytænkning i EU's erhvervs politik.

EU's politikere må anerkende at der findes både god og dårlig konkurrenceevne. Vi skal ikke konkurrere på lave miljøstandarder. Vi skal derimod være verdens mest ressourceeffektive og miljøvenlige økonomi. Det kræver nytænkning i erhvervs politikken.

Yderligere information

- Cardiff-processen kort fortalt
- Høringssvar om EU's handlingsplan for miljøteknologi (februar 2004)
- Statusnotat fra DN og EEB om EU's politik i forhold til konkurrenceevne og miljø (maj 2004)
- EEB's brev til EU's erhvervsministre om Konkurrenceevnerådsmøde den 17. maj 2004.
- DN-notat til Udenrigsministeriets kontaktudvalg om Lissabon-processen (august 2004).
- EEB's brev til EU's erhvervsministre om Konkurrenceevnerådsmøde den 25. november 2004.
- 92-gruppens brev til Anders Fogh Rasmussen om revision af Lissabon-strategien (marts 2005).
- Høringssvar om EU's "Integrerede retningslinier for vækst og jobs 2005-2008" (maj 2005).
- Høringssvar om EU's rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (maj 2005).
- Høringssvar om Kommissionens meddelelse om regelforenklning (november 2005).

Danmarks Naturfredningsforening | Masnedøgade 20 | 2100 København Ø | Tlf. 39 17 40 00 | Fax 39 17 41 41 | E-mail: dn@dn.dk

Internet

1.2.2 Cardiff-processen kort fortalt

Danmarks Naturfredningsforening

DNs arbejde | DNs organisation | Støt DN | For medlemmer | For aktive | Børn og unge | Nyheder | Butikken

Oversigt - her er du:

- Forside >
- DN's arbejde >
- EU >
- Miljøintegration >
- Cardiff

Cardiff - processen kort fortalt

På EU-topmødet i Cardiff i juni 1998 tog stats- og regeringscheferne et vigtigt skridt til at omsætte EU-traktatens artikel 6 i praksis. En række ministerråd blev anmodet om at udarbejde strategier for, hvordan man effektivt kan integrere miljøhensyn i deres politikområder. Siden da er der fremlagt strategier på ni områder: Transport, landbrug, fiskeri, energi, industri, det indre marked, udviklingssamarbejde, økonomi- og finanspolitik samt generelle anliggender (handels- og udenrigspolitik).

Desværre er kvaliteten af strategierne for miljøintegration stærkt svingende. Flere ministerråd (herunder Konkurrenceevnerådet) har ligefrem set det som deres primære opgave at integrere økonomiske hensyn i miljøpolitikken - altså omvendt miljøintegration.

På trods af de svingende resultater støtter Danmarks Naturfredningsforening en fortsættelse af Cardiff-processen. Arbejdet med miljøintegration i de enkelte ministerråd er et vigtigt supplement til EU-strategien for bæredygtig udvikling og EU's sjette miljøhandlingsprogram. Det hidtidige arbejde har imidlertid vist et påtrængende behov for at forbedre de eksisterende strategiers sammenhæng og gennemførelse, hvilket også blev understreget på EU's forårstopmøde i marts 2003.

I konklusionerne fra EU's forårstopmøde i 2003 understreger stats- og regeringscheferne, at det er af afgørende betydning at få forbedret gennemslagskraften af de nuværende processer og strategier. Det bør ske ved at "styrke Cardiff-processen for integration af miljøhensyn i sektorpolitikkerne gennem opstilling af såvel overordnede som sektorspecifikke mål for afkobling samt ved at forbedre de miljørelaterede strukturindikatorer og overvåge de fremskridt, der gøres".

I EU-Kommissionens miljøpolitiske årsberetning 2003 påpeger Kommissionen at den vil se på hvilke prioriterede foranstaltninger der skal til for at puste nyt liv i Cardiff-processen og især hvorvidt:

- Der lægges tilstrækkelig vægt på gennemførelse af strategierne for at sikre, at Rådet i sine forskellige sammensætninger lever op til de afgivne løfter.
- Det er nødvendigt at styrke strategiovervågningen, og der skal i den sammenhæng gøres fremskridt med udviklingen af integrationsindikatorer og sektorspecifikke afkoblingsmål.
- Strategierne indeholder passende ajourførings- og revisionsmekanismer, så der i gennemførelsen kan foretages justeringer og tages hensyn til relevante politiske udviklinger.

Afslutningsvist understreger Kommissionen, at bestræbelserne på at forbedre miljøintegrationen på EU-plan skal bakkes op af forpligtelser på nationalt plan for at sikre det fulde udbytte.

Danmarks Naturfredningsforening | Masnedøgade 20 | 2100 København Ø | Tlf. 39 17 40 00 | Fax 39 17 41 41 | E-mail: dn@dn.dk

1.3 Tre eksempler på høringsvar og notater fra indsatsen

1.3.1 Høringsvar vedr. strategi for konkurrenceevne i Europa (26. maj 2004)

Indgivet: 26. maj 2004

DN-journalnr.: 3-32 / 017018

Til:
Økonomi- og Erhvervsministeriet
Kirsten Alkjærsg
kia@oem.dk

Tekst:
"Hørings svar vedr. strategi for konkurrenceevne i Europa

Danmarks Naturfredningsforening (DN) har med stor interesse læst udkastet til regeringens publikation om "Bedre konkurrenceevne i Europa – forudsætningen for vækst og beskæftigelse". Vi har følgende bemærkninger til udkastet:

Kapitel 1: Bedre konkurrenceevne i Europa

DN bifalder udkastets erkendelse af at væksten skal ske "på en anstændig måde", og at vi skal sørge for "at vores miljø og arbejdsmiljø fortsat har en høj standard". Vi beklager imidlertid, at erkendelsen ikke følges op med konkrete bud på hvordan EU kan fremme virksomhedernes konkurrenceevne samtidigt med at miljøbeskyttelsen forbedres.

Kapitel 1 bør indeholde en mere præcis beskrivelse af den overordnede politiske ramme som EU's indsats for øget konkurrenceevne foregår i. Her tænkes især på målet om en bæredygtig udvikling og fortolkningen af det samt det grundlæggende princip om integration af miljøhensyn i sektorpolitikkerne:

Bæredygtig udvikling er et grundlæggende mål i henhold til EU-traktaten. Ifølge EU-strategien for bæredygtig udvikling, som blev vedtaget af stats- og regeringscheferne i 2001 kræver dette, "at politikkerne på det økonomiske og det sociale område og på miljøområdet fastlægges på en sådan måde, at de styrker hinanden gensidigt".

På EU's forårstopmøde i 2003 understregede stats- og regeringscheferne at "den økonomiske og sociale udvikling vil ikke forblive bæredygtig på længere sigt, medmindre der tages skridt til at lette presset på miljøet og bevare naturressourcerne inden for rammerne af den overordnede strategi for bæredygtig udvikling".

Endelig indeholder Traktaten et grundlæggende princip om at "miljøbeskyttelseskrav skal integreres i udformningen og gennemførelsen af fællesskabets politikker og aktioner [...] især med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling" (art. 6).

Kapitel 3.1: EU skal fokusere på strukturreformer og rammevilkår

DN bifalder understregningen af at det er "vigtigt at undgå at basere sig på traditionel industripolitik, hvor enkeltsektorer eller brancher får særbehandling og subsidier". EU bliver ikke konkurrencedygtigt ved at satse på "business as usual". I stedet bør EU satse hårdt på at støtte udviklingen af miljøvenlige produktionsformer og virksomheder. Det bør ske gennem en langt bedre brug af økonomiske virkemidler i miljøpolitikken, som sikrer, at miljøeffekter afspejles i markedspriserne, til gavn for de virksomheder, der arbejder ihærdigt på at skabe bæredygtige produktionsformer. Gennem langt større investeringer i udvikling og anvendelse af miljøteknologi. Og gennem

udvikling af EU's miljøregulering (bl.a. med et effektivt REACH) og en konsekvent håndhævelse af denne.

Kapitel 5.1.1: Det indre marked

Danmark bør presse på for at miljøhensyn i højere grad integreres i det europæiske standardiseringsarbejde, særligt når der er tale om brug af den "nye metode".

DN mener at anvendelse af den "nye metode" på miljøområdet kun skal ske under følgende betingelser:

1. Såvel direktiv som mandat skal indeholde helt klare formuleringer om hvilke miljøbeskyttelseskrav de efterfølgende standarder skal opfylde. Grundlæggende politiske spørgsmål såsom grænseværdier for forurening må ikke sendes videre til standardiseringsorganisationerne.
2. Der skal være politisk kontrol med de standarder, der udarbejdes under den ny metode. Der bør indføres en systematisk kontrol både i løbet af standardiseringsprocessen og især af slutproduktet for at sikre, at miljøhensyn bliver integreret i den konkrete standard.
3. Standardiseringsprocessen skal gøres mere gennemskuelig, herunder skal det være let at få adgang til oplysninger og informationer, således at det er muligt for diverse interessenter, både myndigheder, industri og NGO'ere, at holde øje med, om der er standarder på vej, som har betydning på f.eks. miljøområdet.
4. Standardiseringsorganisationerne skal forpligtes til at indtænke miljø i deres løbende arbejde.
5. EU bør vedtage et rammedirektiv for integration af miljøhensyn på svarende til direktivet om produktsikkerhed. Dette skal stille mindstekrav til hvilke miljøhensyn der skal tages i alt standardiseringsarbejde.
6. EU's økonomiske støtte til konkrete standardiseringsaktiviteter skal betinges af, at standardiseringsorganisationerne fremlægger beskrivelser af hvordan miljøhensyn tænkes inddraget.

Initiativ 3: Incitamenter til hurtigere og bedre gennemførelse af EU-regler i national lovgivning

DN finder det afgørende at EU-landene foretager en hurtig og korrekt implementering af miljølovgivningen. Det er også til gavn for virksomhederne, at alle spiller efter de samme regler på dette område. Særligt for virksomheder i de lande, der traditionelt har været foregangslande på miljøområdet.

Adskillige analyser har vist, at implementeringen af EU's miljølovgivning er alt for ringe, selvom Kommissionen på dette område forsøger at udnytte de retlige sanktionsmuligheder. Der er i høj grad også tale om et ressourcespørgsmål. Ingen kan være tjent med at EU-lovgivningen ikke håndhæves konsekvent, og derfor bør Danmark presse på for, at Kommissionen får/bruger flere ressourcer til at kontrollere og håndhæve gennemførelsen af fællesskabslovgivningen.

Initiativ 7: Flere offentlige opgaver skal udsættes for konkurrence

I forbindelse med gennemførelsen af EU's udbudsregler bør der så vidt muligt stilles krav om det offentlige skal vælge de mest miljøvenlige alternativer. Hvis den offentlige sektor bruger pengene på en miljømæssigt forsvarlig måde vil det give et kæmpe skub fremad til miljøvenlige virksomheder og udviklingen af miljøteknologi.

Når EU-landene udveksler ideer til udvikling af enkle og pragmatiske udbudsmetoder og -modeller bør det samtidigt indgå hvorvidt man bedst inddrager miljøkrav i udbudsmaterialet.

Kapitel 5.1.4: Gode lovgivningsmæssige rammer

DN bifalder initiativ 9 om øgede muligheder for digital forvaltning da der sandsynligvis også vil være miljøfordele forbundet med dette.

Hvad angår konsekvensvurderinger bør Konkurrenceevnerådet forbedre brugen af disse under hensyntagen til EU's mål om en bæredygtig udvikling og kravet om miljøintegration i alle politikker. Det bør endvidere sikres, at konsekvensvurderinger af regulering tager hensyn til de langsigtede effekter. Det skyldes, at f.eks. miljøreguleringens fordele – også i forhold til erhvervslivet – som oftest først vil vise sig efter et vist tidsrum, mens investeringsbehovet/omkostningerne umiddelbart kan konstateres og beregnes. I forhold til det korte sigt er det vigtigt at konsekvensvurderinger af miljøregulering ikke blot beskriver de økonomiske omkostninger for de forurenende virksomheder, der skal reguleres, men også fordelene for de virksomheder, der allerede har gjort en stor indsats på miljøområdet - eller står klar til at gøre det, hvis miljøindsatsen i højere grad vil afspejle sig på bundlinien.

I forhold til konsekvensvurderinger af større ændringsforslag bifalder vi, at udkastet slår fast at konsekvensvurderingerne skal inkludere økonomiske, miljømæssige og sociale konsekvenser. Understregningen af, at konsekvensvurderinger af ændringsforslag skal indrettes således, at beslutningseffektiviteten ikke svækkes, finder vi helt afgørende.

NYT INITIATIV: Fremme af miljøteknologi

Publikationen bør indeholde et initiativ om at fremme udvikling og øget anvendelse af miljøteknologi.

Kommissionens handlingsplanen for miljøteknologi (KOM(2004)38) er baseret på erkendelsen af, at der findes et betydeligt ubrugt teknologisk potentiale for at forbedre miljøet og samtidig bidrage til konkurrencedygtighed og vækst. Handlingsplanens mål er 1) at fjerne hindringerne for, at miljøteknologiens fulde miljøbeskyttelsespotentiale kan udnyttes, og samtidig bidrage til konkurrencedygtighed og økonomisk vækst 2) at sikre, at EU i de kommende år kommer til at spille en førende rolle inden for udvikling og anvendelse af miljøteknologi 3) at mobilisere alle interessenterne omkring disse mål. Derudover redegøres der for 28 forskellige foranstaltninger som kan fremme miljøteknologien i Europa.

EU's forårstopmøde i 2004 understregede at "ren teknologi er afgørende for fuldt at udnytte synergieffekter mellem erhvervslivet og miljøet". Det Europæiske Råd bifaldt endvidere Kommissionens handlingsplan for miljøteknologi og opfordrede til at den gennemføres hurtigt.

En strategi for bedre konkurrenceevne i Europa, som ikke forholder sig seriøst til denne udfordring er efter DN's mening slet ikke fyldestgørende.

NYT INITIATIV: Ajourføring af Konkurrenceevnerådets strategi for miljøintegration

På Konkurrenceevnerådets møde i november 2002 (under det danske formandskab) blev der vedtaget en rapport om opfølgning på Konkurrenceevnerådets strategi for miljøintegration (14489/02). Rapporten gør status for de 15 mål og indikatorer for miljøintegration i erhvervspolitikken der, som led i den såkaldte Cardiff-proces, blev overleveret til EU-topmødet om bæredygtig udvikling i Göteborg i 2001. Rapporten stiller endvidere i udsigt, at Rådet vil fremlægge en ajourført strategi for miljøintegration inden udgangen af 2003. Det blev som bekendt ikke tilfældet.

Regeringen bør bidrage aktivt til at opfylde ovenstående løfte ved at medtage en ajourføring af miljøintegrationsstrategien som et initiativ i den aktuelle publikation. Kommissionen bør atter opfordres til, at udarbejde et oplæg til en ajourført strategi, som kan behandles af Konkurrenceevnerådet i september, og indgå som et væsentligt bidrag i midtvejsrevisionen af Lissabon-processen.

På forårstopmødet i 2003 opfordrede Det Europæiske Råd til en styrkelse af Cardiff-processen for integration af miljøhensyn i sektorpolitikkerne gennem opstilling af såvel overordnede som sektorspecifikke mål for afkobling mellem økonomisk vækst og miljøbelastning. Dette kunne Konkurrenceevnerådet passende tage op i forbindelse med en ajourføring af strategien for miljøintegration.

Med venlig hilsen

Michael Minter"

1.3.2 Statusnotat fra DN og EEB om EU's politik i forhold til konkurrenceevne og miljø (22. juni 2004)

Afsendt: 22. Juni 2004

Tekst:

"Article 6 Watch:

Briefing Paper on Competitiveness and Environment

Background

Since the adoption of EU's strategy for sustainable development in 2001 the environmental dimension of sustainable development has come under heavy

pressure. Today there's a strong political trend to highlight "competitiveness" as a super-objective, one that should be given precedence over social and environmental objectives.

Over the past couple of years industrial organisations and EU Member States led by France, Germany and the UK have repeatedly voiced their fears about economic slowdown and the manufacturing base moving out of Europe.

This claimed "de-industrialisation" of Europe is mainly blamed on inflexible labour market regulations, high social costs and increasing regulatory burdens on industry. Environmental commitments and objectives are often presented as a burden to growth and competitiveness rather than preconditions for sustainable development.

What's going on? And what should the EEB do about it?

What's going on?

Lisbon Strategy

In March 2000 the European Council in Lisbon set out a ten-year strategy to make the EU "**the most competitive and dynamic knowledge-based economy in the world** capable of sustainable economic growth with more and better jobs and greater social cohesion." At the same time the European Council gave the Commission a mandate to develop "a strategy for further co-ordinated action to simplify the regulatory environment."

Sustainable Development Strategy

In June 2001 the European Council agreed to "a strategy for sustainable development which completes the Unions political commitment to economic and social renewal, **adds a third, environmental dimension to the Lisbon strategy** and establishes a new approach to policy making." It also noted that the Commission would come with "mechanisms to ensure that all major policy proposals include a **sustainability impact assessment** covering their potential economic, social and environmental consequences."

Competitiveness Council

In June 2002 the European Council created the Competitiveness Council as "a response to the need for a more coherent and better co-ordinated handling of matters closely related to the competitiveness of European enterprises". The Council merges the former Internal Market, Industry and Research Councils.

Better Regulation

In June 2002 the Commission released its Communication on Better Regulation – "An Action Plan for Simplifying and Improving the Regulatory Environment"¹. The Communication identifies 16 measures, for instance better public access to legislation under preparation, a more **appropriate use of legislative instruments** (more co-regulation, self-regulation, voluntary agreements etc.), simplifying and reducing Community legislation, and ensuring the quality of legislation adopted (with impact assessments of "substantial" amendments). The ultimate aim of these measures is: "to

¹ COM(2002)278

ensure a high level of legal certainty across the EU, even after enlargement, enable economic and social operators to be more dynamic and thus help to strengthen the Community's credibility in the eyes of its citizens. **The aim is not to deregulate the Community** or limit its scope for action.”

In February 2003 the Commission launched a Communication on “Updating and **Simplifying the Community Acquis**”². The objective of this “rolling programme” is:

- “The removal of “dead wood” - legal texts that are obsolete and outdated - leading to considerable reduction in the volume of the Community acquis without changing the legal status,
- Rewriting legal texts to render them more coherent and understandable, again without changing the legal status,
- Improving the presentation of the Community acquis and developing more user-friendly access to consult and use Community law and
- The beginning of a long-term process of gradual modernisation and simplification of existing legislation and policies – **not to deregulate or cut back the acquis but to replace past policy approaches with better adapted and proportional regulatory instruments.**”

Impact Assessments

In June 2002 the Commission released a Communication on Impact Assessment (IA)³. The objectives are to **consider the "effects of policy proposals in their economic, social and environmental dimensions,"** and on whether they "simplify and improve the regulatory environment".

The Council's Environmental Integration Strategy

In November 2002, the Competitiveness Council adopted a report on the follow up to the European Council in Gothenburg and the World Summit in Johannesburg⁴. The report mainly recalls the 15 **not very ambitious objectives**, actions and indicators set out in the environmental integration strategy submitted to the Gothenburg European Council⁵. The report also recognises the “need for follow-up to the Summit held in Johannesburg in September 2002, in particular the adoption of the principle of a ten-year plan on means of sustainable production and consumption.” Finally it recognises the need to update the Strategy’s objectives, actions and indicators. This **updated strategy on environmental protection and sustainable development** should be adopted before the end of 2003, by which time the Council should also report on further progress achieved.”

Spring European Council 2003

In 2003 the European Council stressed that “Economic and social development will not be sustainable in the long run without taking action to curb environmental pressures and preserve natural resources”. Accordingly, the European Council also stressed that the EU “should enhance the effectiveness and coherence of existing strategies and instruments”. This should be done “by **strengthening the Cardiff process** on integrating environmental considerations into sectoral policies and developing overall and **sector-specific decoupling objectives**; as well as by improving **environment related structural indicators** and monitoring progress”.

² COM(2003)71

³ COM(2002)276

⁴ 14489/02

⁵ 8970/01

European Council, October 2003

In the conclusions from the European Council in October 2003 it is stated that “**EU legislation should not be a handicap to EU competitiveness** compared to that of other major economic areas”. The conclusions continue: “To this end the Commission is invited to take into account the consequences of proposed EU legislation on enterprises through providing a comprehensive impact assessment. The forthcoming **proposal on chemicals**, which will be examined by the Competitiveness Council in co-ordination with other Council configurations, will be the first case for implementing this approach, taking in particular into account its effects on SMEs.”

Communication on an Integrated Approach to Competitiveness

In November 2003 the Commission adopted a Communication on “Some Key Issues in Europe’s Competitiveness – Towards an Integrated Approach”⁶. Here the Commission states, that “**a competitive European economy will give us the means to support our social model and to ensure a high level of consumer, health and environmental protection**, thus enabling us to enjoy a high quality of life and to raise our standards of living.”

The Commission stressed that “the European institutions and the Member States each have important roles to play as “**guardians of competitiveness**”. The right framework conditions for a competitive European economy should be realised by carrying out impact assessments on major Commission proposals and ensure “that the impact assessment process continues as proposals advance through the different stages of the legislative process”. On the basis of a screening carried out in 2003 the Commission points out the following potential synergies between competitiveness and environmental policy:

“**Exploring the scope for voluntary alternatives to regulation**, developing a sustainable production policy and analysing the conditions for further development of eco-industries, and **balancing the short-term costs and the long-term gains of enhanced environmental protection**.” The Commission intends to report more extensively on the results of this screening process at the beginning of 2004.

Competitiveness Council, March 2004

In its input to the Spring European Council the Competitiveness Council committed itself to undertake during 2004 an evaluation of selected key current or emerging proposals across Council formations as to how they affect the competitiveness of enterprise. By the end of 2004 the Council will suggest priorities for **screening of relevant elements of the existing body of EU legislation in terms of its impact on competitiveness**, and it will review and enhance the competitiveness dimension of the extended impact assessment process.

In relation to “the risks of de-industrialisation and de-localisation”, the **Council points at “upcoming environmental commitments” as the only specific example of “competitiveness and restructuring challenges”**. The Council fails to give examples of positive synergies between environmental commitments and competitiveness. It doesn’t even mention the most important environmental measure in the Commission’s Spring Report⁷: The Environmental Technology Action Plan.

⁶ COM(2003)704

⁷ COM(2004)29

Finally the Council demands to be “fully involved in the process of determining commitments to be made under the next phase (post 2012) of the **Climate Change Strategy** with a view to safeguarding the competitiveness of European industry”.

Spring European Council 2004

The European Council in Brussels welcomed “the recent four **Presidency initiative on better regulation**⁸ and calls on the Council to pursue a programme of actions to drive this forward over the coming year”. It also welcomed “the **Commission's commitment to further refine the integrated impact assessment** process, working with the Council and the European Parliament within the framework of the Inter Institutional Agreement on better lawmaking, with a particular emphasis on enhancing the competitiveness dimension, and to develop, in co-operation with the Council, a method to measure administrative burdens on business.”

On environmental protection the European Council recognised that “Growth, to be sustainable, must be environmentally sound. Through **better policy integration** and more sustainable consumption and production patterns, growth must be decoupled from negative environmental impacts.”

It also reaffirmed the Union's commitment to delivering on the **Kyoto Protocol target** and looked forward to “considering medium and longer term emission reduction strategies, including targets, at the 2005 Spring Council”. In preparation for this discussion, it invited the Commission to prepare “a cost benefit analysis which takes account both of environmental and competitiveness considerations.”

The European Council welcomed the Commission's **Environmental Technologies Action Plan**, called for its rapid implementation and invited the Commission and the European Investment Bank to explore the mobilisation of the range of financial instruments to promote such technologies.

The European Council appointed **Wim Kok**, former Dutch Prime Minister, as chairman of a **high-level group** commissioned to carry out an assessment of the state of the Lisbon strategy. This high-level group is supposed to help the Commission prepare proposals for the mid-term review of the Lisbon strategy to be included in its Spring Report to the European Council in March 2005. The group will report to the Commission before 1 November 2004.

Finally, the European Council called on Member States to build national **Reform Partnerships** involving the social partners, civil society and the public authorities. These partnerships should promote complementary strategies for change, addressing the broad range of policies - economic, social and environmental – encompassed by the Lisbon Agenda. These strategies should be reflected in clear national policies and objectives and should be taken into account by Governments in the course of preparing national **contributions to the mid-term review of the Lisbon agenda**.

Communication on Industrial Policy for an Enlarged Europe

On 20 April 2004 the Commission adopted a Communication on “Fostering structural change: an industrial policy for an enlarged Europe”⁹. The

⁸ Initiative of Ireland, Netherlands, Luxembourg, UK

⁹ COM(2004)274

Commission shows that there is no proof of a generalised process of de-industrialisation. That said, according to the Commission “European industry is having to face up to a **process of structural change which is beneficial overall and which should be encouraged**, in particular by policies that facilitate the development and use of knowledge”.

The Commission points to an **industrial policy** to accompany the process of industrial change consisting of the following actions:

1) A regulatory framework that is favourable to industry: The Communication recognises that integrated impact assessments should cover all three pillars of sustainable development. At the same time it proposes to deepen the evaluation of competitiveness aspects, including regulation’s cumulative impact on certain sectors (for instance the car industry). REACH is used as an example of better consultation. The Communication proudly announces that the changes of REACH after the Internet consultation lead to a saving of 80% of the direct costs to industry. It doesn’t tell that it also led to less effective measures for controlling chemicals.

2) Better exploitation of the synergies between Community policies having an impact on industry’s competitiveness: The “development of a policy of sustainable production” is seen as a positive contribution to industrial competitiveness.

The Commission also describes an analytical exercise on **synergies between environment and competitiveness** that came to the following conclusions:

By forcing the interested parties to take account of the growing scarcity of environmental resources, environmental policy can contribute to a better economic efficiency. However, whilst potentially improving the efficiency of this allocation of resources, the policy also has significant implications in terms of distribution, therefore creating “winners” and “losers”.

The final result of environmental regulation, in terms of cost, is that, for certain companies and sectors, production is more expensive. If it is important to have a correct idea of the costs of environmental regulation for companies, for the latter, what counts are the effects of these costs on innovation capacity, profitability, prices and demand dynamics. These effects depend to a large extent on: 1) the type of regulation (i.e. how this affects the inputs and the production process of the finished product); 2) the way in which the company affected can finance pollution-reduction technologies; and 3) market structures (demand elasticity, level of exposure to international competition...).

In terms of advantages, the final result of environmental legislation is that some companies or sectors benefit from positive effects in terms of demand and employment that would not have happened in the absence of such regulation. This regulation should also lead to reductions in input costs, both for the regulated industries (by encouraging a better use of resources) and for the industries that, in the end, benefit from inputs that are less polluted and the reduced costs in terms of worker health and public health.

Under the heading of “**Reconciling better sustainable development with competitiveness**” the Commission points out three actions:

- 1) Creating the conditions for sustainable production: In 2004, the Commission will propose a political framework designed to promote sustainable production at enterprise level. Its aim seems very vague.
- 2) Promoting clean energies and technologies: The Communication only mentions the Environmental Technology Action Plan. There are no specific initiatives.
- 3) Encouraging social dialogue: Here the Commission only mentions “social partners”.

Regarding the “**international dimension of environmental policy**” the Commission will “define principles which will ensure, during the negotiation of multilateral environmental agreements, a better balance between the three pillars of sustainable development. This will allow taking into account more fully considerations of competitiveness or the cost-benefit ratio in the Commission’s negotiating mandate, and to ensure that the Union’s international commitments are compatible with its internal legislation.”

Competitiveness Council, May 2004

The Competitiveness Council on 17-18 May adopted conclusions on competitiveness and innovation and on better regulation. Prior to the Council meeting the EEB gave its recommendations on the basis of draft Council conclusions. Only one relevant change appeared in the final conclusions. The Council now acknowledges that **better regulation “must take account of economic, social and environmental aspects of sustainable development”**.

Stocktaking of the Cardiff process

On 1 June 2004 the Commission published a Working Document on “Integrating environmental considerations into other policy areas – a stocktaking of the Cardiff process”¹⁰. The document gives a **very general overview of the political commitments in different sectors and the progress to date**. It doesn’t go into detail with the quality or environmental impacts of the actions taken (or the lack of action) in the different sectors. It simply concludes that the **Cardiff process has failed to deliver fully on expectations**. Environmental integration requirements are still largely to be translated into further concrete results for the environment.

Only two “milestones to date” are mentioned for the **Competitiveness Council**: The adoption of the Directive on greenhouse gas emissions trading (was in fact adopted by the Environment Council) and the Adoption of the two directives on public procurement. 11 actions by the Commission are mentioned: 9 communications/guidance documents and two legislative proposals (REACH and the batteries directive).

The document points to the following challenges and opportunities ahead for environmental integration in Competitiveness policy:

- Adoption of REACH
- Communication on Sustainable Production (planned for 2004)
- Thematic strategy on waste prevention (planned for 2005)
- Action Plan on Innovation
- New Programme on the Competitiveness of Enterprises (to be adopted 2004)
- Adoption of the framework Directive on Eco-design of Energy Using Products

¹⁰ COM(2004)394

- Review of the Community Guidelines on State aid for Environmental Protection
- Proposal from the Commission to restructure the tax bases of the annual circulation and registration taxes in order to make passenger car taxation more CO₂-efficient.

The documents end by pointing at several general shortcomings of the Cardiff process and proposals for revitalising the process.

What should the EEB do about it?

Events, actors and processes to influence

Competitiveness Council

2-3 July 2004: Informal Council on Innovation

24 September 2004: Council meeting

Environment Council

Informal Council on 16-18 July in Maastricht with Environmental Technology as one of the main themes.

November European Council

The European Council on 5 November will deal with the Better Regulation programme.

Wim Kok Group

Wim Kok's high-level group will report to the Commission by 1 November 2004. The group received a very broad mandate from the European Council and its report is expected to become a decisive factor to the mid-term review of the Lisbon Strategy.

The Group's 13 members are:

- Mr Wim Kok (Chairman), former Prime Minister of the Netherlands, Chairman of the Task Force for Employment in Europe.
- Mr Romain Bausch, President and CEO SES Global, Luxemburg.
- Mr Niall Fitzgerald, Chairman of Unilever, co-Chairman of the Transatlantic Business Dialogue.
- Mr Antonio Gutiérrez, Socialist member of the Spanish Congress, former Secretary-General of the CCOO trade union.
- Mr Will Hutton, Chief Executive of the Work Foundation, Governor of the London School of Economics, author, leader writer.
- Ms Anne-Marie Idrac, Chairwoman of the RATP (Paris public transport system), Chairwoman of the European Movement-France, former Minister of Transport.
- Ms Wanja Lundby-Wedin, Chairwoman of the Swedish Trade Union Confédération.
- Mr Thomas Mirow, Hamburg City Councillor, responsible for economic affairs, former management consultant.
- Mr Bedrich Moldan, Chairman of the Environment Centre at the Charles University in Prague, former Czech Minister of the Environment.
- Mr Luigi Paganetto, Professor of economics at the University of Rome.
- Mr Dariusz Rosati, Professor of economics at the Central School of Commerce, former Minister of Foreign Affairs.
- Mr Veli Sundbäck, Vice-President of Nokia-Finland, Member of the Bureau of the United Nations Information and Communication Technologies Task Force.
- Mr Friedrich Verzetnitsch, Chairman of the ÖGB trade union.

The European Commission

Recommendations for the Commissions work on competitiveness and environment in EEB's welcoming letter etc.

The European Parliament

The new European Parliament has four Committees dealing with different aspects of the Lisbon Strategy and competitiveness: 1) Employment and Social Affairs, 2) Environment, Public Health and Food Safety, 3) Industry, Research and Energy and 4) Internal Market and Consumer Protection. It is still to be seen how the Parliament will organise its work on the Lisbon Strategy. The EEB could give recommendations to the Parliament's Conference of Presidents on how to work with the Lisbon Strategy/the SD Strategy.

National Reform Partnerships on the Lisbon Strategy

Check if they exist. If they do – get involved!

Key messages (to be developed further before the September Council)

COMPETITIVENESS AND INNOVATION

A strong environmental policy is a prerequisite for competitiveness. Strict and effective environmental regulation will enhance resource efficiency and make European companies more competitive, not less.

The competitiveness of a country or a region comes from the productivity by which it utilizes its resources in the form of natural resources, capital and labour. And a key driver for resource efficiency is strict environmental protection requirements.

New environmental regulation would inevitably raise costs to companies if technology, products, processes and consumer needs were all fixed. But European companies operate in the real world, not in the static world of much economic theory. They are constantly finding innovative solutions to pressures of all sorts. From competitors, consumers, global market trends, and environmental regulation. A truly competitive industry is more likely to take up new environmental targets and regulations as a challenge and respond to it with innovation. An uncompetitive industry may not be oriented toward innovation and may tend to fight all new regulation.

Strict environmental regulation is needed to:

Create pressure that motivates companies to innovate

Alert and educate companies about likely resource inefficiencies and potential areas for technological improvement

To raise the likelihood that innovation in general will be environmentally friendly

To level the playing field during the transition period to innovation-based environmental solutions, ensuring that one company cannot gain position by avoiding environmental investments.

In the coming months the EEB should develop argumentation in more precise terms about:

1. what is the risk for competitiveness if we neglect the environment?

2. specific examples of how environmental policies bring benefits for competitiveness.

Competitive companies will innovate and adapt to structural change. Stake more on these winners, and stop protecting old fashioned and uncompetitive industry.

“Business as usual” will not make EU the world’s most competitive economy. The EU shouldn’t protect every company or sector’s competitiveness at any price. There will always be industrial winners and losers no matter if global market trends or strict environmental protection requirements are driving structural change.

The EU has an important choice to make. Will the EU continue to defend the interests of old fashioned companies who spends most of their environmental expenses on fighting environmental regulation and not on finding innovative solutions. Or will it ensure the best possible framework conditions for innovative companies who recognise environmental improvements as an economic and competitive opportunity. It can’t do both.

The demand for environmental technology must be strengthened with regulation and market based instruments.

Environmental technologies are key to creating synergies between environmental protection and competitiveness. Figures from 2001 show that total EU and Candidate Countries eco-industries supplied some 193 Billion euro of goods and services a year. Direct employment in these industries amounted to over 2,7 million jobs. These figures will grow even more as a consequence of the enlargement and the fact that the new Member States shall comply with EU’s environmental acquis.

The EEB welcomes the Commission’s Environmental Technologies Action Plan (ETAP) and we urge the Competitiveness Council take this strategy fully into account in its work on competitiveness and innovation. However, the Action Plan has some shortcomings that needs to be dealt with in future work:

ETAP ignores the fact that environmental legislation and enforcement of this is a key driver for environmental technology. Furthermore, ETAP doesn’t deal sufficiently with the demand for environmental technology. Increasing the supply and development of environmental technology through R&D and investments won’t help much if it the technolgy won’t be sold in the end. Therefore the EU needs to ensure that the framework conditions for eco-industries are improved through improved environmental legislation and market based instruments like green public procurement and tax incentives. If the EU should be the world’s most competitive economy by 2010, we need a much stronger focus on environmental technologies with immediate diffusion potential rather than grand visions for future.

BETTER REGULATION

Policy makers and regulators should focus on “how” instead of “if”.

Environmental regulation should be based on clear environmental targets and objectives in order to give companies a predictable and stable framework for investments.

What kind of environmental regulation would we like to see in the future?
The EEB should work on some recommendations for the September Council?

Impact Assessments must take into account the benefits of environmental regulation and the costs of inaction. Pure competitiveness proofing/business impact assessment is unacceptable because they ignore a number of important societal impacts.

The EEB insists on full integration of environment protection requirements into all policy areas, as Article 6 of the EC Treaty requires. This will potentially benefit competitiveness and stimulate innovation. The use of impact assessments should be improved in the following ways:

- Full impact assessments should be carried out for competitiveness policies,
- All impact assessments should start with clear sustainable development objectives,
- Long term environmental impacts should be assessed and described as thoroughly as economic impacts,
- Impact assessments of environmental regulation should look at the full economic benefits to society – not just the costs of polluting industries,
- The Commission's impact assessment system should be far more transparent and accessible.

DELIVER ON EXISTING COMMITMENTS

The Competitiveness Council should update its strategy on environmental integration as a contribution to the mid-term review of the Lisbon Process. Besides updating the strategy's objectives, actions and indicators, the update should include targets for decoupling of economic growth and environmental impacts as required by the European Council in March 2003.

Contacts

Michael Minter, mm@dn.dk, Tel.: +45 39 17 40 57
John Hontelez, hontelez@eeb.org, Tel.: + 32 2 289 10 91
Pendo Maro, pendo.maro@eeb.org, Tel.: + 32 2 289 13 02”

1.3.3 Høringssvar om EU's rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (7. februar 2005)

Afsendt: 7-02-2005
DN-journalnr.: 3-32 / 019756

Til:
European Commission
Entr-consultation-cip@cec.eu.int

Tekst:
“Response to stakeholder consultation on
The Framework Programme for Competitiveness and Innovation
(CIP)

The Danish Society for Nature Conservation has read the Commission's consultation document on a framework Programme for Competitiveness and Innovation (CIP) with interest. We welcome the programme's objective to encourage innovation and sustainable use of resources, but we have some reservations and comments on specific parts of the programme.

General comments

If EU want to meet the Lisbon objective of becoming the most competitive and innovative economy in the world, we will have no other option than to exploit the planet even more or fundamentally change the way we do business. Without an absolute decoupling of economic growth from resource use and pollution, more growth means less nature and environment. We need to become dramatically more efficient in our use of land and other natural resource, inside and outside Europe.

Therefore, we don't agree with the consultation paper's finding that the market provide most responses to a competitive and innovative economy. Today, serious market failures (and policy failures) are preventing the effective uptake of eco-efficient technologies and production processes. If the market should really work for the environment we need coherent actions at the EU-level and at the national level promoting: Internalisation of environmental costs in market prices, tax shifts from use of labour to use of natural resources, green risk capital for SME's, green loans and subsidies and regulation which drives innovation by setting higher performance standards.

Finally, we would like to question the use of the competitiveness concept in the programme. Is the objective to promote the competitiveness of each single company in Europe, specific sectors, specific countries or the whole EU region – and in what timeframe? In our point of view it must be recognised that there is "good" and "bad" competitiveness. It is not in the public good if the EU protects every company or sector's competitiveness at any price. There will always be industrial winners and losers no matter if global market trends or necessary environmental protection requirements are driving structural change.

Objective 1: Encourage innovation and sustainable use of resources

The Danish Society for Nature Conservation supports this objective and we welcome the underlying objectives to:

- "encourage the assessment of the technical and economic viability and market potential of new technologies, including energy and resource efficient technology;
- improve energy and resource efficiency by demonstrating the viability and stimulating the wider uptake of proven eco- and energy-efficient technologies and renewable energy sources."

Instead of the strong focus on assessments and demonstrations we would, however, like to see a much stronger focus on EU measures to increase the efficient uptake of eco- and energy efficient technologies and production processes.

CIP doesn't deal sufficiently with the demand for environmental technology and environmentally friendly production processes. Increasing the supply and

development of environmental technology through R&D and investments are important. But it won't help much if the technology won't be sold in the end. Therefore CIP should also aim at ensuring that the framework conditions for eco-industries are improved through market based instruments like green public procurement, green subsidies and tax incentives. The programme should also have a strong focus on environmental technologies and production processes with immediate diffusion potential.

Objective 2: Ensure the mastery and best use of ICT

No comments.

Objective 3: Improve SME's access to finance

We welcome the underlying objective to "help to bridge market gaps in SME's finance, including investment in knowledge related activities and innovation such as eco-innovation".

CIP would integrate a number of existing and planned Community programmes, amongst others activities on the promotion and demonstration of environmental technologies covered by the *Life programme* and the promotion of renewable energy and energy efficiency covered by the *Intelligent Energy for Europe Programme*.

Without any indications of the budget of CIP and the allocation of money to its different purposes it is very difficult to judge the added value of integrating these two environment programmes in CIP. The Danish Society for Nature Conservation can only approve of such integration if it is guaranteed that sufficient funds will be allocated to financing the environmental objectives of the programme, and if the innovation activities as such will be guided by sustainable development objectives.

In addition, NGO's should be able to play a role in the strategic programming guidelines of CIP, as well as the "on the ground" operation of the programme, in order to ensure policy coherence and integration.

Objective 4: Economic and administrative reform for more entrepreneurship and a better business environment

No comments.

Yours sincerely

Michael Minter, Environmental Policy Officer
Direct tel. +45 39 17 40 57, mm@dn.dk

BILAG B

REACH-konferencen den 18-10-2004 – resultater

1.1 Positionspapir – “REACH eller kemisk kaos”

Denne publikation kan købes hos DN eller hentes på web-adressen:

www.dn.dk/REACHellerKAOS

1.2 Konferenceprogram

Den 18. oktober 2004 var Danmarks Naturfredningsforening i samarbejde med Forbrugerrådet vært for en international konference om EU's forslag til en ny kemikalielov (REACH). Formålet var at spore debatten ind på de oprindelige mål med den nye kemikalielov: At beskytte miljøet og menneskers sundhed. 120 deltagere fra nær og fjern fik om formiddagen en grundig gennemgang af REACH-forslagets fordele og ulemper fra en række interesseorganisationer og medlemmer af Europa-Parlamentet. Om eftermiddagen blev REACH-forslaget sat på anklagebænken. Med DR-journalisterne Martin Krasnik og Poul Smidt i rollen som sagførere blev otte "vidner" afhørt om deres synspunkter på REACH.

New Chemicals Law Political Landscape

CONFERENCE ON EU'S NEW CHEMICALS LAW (REACH)
IDA Conference Center, Copenhagen, 18th October 2004

Organised by

In cooperation with Danish Consumer Council
With the support of the Danish Board for EU Enlightenment
and the Danish Environmental Protection Agency

www.dn.dk/NewChemicalsLaw

9.00 **Registration and coffee**

MORNING SESSION. Chair: Mette Boye, Danish Consumer Council

Welcome Speech

9.30 Gunver Bennekou, Director of the Danish Society for Nature Conservation

The True Costs of REACH

9.40 Dr. Frank Ackerman, Tufts University, Boston, USA

REACH and the Economy: Threat or Opportunity?

10.00 Eva Bie Kjær, Health, Safety and Environment Manager, Hempel Group

10.15 Tony Musu, Research Officer, European Trade Union Technical Bureau for Health and Safety

10.30 Intervention by Margrete Auken, Danish MEP, European Greens

10.40 Discussion

10.55 Coffee Break

REACH and the Environment: Will it eliminate pollution with hazardous substances by 2020?

11.25 John Hontelez, Secretary General, European Environmental Bureau (EEB)

11.40 Intervention by Gitte Seeberg, Danish MEP, EPP-ED

11.50 Discussion

REACH and our Health: Are Consumers Protected?

12.05 Mette Boye, Danish Consumer Council/European Consumers' Organisation (BEUC)

12.20 Intervention by Holger Kraemer, German MEP, ELDR

12.30 Discussion

12.45 Lunch

AFTERNOON SESSION. Chair: Thomas Færgeman, Danish Society for Nature Conservation

13.45 **The REACH Court**

The lawyers:

Martin Krasnik, journalist, DR Deadline

Poul Smidt, journalist and lawyer, Nordic Public Service Broadcasters

In the witness box:

Per Rosander, Director of the International Chemical Secretariat (CHEMSEC)

Thomas Jostmann, Director, European Chemical Industry Council (Cefic)

Dan Jørgensen, Danish MEP, Party of European Socialists

Gyula Hegyi, Hungarian MEP, Party of European Socialists

Connie Hedegaard, Minister of Environment, Denmark

Petr Pomezny, Senior Advisor, Ministry of Environment, Czech Republic

Anders Wijkman, Swedish MEP, European Peoples Party and European Democrats

Ulla Hansen Telcs, Senior Advisor on Environment, Confederation of Danish Industries

14.00 First hearing

15.00 Coffee Break (with possibility for submitting last questions to the lawyers)

15.30 Second hearing

16.30 Discussion

17.00 Round up by lawyers

17.15 **Conclusions**

17.30 End of Conference

Morning session

Gunver Bennekou
Director of the Danish Society for Nature Conservation.

Frank Ackerman
Professor and Research Director, Tufts University, Boston, USA. Author of the report "The True Costs of REACH". Co-author of "Priceless: On Knowing the Price of Everything and the Value of Nothing".

Eva Bie Kjær
Health Safety and Environment manager, Hempel Group.

Tony Musu
Research Officer, European Trade Union Technical Bureau for Health and Safety (TUTB).

Margrete Auken
Danish member of the European Parliament, European Greens. Member of the Committee on Transport and Tourism. Substitute of the Environment Committee. Former member of the Danish Parliament for the Socialist People's Party (SF).

John Hontelez
Secretary General of the European Environmental Bureau (EEB).

Gitte Seeberg
Danish member of the European Parliament, European Peoples Party and European Democrats. Member of the Committee on Foreign Affairs. Former member of the Danish Parliament for The Conservative Party.

Mette Boye
Environment and Health Adviser in the Danish Consumer Council. Co-responsible for the drafting of BEUC positions on REACH.

Holger Krahmer
German member of the European Parliament, European Liberal Democrats. Member of the Environment Committee. Substitute of the Committee on Regional Development.

Afternoon Session

Chair: Thomas Færgeman
Head of Policy Section, Danish Society for Nature Conservation

Lawyer: Martin Krasnik
Presenter and interviewer at TV-programme "Deadline" since August 2002. Former journalist, editor of foreign news and correspondent in Jerusalem and London for Weekendavisen.

Lawyer: Poul Smidt
Journalist and a lawyer. Correspondent for the Danish Broadcasting Corporation (DR) in Brussels for 11 years, a couple of years he was based in Washington. Now a representative for the Nordic Public Service Broadcasters in Brussels.

Per Rosander
Director of the International Chemicals Secretariat.

Thomas Jostmann
Executive Director of the European Chemical Industry Council's Product Stewardship Programme.

Dan Jørgensen
Danish member of the European Parliament, Party of European Socialists. Member of the Environment Committee. Substitute of the Committee on Transport and Tourism and the Budgetary Control Committee.

Gyula Hegyi
Hungarian member of the European Parliament, Party of European Socialists. Member of the Environment Committee. Substitute of the Committee on Culture and Education. Former member of the Hungarian Parliament.

Connie Hedegaard
Minister of Environment, Denmark. Member of the Danish Parliament for the Conservative Party in years 1984-1990.

Petr Pomezny
Senior Advisor to the Deputy Minister of Environment, Czech Republic.

Anders Wijkman
Swedish member of the European Parliament, European Peoples Party and European Democrats. Member of the Environment Committee. Substitute of the Committee on Development.

Ulla Hansen Telcs
Senior Advisor on Environment, Danish Confederation of Industries.

Conference organiser

Michael Minter
Environmental Policy Officer in the Danish Society for Nature Conservation. Danish Board Member of the European Environmental Bureau.

The Danish Society for Nature Conservation (Danmarks Naturfredningsforening) is the biggest nature conservation and environmental organisation in Denmark. With the support of 140.000 members we work to protect nature and the environment. Our 216 local committees and our 2000 active members are our eyes and ears at local and regional levels.

In 1911 we started as an organisation mainly aiming at nature conservation and access to nature. Today we work with a broad range of issues concerning nature, our common environment, resources and consumption. Our vision is a sustainable society with a rich nature and a clean environment.

Our daily work is performed by a secretariat of about 45 enthusiastic staff members. Some of us spend most of our time working on European and international issues.

European legislation is becoming increasingly important for our national policies. Most of the Danish environmental legislation emanates from Brussels. Since the late 1990's we have focused more and more of our activities on European affairs. We also put considerable effort into generating attention to EU matters in Denmark. By keeping track of European developments we are able to make our views known to the Government, Members of Parliament and the public.

Environmental problems do not respect national borders, and our task does not end with keeping Denmark clean and green. We are working for green EU policies that protect nature and improve the quality of the environment in Europe and globally. The issues we work with include nature protection, chemicals, water, waste and agriculture. We are also lobbying to put the environment at the front of EU's Sustainable Development Strategy and the so-called Lisbon Process.

The Danish Society for Nature Conservation co-operates with several environmental organisations from around Europe. Our main partner at the European level is the European Environmental Bureau (EEB). EEB is a federation of over 140 environmental citizens organisations based in most EU Member States and a few countries from outside the EU. The aim of the EEB is to protect and improve the environment of Europe and to enable the citizens of Europe to play their part.

Read more about us on www.dn.dk

The Danish Consumer Council (Forbrugerrådet) represents the interests of consumers and is independent of public authorities and commercial interests. Founded in 1947, the Consumer Council is the spokesperson for consumers' interests, lobbying vis-a-vis the Government, the Parliament, public authorities and the business community. Our most important partner at the European level is the European Consumers' Organisation (BEUC).

Read more about us on www.fbr.dk

Danish Society for Nature Conservation / Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20, DK-2100 København Ø, +45 39 17 40 00, dn@dn.dk, www.dn.dk

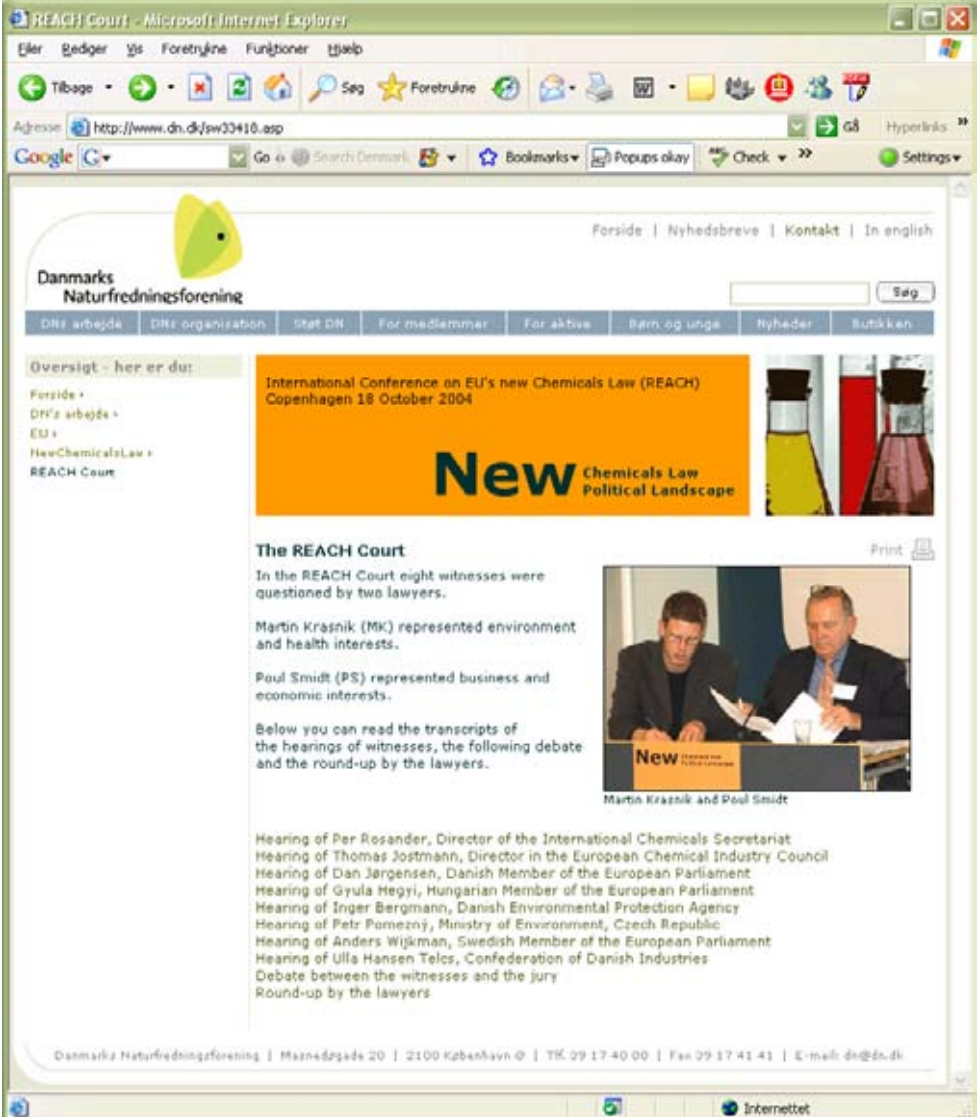

Danish Consumer Council / Forbrugerrådet
Fiolstræde 17, DK-1017 København K, +45 77 41 77 41, fbr@fbr.dk, www.fbr.dk

1.1 Konferencerapport – The REACH Court

Konferencedokumentationen består af de indlæg, som en række talere startede dagen med (de enkelte indlæg kan ses på web-adressen:

<http://www.dn.dk/sw22697.asp>) efterfulgt af "REACH-retten", hvor en række deltagere blev interviewet af to "dommere", se afskriften fra denne "ret" på: <http://www.dn.dk/sw33418.asp>

The screenshot shows a Microsoft Internet Explorer browser window displaying the website of Danmarks Naturfredningsforening. The address bar shows the URL <http://www.dn.dk/sw33418.asp>. The page content includes a navigation menu with links like 'Forside', 'Nyhedsbreve', and 'Kontakt'. A large orange banner features the text 'New Chemicals Law Political Landscape'. Below this, a section titled 'The REACH Court' contains text: 'In the REACH Court eight witnesses were questioned by two lawyers. Martin Krásnik (MK) represented environment and health interests. Paul Smidt (PS) represented business and economic interests. Below you can read the transcripts of the hearings of witnesses, the following debate and the round-up by the lawyers.' To the right of this text is a photograph of two men, Martin Krásnik and Paul Smidt, sitting at a table. The footer of the page provides contact information for Danmarks Naturfredningsforening, including the address 'Maznedsgade 20 | 2100 København Ø | Tlf. 09 17 40 00 | Fax 09 17 41 41 | E-mail: dn@dn.dk'.

1.2 Opfølgning – 10 spørgsmål til de danske parlamentarikere

En rundspørge som Danmarks Naturfredningsforening, WWF, Greenpeace, Det Økologiske Råd og Forbrugerrådet foretog før valget til Europa-Parlamentet den 13. juni 2004 viste, at de danske medlemmer af Europa-Parlamentet vil sætte hensynet til miljøet og borgernes sundhed over snævre økonomiske hensyn, når de skal forhandle om EU's nye kemikalielovgivning (REACH). Langt de fleste kandidater svarede, at de er enige med os i, at REACH-forslaget skal strammes op på væsentlige punkter.

I rundspørgen blev kandidaterne bedt om at svare "enig", "uenig" eller "ved ikke" til følgende ti spørgsmål:

- 1) Er du enig eller uenig i, at stoffer, der produceres i mængder under 1 tons pr. producent pr. år også bør registreres?
- 2) Er du enig eller uenig i, at datakravene til stoffer, der produceres i mængder mellem 1-10 tons bør ændres, således at de er tilstrækkelige til, at myndighederne kan foretage en indledende miljø- og sundhedsvurdering?
- 3) Er du enig eller uenig i, at alle de nuværende kriterier for harmoniseret klassificering og mærkning af farlige stoffer (inkl. miljøfarlighed, sundhedsfare, giftighed mv.) bør fastholdes i REACH?
- 4) Er du enig eller uenig i, at EU's eksisterende liste over farlige stoffer bør bevares og opdateres?
- 5) Er du enig eller uenig i, at det første skridt i en autorisationsprocedure bør være at undersøge, om det farlige stof kan erstattes med et mindre farligt stof?
- 6) Er du enig eller uenig i, at der ikke bør gives tilladelse til at producere et farligt stof, hvis der findes et tilgængeligt og sikrere alternativ?
- 7) Er du enig eller uenig i, at alle skadelige kemikalier, der findes i forbrugerprodukter skal registreres?
- 8) Er du enig eller uenig i, at forbrugerprodukter, der indeholder skadelige stoffer, skal mærkes tydeligt med en advarsel?
- 9) Er du enig eller uenig i, at de miljømæssige og sundhedsmæssige fordele ved REACH vejer tungere end de kortsigtede erhvervsøkonomiske omkostninger?
- 10) Er du enig eller uenig i, at krav om yderligere vurderinger af de erhvervsøkonomiske konsekvenser ikke bør forhale de politiske forhandlinger?

Af det nedenstående skema fremgår, hvor mange af de ovenstående spørgsmål som de danske medlemmer erklærede sig enige i:

Medlem af Europa-Parlamentet	Svar
Poul Nyrup Rasmussen (Socialdemokraterne)	Svarede ikke
Henrik Dam Kristensen (Socialdemokraterne)	10/10
Britta Thomsen (Socialdemokraterne)	Svarede ikke
Ole Christensen (Socialdemokraterne)	10/10
Dan Jørgensen (Socialdemokraterne)	10/10
Karin Riis-Jørgensen (Venstre)	10/10
Niels Busk (Venstre)	10/10
Anne E. Jensen (Venstre)	10/10
Gitte Seeberg (Konservative)	Svarede ikke
Margrete Auken (SF)	10/10
Anders Samuelson (Radikale)	9/10
Mogens Camre (Dansk Folkeparti)	10/10
Jens-Peter Bonde (Junibevægelsen)	10/10
Ole Krarup (Folkebevægelsen mod EU)	10/10

BILAG C

WTO og miljømærkning – resultater

1.1 Den officielle danske holdning til mødet i Hong Kong

Fra Udenrigsministeriets websted er her gengivet den danske holdning i referatform:

“WTO MINISTERMØDET I HONGKONG 13.-18. DECEMBER 2005

Det lykkedes på WTO-ministtermødet i Hongkong at nå et tilfredsstillende resultat, som holder Doha-runden på sporet. Man undgik efter hårde og intensive forhandlinger et sammenbrud som i Cancun og demonstrerede dermed fortsat global politisk vilje til at fastholde det multilaterale handelssystem.

Der blev sat en række vigtige tidsfrister for det videre arbejde i 2006. Det forekommer dog tvivlsomt, om målsætningen om et væsentligt næste skridt senest den 30. april 2006 – herunder fulde modaliteter på landbrug og industritold – vil kunne overholdes.

Sammenfatning

Set fra dansk side blev Hongkong-resultatet rent forhandlingsmæssigt tilfredsstillende, men ikke ideelt for så vidt angår EU's prioriteter. EU fik relativt lidt på særligt industritold og tjenesteydelser, selv om man med løftet om at udfase alle eksportsubsidier på landbrugsområdet senest i 2013 gav et substantielt og politisk vigtigt bidrag i Hongkong. Særligt Brasili-en, der fremover muligvis vil optræde som leder af både G20 samt en ny stor gruppe af udviklingslande G110 (= G20 + G90), fremstod uvillig til at medvirke til et ambitiøst resultat på industritold og tjenesteydelser.

På den positive side lykkedes det at opnå enighed om vigtige punkter i en udviklingspakke til de fattigste udviklingslande (LDC'erne), selv om særligt USA ikke kunne medvirke til 100% told- og kvotefri adgang for LDC'erne eller udfasning af støtten til bomuldssektoren i USA. Med støtte fra især Pakistan og Sri Lanka lykkedes det USA at begrænse den øgede LDC-markedsadgang til 97% af toldlinierne, således at følsomme produktkategorier på især landbrugs- og tekstilområdet vil kunne friholdes. De 97% er dog et væsentligt positivt resultat, som muligvis vil kunne komme på bordet igen og evt. blive forhøjet i det videre forhandlingsforløb.

Vedrørende den videre proces er det vigtigt at bemærke, at man allerede inden Hongkong-mødet var enige om, at de endelige betingelser for toldreduktioner på landbrug og industri-varer (fulde modaliteter) ikke skulle aftales i Hongkong. Til gengæld blev der i Hongkong udstukket konkrete datoer for fremlæggelse af markedsadgangstilbud og enighed om toldreduktionsmekanismer på såvel landbrug, industritold og tjenesteydelser.

Der var enighed om fortsat at forsøge at afslutte handelsrunden i 2006. Med henblik herpå vil der sandsynligvis skulle afholdes nyt ministtermøde i første

halvdel af 2006. Der bliver dog ikke nødvendigvis tale om en egentlig ministerkonference, idet man eksempelvis kunne beslutte at benytte den i juli 2004 anvendte model med deltagelse af ministre fra centrale medlemmer i forbindelse med et møde i WTO's Generelle Råd. Spørgsmålet om format, tid og sted for næste ministermøde vil blive fastsat i WTO's Generelle Råd i Genève hurtigst muligt.

De enkelte forhandlingspunkter

Landbrug: Det væsentligste resultat – også for Hongkong-mødet i det hele taget – var beslutningen om at udfase alle eksportsubsidier ved udgangen af 2013. For EU var det vigtigt at få slået fast, at udfasningen forudsætter parallel afklaring vedrørende eksportstøtte fra USA, Australien m.fl., som vil skulle udfase deres eksportstøtteprogrammer, herunder visse stærkt kritiserede elementer i USA's fødevarebistand. Udover beslutningen om 2013-udfasning opfanger Hongkong-erklæringen de mindre fremskridt, der trods alt har været i forhandlingerne siden juli 2004. Det er værd at bemærke, at der ikke var substantielle land-brugsforhandlinger i Hongkong vedrørende markedsadgang eller intern støtte – hvilket der i øvrigt heller ikke var i Cancun. Men det blev besluttet, at de endelige rammer for bl.a. reduktion af hhv. told og støtte ("fulde modaliteter") skal aftales senest den 30. april 2006.

NAMA (reduktion af tolden på industrivarer): Grundet den tætte sammenhæng mellem et resultat på landbrug og beskæring af toldsatser på industrivarer stod det allerede forud for Hongkong klart, at der næppe ville komme et substantielt resultat. Det var dog håbet, at man kunne nå til enighed om den metode, hvorefter toldsatserne skal beskæres. EU ønskede en såkaldt "Swiss Formula" med to koefficienter (en for de udviklede og en for udviklingslandene), som ville sikre, at de højeste toldsatser beskæres mest. Det lykkedes kun delvist, for selv om der blev opnået enighed om, at en Swiss Formula skal være udgangspunktet, så efterlader detaljeringsgraden i beskrivelsen af reduktionsformelen en del uklarhed. Som for landbrug slås det fast, at fulde modaliteter skal på plads senest den 30. april.

Tjenesteydelser: Efter intensive forhandlinger blev der opnået enighed om en tekst som med få nedjusteringer svarer til den, som var fremlagt i Genève. Der vil i 2006 skulle forhandles videre om mere liberalisering med fremlæggelse af nye tilbud senest 31. juli 2006. Det vil som hovedregel fortsat skulle ske gennem bilaterale forhandlinger. I forhold til ønsket om at få startet forhandlinger i de enkelte tjenesteydelsessektorer, der dækker interessante og potentielle markeder, f.eks. omkring søtransport, opretholdes muligheden herfor, men deltagelse i disse forhandlinger vil ikke være tvungen. Fra EU's side havde man ønsket en stærkere tekst på tjenesteydelser, men der var ikke støtte hertil fra de traditionelle venner, herunder USA, ligesom der var kraftigt pres fra udviklingslandene for en svagere tekst. Tilbage står, at forhandlingerne vil kunne fortsætte, samt at der er en deadline for fremlæggelse af nye tilbud.

TRIPs (intellektuel ejendomsret): Op til ministerkonferencen var der opnået enighed om to elementer: Ændringer i TRIPs aftalen, som giver udviklingslandene adgang til livsvigtig medicin samt en forlængelse af implementeringsfristen af TRIPs aftalens bestemmelse for de mindst udviklede lande frem til 2013. Forhandlingerne på konferencen resulterede ikke i mandater til nye forhandlinger på spørgsmålene om geografiske indikationer og forholdet mellem TRIPs aftalen og biodiversitetskonventionen, hvilket heller ikke var forventet.

Rules (antidumping): Ingen forhandlinger på ministerkonferencen. Vedtagelse

af den kendte tekst fra Genève indeholdende en forpligtelse til at starte forhandlinger om specifikke elementer i en revision af anti-dumpingreglerne.

Udviklingspakken: Der blev inden konferencen talt meget om, at det var vigtigt, at der blev opnået enighed om en såkaldt udviklingspakke. Allerede forud for konferencen blev der opnået enighed om TRIPs aftalen og folkelig sundhed (se ovenfor). Et andet centralt element i udviklingspakken var ovennævnte spørgsmål om de mindst udviklede landes told- og kvotefri markedsadgang til de udviklede landes og de store udviklingslandes markeder. Både EU, USA og Japan gav derudover tilsagn om øget teknisk bistand, men en række endelige tilsagn om øget finansiel støtte blev skubbet til juli 2006. Udviklingsministeren bekræftede dog under Hongkong-konferencen, at Danmark – under forudsætning af at også andre øger deres tilsagn og at der etableres fornuftige organisatoriske rammer – er parat til at fordoble bistanden til det såkaldte "Integrated Framework" (som hjælper LDC'erne med at integrere handel i udviklingsstrategier) til i alt 30 mio. kroner årligt.

Et andet stort udviklingsemne, hvor USA igen var under pres, var spørgsmålet om eliminering af subsidier til bomuldsproduktion. EU har i 2005 besluttet at reformere sin bomulds-støtte, og havde bl.a. derfor en god sag – dog især fordi USA med 4 mia. USD i årlig støtte til 25.000 amerikanske bomuldsbønder og 25% af verdensmarkedet er en langt større spiller på bomuld. Det korte af det lange er, at udviklingslandene, herunder de vestafrikanske bomuldsproducenter, fik visse indrømmelser, og de stillede sig tilfredse med disse indrømmelser, angiveligt fordi USA under hånden lovede dem en vis kompensation."

1.2 Hong Kong – flop eller fjong?

Synspunkter og forslag fra 92-gruppen i forbindelse med WTO's 6. ministerkonference, december 2005, i Hong Kong

“

Hong Kong – flop eller fjong?

- Synspunkter og forslag fra 92-gruppen i forbindelse med WTO's 6. ministerkonference, december 2005.

Forhandlingerne i Doha-udviklingsrunden har overskredet den oprindelige deadline, 1. januar 2005, og en afslutning af runden er endnu ikke i sigte. Hvis mødet i Hong Kong skal bidrage til, at runden kan blive afsluttet i løbet af de næste par år, er der brug for nye udspil og initiativer.

Vi ser det især som EU's opgave at spille ud. EU har haft en nøglerolle i WTO-forhandlingerne siden ministerkonferencen i Genève i 1998, men desværre har unionen på en række områder ikke bidraget specielt konstruktivt. EU har kort sagt moset på for at fremme liberaliseringer af handlen med produkter af interesse for EU's eksportører uden, at man samtidig har udvist nævneværdig vilje til at reducere hverken sin egen toldbeskyttelse eller støtten til landbruget.

– Og det på trods af, at liberaliseringer af handlen med landbrugsvarer vil være til gavn for EU's egne borgere og virksomheder.

Vi vil opfordre til, at Danmark skærper og prioriterer sin handelspolitik og dermed linien i EU. Et helt centralt grundlag for forhandlingerne i runden er beslutningen på ministerkonferencen i Doha, 2001, om at placere udviklingslandenes ”behov og interesser i hjertet af” forhandlingerne. Også WTO's forpligtelse til at tage hensyn til bæredygtig udvikling og miljøet bekræftedes i Doha.¹

Folketinget har tilsluttet sig ambitionen om at gøre Doha-udviklingsrunden til en udviklings-runde, ligesom hensynet til miljøet altid har været vigtigt i den danske politik ift. WTO.² Hvis disse ambitioner skal indfries, er der brug for, at EU ændrer prioriteter og indtager nye holdninger.

Vi har følgende 5 konkrete bud på, hvad der er vigtigt at gøre for at fremme hensynene til miljø og udvikling i forhandlingerne.

1. De allerfattigste må ikke komme til at betale for en ny frihandelsaftale

Analysen viser, at der er reel risiko for, at lande i Afrika syd for Sahara kan gå hen at tabe på en ny WTO-aftale. En modelberegning baseret på det forslag, som EU fremlagde ved starten af landbrugsforhandlingerne i Doha-udviklingsrunden viste eksempelvis, at landene i Afrika syd for Sahara sammenlagt ville stå til at tabe 280 millioner \$.³

Fødevarerøkonomisk Institut har også beregnet, at det kompromisforslag, som er fremsat i landbrugsforhandlingerne på kort sigt vil føre til tab på op mod 200 millioner \$ for en gruppe lande i Afrika. Instituttets analyse viser imidlertid, at de globale velfærdsgevinster, hvoraf EU-landene vil høste en betydelig del, ligger i størrelsesordenen 100 milliarder \$. Der er således, som instituttet peger på, rige muligheder for at kompensere de tabende lande.⁴

De afrikanske landes problemer skyldes udsigten til, at en ny aftale i WTO vil få prisen på importerede fødevarer til at stige. Samtidig kan det blive sværere for afrikanske lande at eksportere deres varer. I dag gælder en særlig lav told eller ingen told for en del af deres eksport til EU, men værdien af disse toldpræferencer vil blive udhulede, når en ny WTO-aftale reducerer det almindelige toldniveau.

Der findes næppe mirakelkure på de afrikanske landes problem, men det er helt igennem uholdbart og urimeligt, hvis fattige afrikanske lande skal betale prisen for en ny WTO-aftale, som ellers vil gavne en meget bred kreds af lande. Men problemet må heller ikke hindre, at der kommer en ny aftale. Derfor bør **Danmark**

¹ WTO: Ministerial Declaration. Adopted on 14 November 2001. Artikel 2 og 6.

² Se eksempelvis folketingsvedtagelse V12 af 6.11.2003 og V4 af 25.10.2001 samt Folketingets dagsorden af 24.1.1995 vedrørende handelspolitik.

³ United Nations Economic Commission for Africa: Economic Report on Africa 2004-Unlocking Africa's Trade Potential.

⁴ Danish Research Institute of Food Economics: Note on the Harbinson Draft on Modalities in the WTO Agriculture Negotiations. March 2003. Endvidere Danish Research Institute of Food Economics: Policy Note on the Harbinson Draft in an African Perspective. May 2003

- iværksætte og understøtte udarbejdelsen af analyser af effekterne for Afrika af de forskellige udspil i forhandlingerne.
- lægge særlig vægt på i forhandlingerne at reducere de rige landes subsidier til produktionen af landbrugsvarer som bomuld og sukker, idet netop disse subsidier gør konkurrencevilkårene vanskelige for mange afrikanske bønder.
- lægge særlig vægt på i forhandlingerne at få forpligtende aftaler om de afrikanske landes og de mindst udviklede landes adgang til markeder i rige lande som USA såvel som i andre lande.
- støtte, at der som led i Doha-udviklingsrunden indgås forpligtende aftaler om forøget bistand til udvikling af afrikansk landbrug og fødevarerindustri, således at disse lande i højere grad bliver i stand til at brødføde sig selv og kan træde ud af rollen som leverandører af billige råvarer til de rige lande.

2. Dumpingen af landbrugsvarer må ophøre

I mange u-lande udgør landbruget livsgrundlaget for størstedelen af befolkningen; ofte den fattigste del. I de rige lande, er det kun få procentdele af befolkningen, der ernærer sig ved landbrug.

Alligevel tager de gældende handelsregler i WTO mest hensyn til de få på de manges bekostning. Kun når det gælder landbrugsvarer, er det fortsat tilladt at yde decideret eksportstøtte, ligesom en række andre handelsforvridende støtteformer er mulige. Disse muligheder udnyttes effektivt af de rige lande. Samlet set udgjorde værdien af den direkte og indirekte støtte til landbruget i EU 37 % af landbrugets indtægter i 2003. De tilsvarende tal for USA og Japan var ifølge OECD henholdsvis 18 % og 58 %.⁵

Denne støtte skaber unfair konkurrence for de mange bønder i u-landene – i Afrika er det ofte kvinder – der er afhængige af indtægter fra landbruget. Desværre arbejder EU aktivt i WTO-forhandlingerne for at kunne bevare så store dele af den konkurrenceforvridende landbrugsstøtte som muligt.

Danmark bør aktivt og åbent støtte ambitiøse mål for reduktion af den handelsforvridende landbrugsstøtte. Det vil fremme mere fair handelsvilkår, og samtidig fremme en omlægning af det europæiske landbrug i mere ekstensiv retning, og dermed reducere miljøbelastningen. **Danmark** må erkende, at den senere reform af EU's landbrugspolitik ikke i nævneværdig grad bidrager til ovenstående. **Danmark** bør konkret arbejde for:

- en hastig aftrapning af eksportstøtte i de rige lande, således af denne form for støtte er helt væk i 2010. I den rammeaftale om WTO-forhandlingerne, som blev indgået i sommeren 2004, blev det aftalt, at alle former for eksportstøtte skal afskaffes, men afviklingshastighed og slutdato blev ikke aftalt.⁶

⁵ OECD: OECD Agricultural Policies 2004 - At a Glance.

⁶ WTO: Doha Work Programme. Decision Adopted by the General Council on 1 august 2004. WT/L/579.

- at den handelsforvridende del af den øvrige landbrugsstøtte i de rige lande halveres inden 2012. Den såkaldte "grønne boks", der giver mulighed for ubegrænset støtte, må således omdefinieres, så den kun muliggør støtte til natur- og miljøbeskyttelse samt egnsudvikling. I rammeaftalen blev det faktisk aftalt, at den hjemlige landbrugsstøtte skal reduceres substantielt, ligesom det blev aftalt at re-vurdere kriterierne for den grønne boks.
- arbejde for, at u-landene får mulighed for at reagere effektivt på dumping af landbrugsvarer via særtold eller andre forholdsregler. I rammeaftalen blev det aftalt, at der skal etableres en særlig sikkerhedsmekanisme for u-landene, men indholdet blev ikke fastlagt.

Som det fremgår, er ovennævnte forslag helt i tråd med ånd og bogstav i rammeaftalen fra sommeren 2004. EU's aktuelle forhandlingsposition peger desværre ikke i den retning.

3. U-landene skal have bedre markedsadgang

Foruden dumping af de rige landes landbrugsvarer, hæmmes u-landenes udvikling af toldbarrierer i de rige lande. Mens det generelle toldniveau i de rige lande er relativt lavt, er der ofte høj told på den slags produkter, som u-landene rent faktisk kan producere, nemlig landbrugsvarer.

I rammeaftalen fra sommeren 2004 blev det aftalt, at der skal findes en formel for reduktion af tolden på landbrugsvarer, som fører til, at de højeste toldsatser reduceres mest. Samtidig blev det aftalt, at der skal være mulighed for i et (ikke nærmere specificeret omfang) at få undtaget følsomme produkter fra den formelbestemte reduktion.

I sommeren 2004 var der forsøg fra EU-side på at få undtaget mere end 80 forskellige varer, som i dag har høje toldsatser. **Danmark** bør arbejde for, at de rige lande ikke får mulighed for at undtage følsomme produkter.

Samtidig bør **Danmark** støtte, at der gives u-lande mulighed for at undtage specielle produkter fra den formelbestemte reduktion. Det fremgår af rammeaftalen, at der skal være mulighed for at få undtaget produkter af betydning for landenes selvforsyning af fødevarer, levevilkårene samt udvikling af landbruget.

Disse undtagelser for u-landene skal være reelle. Ellers kan det få alvorlige konsekvenser for store dele af den fattige landbefolkning. Det fremgår eksempelvis af en ny rapport fra organisationen Oxfam, at en række lande, herunder Indien og Kina, må reducere deres told på ris, medmindre denne afgrøde kan blive undtaget fra de formelbestemte reduktioner.⁷

Synspunktet bør være, at det overlades til u-landene selv at beslutte, om de vil reducere told på sådanne basisfødevarer – i det mindste så længe, som der eksisterer omfattende landbrugsstøtte og dermed dumping af fødevarer fra de rige lande. Ifølge Oxfams beregninger modtog de risproducerende

⁷ Oxfam International: Kicking down the door – How upcoming WTO talks threaten farmers in poor countries. Oxfam Briefing Paper # 72, April 2005.

amerikanske landbrug eksempelvis en støtte, som udgjorde 72 % af produktionsomkostningerne i 2003.

For u-landene er der desuden et meget stort potentiale i eksport af forarbejdede landbrugsvarer, og det er derfor helt afgørende, at markedsadgangen også omfatter disse. **Danmark** bør derfor arbejde for, at toldeskalering (dvs. når tolden stiger med forarbejdningsgraden) helt fjernes i forbindelse med Doha-udviklingsrunden, ligesom **Danmark** bør arbejde for, at der indgås forpligtende aftaler om støtte til kapacitetsopbygning, så u-landene kan leve op til sundhedsstandarder o.lign. i de rige lande.

4. Liberaliseringspresset på u-landene må lettes

EU's tilgang til forhandlingerne i Doha-udviklingsrunden er grundlæggende urimelig. EU betragter liberalisering af handlen med landbrugsvarer som en indrømmelse og kræver modbydelser i andre dele af WTO-forhandlingerne. Logikken savnes. Liberalisering af handlen med landbrugsvarer vil i vid udstrækning være i EU's egen interesse. Skatteborgere kan slippe for at betale bistand til landbruget, og forbrugere kan få billigere fødevarer.

Men EU kræver som sagt modbydelser. For EU er en forudsætning for en ny aftale på landbrugsområdet, at EU får bedre markedsadgang for industrivarer og tjenesteydelser. EU stiller blandt andet krav til en række meget fattige lande om liberalisering af handlen med basale tjenesteydelser, som for eksempel vandforsyning.

Det kan meget vel vise sig at være i mange landes interesse at skabe en mere fri handel med industrivarer og tjenesteydelser, men EU's krav bør afpasses de mulige gevinster for andre lande. I den sammenhæng må erindres om, at det er et gammelt princip i det internationale handelssamarbejde, at de rige lande ikke kan kræve ligeså vidtgående liberaliseringer i u-landene, som dem, de selv forpligter sig til.⁸

Dette betyder konkret, at **Danmark** bør arbejde for:

- at EU dropper alle krav om øget markedsadgang for tjenesteydelser til de mindst udviklede lande samt til andre u-lande, som ikke selv har udsigt til nævneværdige gevinster fra en ny aftale på tjenesteydelsesområdet.
- at EU accepterer, at den formel, som skal anvendes til at reducere toldsatterne på industrivarer indrettes, således at de formelbestemte reduktioner bliver lavere for u-landene.
- at EU kommer til at arbejde for, at såkaldte "sektorinitiativer", som omfatter mere vidtgående harmonisering af toldsatterne på grupper af industrivarer, ikke kommer til at omfatte andre u-lande, end de der selv ser en interesse i at være med.

5. Miljøhensyn skal fremmes – ikke bekæmpes

⁸ Princippet om "less than full reciprocity" findes i GATT-aftalen, og det bekræftes i WTO: Ministerial Declaration. Adopted on 14 November 2001. Artikel 16.

Der er risiko for, at forhandlingerne i Doha-udviklingsrunden på forskellig vis kommer til at sætte begrænsninger for miljøbeskyttelsen i stedet for at fremme den. En række lande søger at få ændret miljøregler ved at få dem inddraget i forhandlingerne om afskaffelse af ikke-toldmæssige handelsbarrierer.

Ifølge en opgørelse fra Friends of the Earth er der indtil videre anmeldt 72 miljø- og sundhedsregler, som ønskes omfattet af forhandlingerne. Kemikaliregulering (herunder EU's kommende REACH-system), miljømærkningsordninger og krav om mærkning af energiforbrug er eksempler på miljøregler, som på den måde sættes under pres.⁹

Danmark bør forsvare retten til at gennemføre enhver velbegrundet miljøregulering - også regulering baseret på forsigtighedsprincippet samt på livscyklusbetragtninger - hvis der stilles mindst samme krav til egne varer og tjenesteydelser som til importerede varer. **Danmark** bør også arbejde for, at de internationale miljøkonventioner ikke underordnes WTO's regulering.

En række miljørelaterede emner er på nuværende tidspunkt eksplicit inkluderet i forhandlingerne i Doha-udviklingsrunden. Det gælder ikke mindst forhandlingerne om reduktion af subsidier til landbrug, som i dag fremmer det intensive og miljøbelastende landbrug i de rige lande. Der forhandles også om strammere regler for støtte til fiskeri, hvilket kan være med til at begrænse den omfattende overfiskning, der foregår på verdens fiskebanker. Endelig forhandles om særlige reduktioner af handelsbarriererne for miljøvarer og tjenesteydelser.

Kun for så vidt angår sidstnævnte emner er EU blandt de mest ambitiøse lande. **Danmark** bør arbejde for, at EU også når det gælder afvikling af subsidier tilslutter sig de mest vidtgående forslag, idet der dog fortsat skal være mulighed at støtte miljøforbedrende foranstaltninger i landbrug og fiskeri, ligesom u-landene skal have mulighed for at anvende tilskudsordninger til at udvikle bæredygtigt landbrug og fiskeri.

Aftalen fra Doha om iværksættelsen af forhandlingerne i den nuværende runde åbner for, at yderligere miljøemner kan inddrages i forhandlingerne. Det fremgår således, at det kan være relevant at igangsætte forhandlinger vedrørende miljøreglers konsekvenser for u-landenes markedsadgang, miljømærkning og dele af TRIPs-aftalen.¹⁰

Danmark bør bruge dette som afsæt til at søge at få igangsat forhandlinger i WTO-regi om en forpligtende aftale om overførsel af renere teknologi til u-lande. Skrappere miljøregler i de rige lande **kan** gøre det vanskeligere for u-landene, der som oftest ikke er på forkant med udviklingen af miljøteknologi, at eksportere varer til de rige lande. Det betyder, at u-landene vil have en tendens til at modarbejde nye miljøkrav, medmindre de rige lande tager u-landenes bekymringer alvorligt. Den rigtige måde at gøre det på, er at etablere et effektivt system til overførsel af renere teknologi til u-lande.

På FN's Konference om Miljø og Udvikling i 1992 blev det da også besluttet, at de rige lande skulle overføre ny miljøteknologi til u-lande på favorable

⁹ Friends of the Earth international: Summary of analysis of notifications of non-tariff barriers in Non-agricultural Market Access (NAMA) negotiations of the World Trade Organization, April 2005.

¹⁰ WTO: Ministerial Declaration. Adopted on 14 November 2001. Artikel 32.

vilkår.¹¹ Lignende beslutninger er truffet i en række andre sammenhænge, senest på Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i 2002.¹² Desværre er der endnu ikke tegn på, at rige lande vil leve op til deres løfter.

Danmark bør også arbejde for, at der igangsættes forhandlinger, som sikrer, at TRIPs-aftalen understøtter bestemmelserne i Biodiversitetskonventionen om u-landes og oprindelige folks rettigheder til egne ressourcer. Patentansøgere skal forpligtes til at redegøre for oprindelsen af genetiske materiale og kunne dokumentere samtykke og aftale om udbyttedeling med det land/folk, hvor materialet stammer fra. I dag er TRIPs-aftalen med til at muliggøre "biopirateri", hvor genetiske ressourcer udføres og udnyttes kommercielt uden samtykke fra oprindelseslandet.

Dette skrift er udgivet i maj 2005. Følgende organisationer, som samarbejder i og med 92-gruppen – Forum for Bæredygtig Udvikling står bag de fremførte synspunkter og forslag, uden at hver enkelt organisation nødvendigvis vil kunne erklære sig enig i hver eneste detalje. Organisationerne er forskellige, og det er ikke alle, der har en mening om alt, hvad der er berørt i papiret. Tilsvarende vil nogle organisationer have tilføjelser og yderligere forslag, som de selv vil søge at fremme.

Arbejderbevægelsens Internationale Forum
Care Danmark
Danmarks Naturfredningsforening
Dansk International Bosætningservice
Dansk Ornitologisk Forening/BirdLife Danmark
Det Økologiske Råd
FN-forbundet
Folkekirkens Nødhjælp
Kvindernes U-landsudvalg
Mellemlfolkeligt Samvirke
Landsforeningen for Økosamfund
Natur og Ungdom
Nepenthes
Netværket for økologisk folkeoplysning og praksis/Økonet
Organisationen for Vedvarende Energi OVE
Sydafrika kontakt
U-landsforeningen Svalerne
U-landsorganisationen Ibis
WWF Verdensnaturfonden”

1.3 Miljø og WTO

Artikel af Pia Olsen til Miljøsk

Tekst:

¹¹ United Nations: Agenda 21: Programme of Action for Sustainable Development. United Nations Conference on Environment and Development (UNCED), 3-14 June 1992. Kapitel 34.

¹² United Nations: Plan of Implementation of the World Summit on sustainable Development 26 August – 4 September 2002. Artikel 105 og 106 mv.

"Miljø og WTO

Af Pia Olsen, Danmarks Naturfredningsforening

På WTO's 4. ministerkonference i Doha d. 9. - 14. november 2001 blev WTO-medlemmerne enige om at iværksætte en ny forhandlingsrunde med en bred dagsorden under betegnelsen Doha Development Agenda, DDA. Målet for Doha-runden var at opnå én samlet forhandlingsløsning for (stort set) alle forhandlingsemner - a single undertaking - før 1. januar 2005 med en midtvejsevaluering på WTO's 5. ministerkonference i Cancun d. 10. - 14. september 2003. På WTO's 5. ministerkonference i Cancun blev det klart, at slutdatoen for forhandlingerne ikke blev d. 1. januar 2005, da forhandlingerne brød sammen uden at opnå midtvejs resultater.

WTO's 6. ministerkonference afholdes i Hong Kong d. 13. - 18. december 2005. Hvis mødet i Hong Kong skal bidrage til, at runden kan afsluttes i løbet af de næste par år, er der brug for nye udspil og initiativer, især fra EU's side.

EU har haft en nøglerolle i WTO forhandlingerne siden ministerkonferencen i Geneve 1998, men desværre har unionen på en række områder ikke bidraget specielt konstruktivt. EU har kort sagt moset på for at fremme liberaliseringer af handlen med produkter af interesse for EU's egne eksportører uden, at man samtidig har udvist nævneværdig vilje til at reducere sin egen toldbeskyttelse eller støtte til landbruget. Og dette på trods af, at liberaliseringer af handlen med landbrugsvarer vil være til gavn for EU's egne borgere og virksomheder. Denne ensidige fokusering har også umuliggjort EU's krav på miljøområdet. Det er svært at komme igennem med krav her, eftersom EU ikke har vist sig villig til indrømmelser på andre områder.

1.4 Miljøhensyn skal fremmes - ikke bekæmpes

Derfor er der også en risiko for, at forhandlingerne i Doha-udviklingsrunden på forskellig vis kommer til at sætte begrænsninger på miljøbeskyttelsen i stedet for at fremme den. En række lande forsøger nemlig at få ændret miljøregler ved at inddrage dem i forhandlingerne om afskaffelse af ikke-toldmæssige handelsbarrierer.

Ifølge en opgørelse fra Friends of the Earth er der indtil videre anmeldt 72 miljø- og sundhedsregler, som ønskes omfattet af forhandlingerne. Kemikaliregulering (herunder EU's kommende REACH-system), miljømærkningsordninger og krav om mærkning af energiforbrug er eksempler på miljøregler, som på den måde sættes under pres.

Danmark bør forsvare rette til at gennemføre enhver begrundet miljøregulering, også regulering baseret på forsigtighedsprincippet, samt livscyklusbetragtninger, hvis der stilles mindst samme krav til egne varer og tjenesteydelser som til importerede varer. Danmark bør også arbejde for, at de internationale miljøkonventioner ikke underordnes WTO's regulering.

1.5 Handel og miljø på WTO dagsordenen

Handel og miljø er på WTO dagsordenen, men da EU har været hoved fortalere for området, så har det ikke haft den store bevågenhed. EU har nemlig brugt hovedparten af kræfterne på at bibeholde kravene til landbrugsstøtten, indenfor det niveau som EU allerede i dag har.

Men på WTO's 4. ministerkonference i Doha i november 2001 lykkedes det EU at få sat handel og miljø på dagsordenen i denne forhandlingsrunde. Som del af den overordnede målsætning for den nye runde indeholder ministererklæringen i pkt. 6 en bestemmelse om, at handel, miljø og bæredygtig udvikling skal understøtte hinanden. I overensstemmelse hermed skal WTO-komiteerne for hhv. handel og miljø (CTE), samt handel og udvikling (CTD) fungere som fora for drøftelser om miljø- og udviklingsaspekterne af forhandlingerne, omfattet af Doha-runden, med henblik på at opnå, at målsætningen om bæredygtig udvikling bliver afspejlet i forhandlingsresultaterne, jf. erklæringens pkt. 51.

Forhandlingsemnerne er indeholdt i pkt. 31, hvor WTO parterne igangsætter forhandlinger om:

1. Forholdet mellem eksisterende WTO-regler og handelsbestemmelserne i multilaterale miljøaftaler (MEA'er),
2. Procedurer for informationsudveksling og opnåelse af observatørstatus mellem MEA-sekretariater og relevante WTO-komiteer samt
3. liberalisering af handelen med miljøvarer og -tjenesteydelser gennem reduktion af told og ikke-told-barrierer for miljøprodukter

Hertil kommer bestemmelsen i pkt. 31 vedrørende forhandlinger om forbedring af WTO's regler for fiskerisubsidier, hvorved det bemærkes, at emnet indgår i forhandlingerne om WTO's (subsidie-) regler i henhold til ministererklæringens pkt. 28.

På listen over yderligere emner, som CTE i henhold til pkt. 32 især skal rette opmærksomheden på er:

1. Miljøbestemmelsernes effekt på markedsadgangen for især udviklingslandene, herunder særligt LDC'erne
2. miljørelevante bestemmelser i WTO-aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder
3. miljømærkningsbestemmelser

Arbejdet med disse emner søger at klargøre det eventuelle behov for at præcisere relevante WTO-bestemmelser. WTO's 6. ministerkonference kan beslutte at igangsætte egentlige forhandlinger på området. Art. 33 anerkender udviklingslandenes, og herunder især de mindst udviklede lande, behov for teknisk bistand på området.

Foreløbig status for forhandlingerne / drøftelserne på miljøområdet i DDA runden

Et kort overblik over forhandlingerne viser, at der ikke er den store fremdrift i forhandlingerne. Indtil videre er der sket nedenstående i forhandlingerne.

Forholdet mellem miljøkonventionerne og WTO's regler er fortsat uafklaret. En lang række internationale miljøkonventioner åbner mulighed for eller forpligter de deltagende lande til at indføre forskellige former for handelsrestriktioner. Problemet i den sammenhæng er, at det ikke er klart om sådanne handelsrestriktioner vil være i strid med WTO-reglerne. EU har i Doha-runden spillet ud med et forslag om, at de to regelsæt for så vidt bør betragtes som ligeværdige, men strid om handelsrestriktioner i medfør af

miljøkonventioner bør først og fremmest afklares inden for de rammer, som konventionerne udstikker. Dette forslag har ikke haft den store opbakning i WTO kredsen. En bred kreds af lande incl. USA ønsker i stedet at få en systematisk gennemgang af reglerne i vigtige miljøkonventioner for at få afklaret, om de strider mod WTO reglerne, men ser som udgangspunkt ikke noget behov for at afklare WTO-reglerne på dette punkt.

UNEP og en række sekretariater har haft observatørstatus i CTE i de senere år, men der er fortsat tale om midlertidige arrangementer. EU's ønske om at sikre en mere permanent repræsentation af MEA-sekretariaterne i CTE blev konkret fremlagt som delelement til forhandlingerne i Cancun, men blev på grund af forhandlingssammenbruddet selv sagt ikke indfriet.

Der er fortsat uenighed om, hvad der kan betegnes som en "miljøvare", og det gør forhandlingerne træge. EU arbejder fortsat for den brede definition, og med særlig vægt på at sikre inddragelse af produkter, som er af eksportmæssig interesse for udviklingslandene. Efter Cancun har arbejdet i CTE i høj grad været fokuseret på dette forhandlingsemne og komiteens formand har med baggrund i de indleverede bidrag fra en bred kreds af medlemslande tilrettelagt arbejdet komiteen, henimod at CTE på dette punkt kan levere et oplæg til ministrenes drøftelser i Hong Kong.

Mange af de tilskudsordninger, der findes, har direkte eller indirekte betydelige negative konsekvenser for miljøet. I øjeblikket er alene fiskeri omfattet af Doha-forhandlingerne om miljøskadelige subsidier. Her medfører fiskerisubsidierne en opretholdelse af en stor fiskeflåde, som er ved at drive rovdrift på verdens fiskeriressourcer. Reglerne for fiskerisubsidier er da også et af de miljømærker, der forhandles. Men landene er meget delt på spørgsmålet, nogle lande ønsker et forbud mod de fleste subsidier og andre lande som har benyttet subsidier i mange år og ønsker at fastholde dem. EU står i en mellemlig position ved i overensstemmelse med sin reformerede fiskeripolitik at sondere mellem på den ene side subsidier, som er til skade for bæredygtige fiskeribestande og derfor snarest bør forbydes, og på den anden side subsidier, som fremmer bæredygtighed ved fx at reducere fiskerikapaciteten og derfor bør tillades. Forhandlingerne på dette punkt finder sted i WTO's subsidiekomite, der har indtil videre ikke været afrapporteret herom i CTE.

Spørgsmålet om de miljørelevante dele af TRIPS-aftalen er endnu ikke et af forhandlingsemnerne under DOHA-runden, men forholdet mellem TRIPS og biodiversitetskonventionen drøftes særskilt i TRIPS rådet, hvor EU har lagt diskussionsoplæg på bordet mhp. at sikre dokumentation for oprindelsesland og beskyttelse af traditionel viden. Emnet har ikke været genstand for drøftelse i CTE.

Disse drøftelser er fortsat ikke rigtig kommet i gang. EU har foreslået, at man i WTO fastholder en bred tilgang til mærkningsbestemmelserne under drøftelserne i TBT-komiteen.

1.6 Vores anbefalinger til forhandlingerne

Miljø og handel skal højere op på WTO dagsordenen, især fordi det allerede nu sniges ind ad bagdøren i forhandlingerne om forhandlingerne om afskaffelse af ikke-toldmæssige handelsbarrierer. Derfor skal Danmark arbejde for at fremme forhandlingerne indeholdt i pkt. 31 af Doha-erklæringen med henblik på at sikre, at handel, miljøbeskyttelse og bæredygtig udvikling

understøtter hinanden uden at pålægge udviklingslandene unødvendige handlingshindringer. Med udgangspunkt i de samme hensyn bør der fra dansk side arbejdes for, at der på WTO's 6. ministerkonference igangsættes forhandlinger om emnerne, anført under pkt. 32.

Mere konkret ønsker vi:

- at forhandlingerne i forhold til en afklaring af forholdet mellem WTO-reglerne og de multilaterale miljøaftaler (MEA'er) ikke fører til etableringen af et hierarki, hvor WTO's regler opnår forrang i forhold til de multilaterale miljøkonventioner. WTO bør respektere anvendelsen af ikke-protektionistiske handelsskridt i overensstemmelse med bestemmelser i multilaterale miljøaftaler.
- at samarbejdet mellem WTO og MEA'erne fremmes bl.a. ved at UNEP og MEA sekretariaterne får permanent observatørstatus i CTE og andre relevante WTO-organer
- at markedsadgangen forbedres for miljøvenlige varer og tjenesteydelser, herunder for produkter der efter deres anvendelsesformål må betegnes som miljøprodukter, og for produkter der på baggrund af miljømærker / livscyklus analyser kan dokumenteres at være mindre miljøbelastende end de fleste tilsvarende produkter, når dette på ubureaukratisk måde kan ske på basis af objektive og kontrollerbare miljøkriterier.
- at der i WTO vedtages regler som forbyder fiskerisubsidier, der er til skade for fiskebestandes bæredygtighed eller som er handelsforvridende. For at begrænse mulighederne for at omgå reglerne bør der aftales en positivliste over tilladte subsidier
- at sikre, at TRIPs-aftalen understøtter bestemmelserne i Biodiversitetskonventionen om u-landes og oprindelige folks rettigheder til egne ressourcer. Patentansøgere skal forpligtes til at redegøre for oprindelsen af genetiske materiale og kunne dokumentere samtykke og aftale om udbyttedeling med det land/folk, hvor materialet stammer fra.
- at bilateral og multilateral faglig bistand til kapacitetsopbygning og teknologioverførsel forøges til fordel for u-landenes bæredygtige udvikling gennem bindende aftaler.
- at der aftales regler og/eller retningslinier om miljømærkning, som er proportionelle, effektive og ikke-diskriminerende til fremme for en bæredygtig udvikling”

1.7 To indlæg til 92-gruppens nyhedsbrev fra WTO-konferencen i Hong Kong

16-12-2005:

Tekst:

”Danmarks Udenrigsminister på talerstolen

Af Pia Olsen, Danmarks Naturfredningsforening

Udenrigsminister Per Stig Møller talte i dag til hele forsamlingen af delegerede. Fra talerstolen understregede han, at Doha runden **er** en udviklingsrunde og ministeren fremhævede EU's tilbud om en udviklingspakke og bragte også spørgsmålet om kompensation til de fattige lande - som risikerer at tabe på runden - op. Udenrigsministeren nævnte også det internationale samfunds forpligtigelser i forhold til 2015-målene. Det er positivt at ministeren inddrager 2015 målene og Danmark bør efterfølgende presse på for at sikre, at WTO runden understøtter 2015 målene - og ikke indirekte undergraver dem. Udenrigsministeren huskede også nogle af de ellers "glemte" emner som miljø, fiskeri, subsidier og arbejdstagerrettigheder. Danmark har en forpligtigelse til at skubbe på i EU kredsen og sikre fremskridt i forhandlingerne, så disse emner kommer ud af WTO-mørket.

Udenrigsministeren var langt fra skarp nok, da han talte om afskaffelse af landbrugssubsidier. Folketinget har ellers vedtaget, at Danmark ønsker et ambitiøst tempo i afviklingen af støtten. Ej heller nævnte han muligheden for en dato for den endelige udfasning af eksport subsidierne. Folketingets vedtagelse er ellers klar; Danmark skal arbejde for en total udfasning af eksportsubsidier senest fem år efter Doha rundens ikrafttræden. Eftersom de videre forhandlinger står og falder med et EU udspil til en udfasningsdato, burde Danmark gå forrest."

17-12-2005:

Tekst:

"Miljøområdet

Af Pia Olsen, Danmarks Naturfredningsforening

Miljø og handel hænger tæt sammen, og derfor besluttede man også i sin tid i Doha, at miljø skulle være en del af runden. Fremskridtene på miljøområdet er dog svære at spore i det nuværende forslag til slutdokument. Måske er det største fremskridt, at der ikke sker tilbageskridt - men det kan vi ikke nøjes med. Der er to væsentlige miljøemner til forhandling, nemlig forholdet til de internationale miljøaftaler og en særlig toldreduktion på miljøvarer. Det første emne er så betændt grundet USAs evige modstand, at det forhandler man ikke om i Hong Kong, hvornår man skal komme rigtig i gang på dette område er uvist. Toldreduktion på miljøvarer, såsom vindmøller, er derimod blevet diskuteret, og der var næsten opnået enighed mellem EU, Indien, USA, Mexico og Canada. Alle de centrale aktører på området - troede man. For Egypten samt flere af verdens fattigste lande, som ikke var taget med på råd, endte med at afvise teksten. Og det eneste synlige resultat i teksten er, at man opfordrer til at afslutte forhandlingerne på miljøvarer hurtigt. Det er for tyndt, og Danmark som er en af verdens største eksportører af miljøvarer - vi eksporterede for 20 mia. kr. sidste år - bør sætte tomme skruer på EU, så forhandlingerne kan afsluttes på miljøvarer inden for de kommende 4 måneder."

BILAG D

International NGO-tænketank - resultater

1.1 Deltagerliste til mødet den 21.-22. november 2005

1) Mr. Claus Jørgensen, The Danish Consumer Council, Denmark.
Fiolstræde 17
Postbox 2188
1017 København K
Phone: +45 2250 0497
Fax: +45 7741 7722
Email: cj@fbr.dk

2) Mrs. Pia Olsen, Danish Society for Nature Conservation, Denmark.
Masnedøgade 20,
2100 Copenhagen Ø
Phone: +45 39174065
Fax: +45 39174141
Email: po@dn.dk

3) Mrs. Kristine Karpf, Danish Society for Nature Conservation, Denmark
Masnedøgade 20
2100 Copenhagen Ø
Phone: +45 39174067
Fax: +45 39174141
Email: krk@dn.dk

4) Mrs. Melissa Shinn, European Environmental Bureau (EEB), Bruxelles.
Phone: +32 2 289 13 00/ 003222891090
Email: melissa.shinn@eeb.org

5) Mrs. Eva Eiderström, Head of Section in the Swedish Society for Nature
Conservation (SNF)
Box 4625, Åsögatan 115
SE-116 91 Stockholm
Sweden
Phone: +46 (0) 31 711 64 50
Fax: +46 (0) 31 711 64 30
Dir.line: +46 (0) 31 10 55 85
Mobile: +46 70 755 81 12
Email: Eva.Eiderstrom@snf.se
Website: www.snf.se

6) Mr. Janis Brizga, Head of the Board at Green Liberty, Latvia
Meza Street 4
Riga LV-1048
Latvia
Phone: +371 9118112
Fax: +371 7613806
Email: janis@zb-zeme.lv
Website: www.zb-zeme.lv

7) Mrs. Bozena Stasenková, President at Association of Consumer Organizations in Slovakia
Ul.17.Novembra 14
064 01 Stará Lubovna
Slovakia
Phone/fax: +421-52- 4326047
Mobil : +421-903-032 696
Email: Asociaciask@stonline.sk
Website: www.spotrebiteliask.sk

8) Mr. Vahur Keerberg, Project Manager at SEI Talinn Centre (Estonian Institute for Sustainable Development, Stockholm Environmental Institute Talinn Centre)
Lai St. 34
10502 Tallinn,
Estonia
Phone: +372 6276115
Fax: +372 6276101 Estonia
Email: Vahur.Keerberg@seit.ee
Website: www.seit.ee

9) Mr. Lewis Akenji, International Relations Manager at Association of Conscious Consumers
H - 1027 Budapest
Bem Rakpart 30, II./19
Budapest 1027
Hungary
Phone: +36 305175187
Fax: +36 1 225 8136
Email: lewis@tve.hu/ lewis@mankon.org
Website: www.tudatosvasarlo.hu

10) Mr. Ondrej Valek, Chairman and advisor in Czech Coalition of Consumers Activities, SCAP Initiative of the Czech Nat. Committee UNEP
Pod Zvahovem 56
152 00 Prague 5
Czech Republic
Phone: +420 604334424
Fax: +420251815870
Email: ondrej.velek@ecn.cz
Website: www.ekospotreba.unep.cz

11) Mr. Jan Rademaker, Executive Director at ANPED (The Northern Alliance for Sustainability)
PO box 59030
1040 KA Amsterdam
The Netherlands
Phone: +3120 475 1742
Fax: +3120 475 1743
Email: jan.rademaker@anped.org
Website: www.anped.org

12) Mrs. Pia Valota, arch./board member at the Associazione Consumatori Utenti (ACU)
Viale Andrea Doria 10
20124 Milano
Italy
Phone: +3902 67071132
Fax: +3902 6425293
Email: piavalota@libero.it

13) Mrs. Christina Drees, STEPS
Schwedter Stase 230
10435 Berlin
Germany
Phone: +49 17626112846
Email: drees@stepsgermany.org
Website: www.stepsgermany.org (from January 2006)

14) Mrs. Marie France Corre, UFC-Que Choisir
11-rue Guénot
F-75555 Paris, Cedex II
France
Phone: (33)144.931.935
Fax : (33)143.482.274
Email: mfcorre@quechoisir.org, mfrance.corre@wanadoo.fr
Webmail: www.quechoisir.org

15) Mr. Geert Waelkens, EU representative at Eurosif (European Social Investment Forum),
Rue Josef II 106
1000 Brussels
Belgium
Phone: +32 475509002
Fax: +32 15613783
Email: geert.waelkens@skynet.be

16) Mr. Raymond von Ermen, Executive Director at the European Partners for the Environment (EPE)
67 av. De la Toison d'Or
1060 Brussels
Belgium
Phone: 32 2 771 15 34
Fax: ++32 2 539 48 15
Email: raymond.vanermen@epe.be

1.2 Kommissorium

An international NGO think-tank on SCP

Following WSSD the Danish Society for the Conservation of Nature has in co-operation with the Danish Consumer Council set up a project on an international NGO think-tank, which will develop a proposal for an international programme on SCP.

The aim of the think-tank is to facilitate and develop a joint NGO input to supplement and contribute to the official UN process on SCP. It is also to ensure that SCP is kept on the political agenda, e.g. at the EU and CSD level, and that NGOs play a proactive role in addressing the issue.

Set-up

The think-tank will be established during this spring and summer (2004) having 15 international representatives from environmental and consumer NGOs and researchers. In co-operation with EEB, BEUC, CI and IUCN the organisers are currently in the process of identifying and selecting representatives from around the world.

The project is financially supported by the Danish EPA, and runs for a 3 year period.

Process & output

The representatives will meet every half year over the 3 year period. In between the meetings background papers will be developed and internet dialogues facilitated to inform and prepare for the meetings. Case-studies are expected to focus the think-tanks dialogues and work in the identification of current gaps and root-cause problems, development of new political and economic instruments, and recommendations on how to use and combine instruments. The work will also be based on an inventory by the EU Commission on internal policies addressing SCP. Case-study identification has not begun yet, but chemicals, waste and natural resources could be possible areas.

The final output will be a publication gathering the think-tanks findings and recommendations, and a conference where the recommendations will be presented.

Challenges

Production and consumption must be addressed from an international perspective as patterns of production and consumption are trans-national. For the think-tank this aspect is one of the main challenges, but it is also a prerequisite when dealing with the transition to SCP on a global scale. An aspect, which the think-tank indicates is lacking in the official UN process, where the focus is more on the regional and national levels.

At the CSD 12 and 13 meeting SCP is a cross-cutting issue. In 2010-2011 SCP will be a concrete theme on the CSD agenda. There is a challenge in keeping the issue high on the international political agenda until then, and prepare an international contribution to the process from the NGO society.

Few NGOs have so far not been engaging and embracing SCP, as this has mainly been dealt with by governments and industry. There remains a

challenge in mobilising a broader range of NGOs (not only consumer and environmental organisations) in the agenda.

NGOs have a direct contact to ordinary people i.e. consumers. There is a challenge in engaging the people in the international work on SCP through a broadening of the SCP discussion and challenges, and by contributing to a greater awareness on green and environmental products to create an understanding of how consumers through their daily product and service choices can have an impact.

1.3 Dagsorden

1.3.1.1 Monday the 21st

1. 11-12: Introduction and welcome; practical details and work plans/work forms (different types of group work). Short presentation of all participants.
2. 12-13: Outline of DN/DCC framework for the four meetings and the purpose of the think tank, followed by a discussion of this framework.
3. 13-14: Lunch break.
4. 14-16: Short presentation followed by group work to develop definitions of SCP and related parameters relevant in the work of the think tank.
5. 16-17: Outdoor walk/break.
6. 17.18:30: Brainstorm and discussion of focus sectors/products (like for example cars, washing powder, textiles, foods) which should lead to a selection of 3-5 different sectors/products for focus in the think tanks future work with SCP.

1.3.1.2 Tuesday the 22nd

1. 9-10: Presentation on 'state of the play' by 'someone' from the Commission, including 15 minutes of questions/debate.
2. 10-10:15: Coffee break
3. 10:15-11: Finalizing/voting on the sectors suggested and discussed in the brainstorm Monday afternoon.
4. 11-13: Group work in sector groups on GOALS for each sector, incorporated in the final output of the NGO think tank as a whole. These discussions should result in a written outline of potential goals from each sector group.
5. 13-14: Lunch break.
6. 14-15:30: Presentation of work in sector groups to the think tank (max 5 min each). Each presentation should be followed by feed back and discussion on the future work in each sector and it's correlation with the other sectors.
7. 15:30-15:45: Coffee break
8. 15:45-16:30: Rounding of the meeting by summarizing the conclusions, deciding on a date for the next meeting etc.

1.4 Referat af mødet

1.4.1 MONDAY THE 21ST

1.4.1.1 Introduction and welcome

Pia Olsen from DN welcomed the participants of the NGO think tank and introduced the SCP framework and the overall think tank purpose of developing concrete recommendations and inputs to the ten year SCP framework. Then all participants gave a short presentation of themselves and their work. Finally Claus Jørgensen from DCC introduced himself and DCC's role in the project.

1.4.1.2 Framework

Kristine Karpf from DN gave an outline of a possible framework for the future work in the think tank, involving a sector approach in which 4-5 sectors could be chosen and strategies of SCP could be developed for each one of these by specific sector working groups.

This presentation was followed by a discussion of whether the resources present in the think tank matched up to these goals and in this relation whether it was necessary to define the scope of the think tank to be purely environmental or if social issues could be included as well. Some felt it was necessary to map the previous initiatives and activities of SCP before continuing with any work in the think tank, while others pointed out that the goal of the think tank is not mapping and researching previous activities of SCP, but contributing with new and concrete ideas to the process. It was questioned whether a sector approach would guarantee a concrete and specific output and how the think tank could contribute with new ideas and not just repeat old inefficient conclusions. The discussion reflected a certain agreement in finding the holes and deficits of the SCP process, taking the differences of the SCP process in the European countries into account and to work towards moving the niche markets of SCP into the mainstream.

Pia Olsen concluded that the focus would remain on sectors, including both environmental and social issues and that the afternoon should therefore commence as planned with a discussion of SCP definitions.

1.4.1.3 Lunch

1.4.1.4 Discussion of definitions on SCP

On the basis of the paper sent out by DN before the meeting summarizing different definitions on SCP, discussions were conducted in groups on an appropriate definition. Four definitions came out of this group work:

- a) Sustainable consumption is to care for the quality of life of the present and future generations providing goods and services in ways that are economically, socially and environmentally sustainable. Sustainable production means that goods and services are designed, manufactured and delivered, used and reused, in such a way that the needs for products and services of the present generation is met without

depriving future generations of their ability to satisfy theirs. **Main value: Freedom**

- b) SCP involves the basic needs of people, the continuous improvement of quality of life and well being of society, it deals with consumption and production of goods and services, efficient use of resources within the carrying capacity of earth and the socio-cultural, environmental and economic integrity of current and future generations. **How to communicate the definition?**
- c) Not less/reduced production and consumption, but more efficient/better quality production and consumption. This influence business, government, civil society and consumers contributing to resource efficiency in the life cycle within the carrying capacity, social protection and to global equity for us and generations to come. **Missing in all definitions is biodiversity.**
- d) To meet the needs of the present and future generations for goods and services in a way that is economically, socially and environmentally sustainable while addressing the issues of over and under consumption. **Summary for SCP in handout. Changes in political and social structures.**

These group discussions were followed by discussions of how the definitions evolved and what contextual experiences the participants have with these definitions. Some debate also continued on the goals of the think tank, the role of the Danish government in the project and knowledge and potential of the think tank.

It was concluded that DN would take the four definitions and come up with a single definition which would be the final SCP definition of the think tank.

1.4.1.5 Coffee break

1.4.1.6 Discussion on sectors

Suggestions for potential sectors to work on with:

- Textiles
- Toys
- Construction
- Mobile phones
- Food
- Household chemicals
- Consumer electronics
- Paper
- Weapons
- Cosmetics
- Services
- Leisure
- Energy

After some discussions and debate the following sectors were chosen for future work:

- Food
- Textiles
- Household chemicals
- Consumer electronics

1.4.2 TUESDAY THE 22ND

1.4.2.1 Presentation of SCP state-of-the-play

European Councillor Pernille Sørensen gave a presentation of the state-of-play on SCP. To give a short summary, Pernille started by introducing herself and went on to describe the initial initiatives on the SCP work programme that developed into the 10-year framework. Then she described the different activities of SCP on the EU level and the interrelated nature of these activities. On the international level the broader framework was outlined and main purpose and content of the 10-year framework on SCP was described. Finally a general brainstorm on SCP challenges was presented to inspire to future work within the think tank. The brainstorm was followed by a small discussion including examples of problems related to SCP on an EU level and the difficult, complex and challenging nature of SCP.

(Appendix 2: Slides from presentation)

1.4.2.2 Coffee break

1.4.2.3 Discussion on sectors

A small discussion was conducted on how to work in groups with the sector and it was finalized that each group should aim at developing goals for each sector to work with on the next two meetings, where instruments, stakeholders and implementation strategies should be developed related to these goals. Furthermore the groups should define rather specifically what groups of products was to be included in each sector.

1.4.2.4 Group work on sectors

The group work conclusions were as follows:

A) TEXTILES

Scope

Open, all textiles will be included in the work

Goals

First goal is sustainable textiles, which has not been further defined yet, but quality is a key concept.

Second goal is visibility. The group wants to examine the sector to find the holes or the 'black areas' and work with these.

Brainstorm

Need: Image, basic needs, protection, maintenance. Supply: Growth, wishes, other industry stakeholders. Considerations concerning developing new markets and parallel markets. Considerations concerning stakeholders. Reducing some elements. Subsidies on cotton in the US and EU. Initiatives towards consumers, rock stars, designers.

B) FOOD

Scope

Organic food, fair trade

Including the issues of transport, packaging, energy management, seasonality

Overall goal

To develop a system in which all issue based stakeholders have a voice that cover all aspects of the value chain under the aspect of sustainability in e.g. the form of labelling.

Think tank goal

Map out a process and steps to be taken by the different stakeholders to achieve overall goal.

Brainstorming “Steps to get there”

Identify which parts of the value chain are investigated by the different issue based stakeholders (fair trade, organic, biodiversity, air pollution, water, labour...) and which parts of the value chain are left out?

Focus on certain commodities?

Create synergies.

Initiate ideas for a food platform.

Use the final conference as a forum to bring together and inform the issue-based stakeholder groups.

(public procurement)

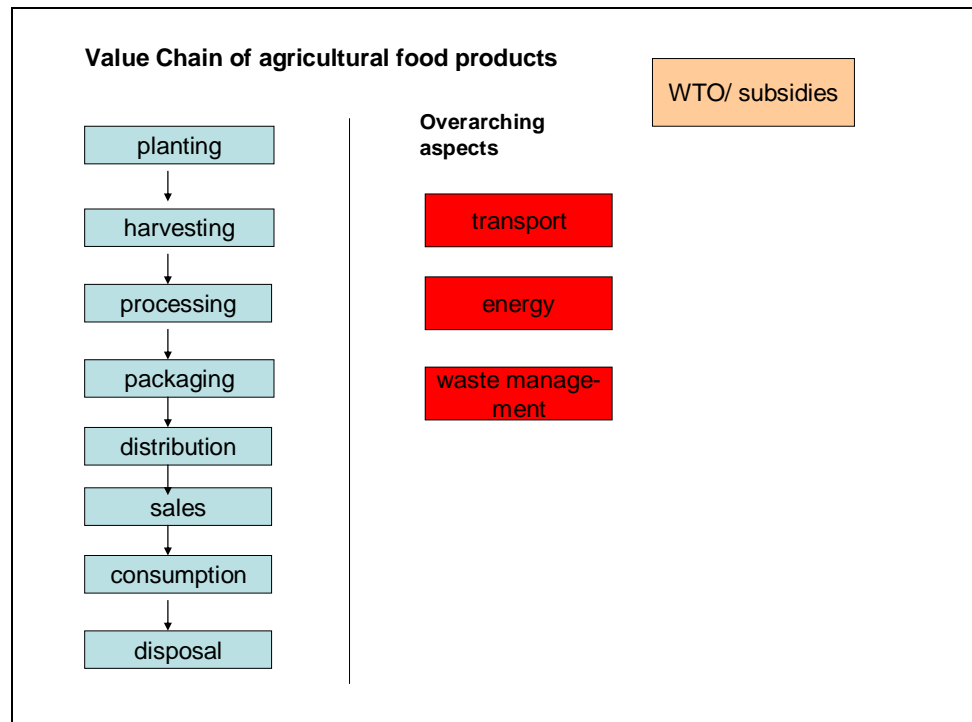
(niche to main stream market)

Issues in food that have not been addressed so far:

- International Trade regulations
- Labour laws
- Energy efficiency in food, life cycle, waste management
- Problem at level of producers
- Environmental issues related to food
- Integration of labelling (ICRT, Stiftung Warentest), connect fair trade with organic food sector
- Right to know, Food safety, GMO debate

Niche to mainstream

- share best practice on strategies from organic and fair trade movement to move from niche to mainstream market
- integration of labelling

C) CONSUMER ELECTRONICS

Goals divided on target groups

Consumers

Short Term: 1) 10%/year increase of “green” (eco/energy labeled, “with EPD” etc.) products (4-5 years)
 2) Making consumers to join WEEE management system (4-5 years)

Long Term: 1) over 50% of consumers are aware of the environmental/social impact of consumer electronics during the lifecycle of those (25-30 years)

Authorities

- ST: 1) Green Public Procurement implemented at EU/national/local level (4-5 years)
- 2) 50% of monetary value of public sector purchases are “green” (4-5 years)
- LT: 1) 75 % of monetary value of public sector purchases of “EU” of that moment are “green”
- 2) Consumption-endorsing commercials, targeted on kids, are banned throughout the “EU” of that moment

Producers/Retailers

- ST: 1) educate consumers on and direct suppliers towards sustainable alternatives
- LT: 1) higher awareness of industrial/retailers community about sustainable choices to be implemented and used during the product lifecycle
- 2) 50% of products/services on EU market are “green”

Service Providers

- ST: “products replacement with services” strategy and action plan in place on EU level
- LT: “products replacement with services” national campaigns carried out, 15% of households joined the scheme

- Examples of services: laundry, cleaning, telecommunication etc.

D) HOUSEHOLD CHEMICALS

Scope

Household cleaning products (for washing and cleaning)

Goals

1. Minimize use of (unnecessary) chemicals: anti-bacteria's...
2. Substitute harmful ingredients for the environment, including phosphorous, perfumes
3. Phase out industrial double standards within the sector
4. Increase independent information on these products and promote corporate code on conduct on consumer information (dosage, antibacterial products).

1.4.2.5 Lunch

1.4.2.6 Presentation of group work

The four sector working groups presented their work and each presentation was followed by a short discussion, where ideas and inputs were exchanged.

1.4.2.7 Coffee break

1.4.2.8 Conclusions and evaluation

The meeting was finished of with Claus Jørgensen from DCC summarizing the conclusions. It was decided that each sector group should before mid January make a short paper outlining the final sector goals, a work plan describing what the group hope to achieve within the next year of work (two more work meetings + exchanges in between meetings) and a list of possible needs for future work, like background papers and such, which DN hopes to be able to satisfy. Also participants are welcome to include sector experts in their work, although no more participants can be included in the think tank and attend the meetings. DN will establish a website where the groups can exchange ideas, news, comments and participants in general can communicate. Furthermore, the website should be open for reading only so that participants can refer to the website to interested contacts and related experts.

Some dates were suggested for the next meeting and it was agreed that DN and DCC should come up with two dates for suggestion in the next letter, that participants can then reply on. It was agreed that on the next meeting the think tank should discuss inputs and suggestions for the final conference in the autumn of 2006 and that each sector group should therefore start considering who they find relevant to invite to the conference.

A small discussion on exchanges of national SCP data resulted in Jan Rademaker proposing to send national overviews for the countries that ANPED has data on to DN, who can then put this on the website when it is established. Claus Jørgensen from DCC also promised to send out a comparison of the Nordic countries and their implementation of SCP (http://www.nordicpartnership.org/db/files/methodology_and_data_report.pdf).

Finally an evaluation discussion was conducted, where DCC and DN asked participants for comments and critic on the meeting. Some of the critic included: that the think tank goals were too vague and broad to start with and that the fact that DCC and DN had outlined a framework did not invite for an open brainstorm on the goals and work in the think tank. Either it should have been totally open with no suggestions or fully structured with a finalized work plan already in place.

The agenda also received critic; some found it difficult to discuss goals for the think tank before deciding on the sector approach. Some found the discussion on SCP definitions irrelevant and believed it would have been more helpful if DCC and DN had just decided on a definition beforehand. It was decided that an evaluation form would be send out along with the summary to improve the next two working meetings.

1.5 Præsentation

Framework for NGO think tank

by Kristine Krapf

1. Meeting: (goals)

- Finalizing definitions and parameters for SCP
- Finalizing sectors to work with in the think tank
- Finalizing main SCP goals for each sector

2. Meeting (instruments and stakeholders)

- Finalizing main instruments to reach SCP for each sector
- Dividing instruments on levels of action (local, national, regional, international)
- Developing a list of relevant stakeholders related to the instruments on each geographical level

3. Meeting (approaches and implementation)

- Deciding on relevant approaches
- Finalizing main implementation strategies and possibilities
- Incorporating these strategies into time schedules

4. Meeting

- CONFERENCE

1.6 Presentation
State of the play
by Pernille Sørensén

Dias 1

Sustainable consumption and production

State of the play
- and where to go?

November 22, 2005

Environment Counsellor Pernille Sørensén

Dias 2

Program

- Introduction
- A few words on SCP in general
- SCP on the EU level
- The international work on SCP
- The 10-year framework
- Brainstorming on the challenges and the conceptions
- Happy ending in 2012?

Dias 3

SCP on the EU level

- SDS – revision of the EU sustainable development strategy
- Thematic strategies on prevention and recycling of waste and sustainable use of natural resources
- Integrated Product Policies
- Environmental Technology Action Plan
- Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC)
- Green Public procurement

Dias 4

SCP on the EU level

- Eco-design to energy-using products
- Eco-Management and Audit Scheme
- Information, education and awareness raising (The Flower)
- Internalising external costs (EU CO2 emissions trading scheme – Emissions from aviation)
- The 7 EU thematic environment strategies
- On the EU level SCP integrated into the sustainable development agenda

Dias 5

The international work on SCP

- Rio – Johannesburg – regional meetings – Marrakech – Costa Rico
- Cross-cutting issue on the multi-thematic CSD agenda
- UNEP
- Partnerships – regional – bilateral
- Further involvement of UN agencies – MEA's – Conventions
- Sector partnerships?

Dias 6

The 10 year framework! Historical and present conditions

- The goals of the JPoI
- The ongoing processes at multiple levels
- Information sharing
- Concrete action and partnerships provide the input
- Keeping the concept on the agenda as a cross-cutting and horizontal issue to provide synergies
- The CSD is the window to the world and level playing field for consolidating experiences and practices
- No convention for SCP to be expected – targets? – mainly bottom-up process
- Goals to be compatible with the growth and development agenda

Dias 7

Brainstorming on the challenges:
Prioritising production vs consumption?
– Some questions to stimulate further work

- Piecemeal harmonisation of legal frameworks and standards
- The consumption side is a challenge – technological innovation outweighed by consumption growth
- Growth and consumption – special focus groups
- Kids - Youth - Education
- Branding and publicity
- Assuming responsibility – taking the lead – green public procurement – others?
- Business – voluntary agreements – green image – SCR – sectoral targets

Dias 8

Brainstorming: Changing conceptions

- Changing the BNP as a wealth indicator
- Globalisation: Excuse for uncontrolled growth or opportunity for revitalising the environmental agenda
- Trade/WTO – development – leap frogging
- Devision of labor on the global level
- Ressource and energyefficiency are saved costs – rising oilprices – security – other risks?
- The cost of in-action
- Demonstrate the synergies between growth/development and environmental protection and sustainable use of natural resources
- Continue political pressure

Dias 9

In conclusion:
A 10 year framework: What
major event or achievement
to be expected in 2012?

BILAG E

Standardiseringsindsatsen – resultater

Dette bilag udgøres af et ECOS-høringssvar omkring Ny Metode, som DN har udarbejdet store dele af substansen af samt af en rapport om arbejdet med udviklingen af ISO 26000-standarden.

DN har deltaget i det danske udvalgsarbejde siden 2004 og deltaget i 15 nationale og 4 internationale møder indtil udgangen af 2007.

1.1 Høringssvar fra ECOS om Ny Metode

26 July 2006

ECOS POSITION PAPER ON THE REVISION OF THE NEW APPROACH

REFERENCE: COMMISSION WORKING DOCUMENT “CERTIF 2005-16 REV. 2: ELEMENTS FOR A HORIZONTAL LEGISLATIVE APPROACH TO TECHNICAL HARMONISATION”

ECOS, the European Environmental Citizens' Organisation for Standardisation is an association of NGOs active in the field of environmental protection, which themselves have more than 26 Million individual members. It has been created in 2002 as a non-profit association under Belgian law to enhance the voice of the environment within the European standardisation system. ECOS is supported by the European Commission and EFTA. Its secretariat is based in Brussels. For areas of priority and further information see www.ecostandard.org.

INTRODUCTION

ECOS acknowledges the fact that the New Approach to Technical Harmonization has contributed to the completion of the Internal Market and has been mainly a success in the field of safety and the free movement of goods. However, in recent years, while extending its use to environmental issues ECOS has observed serious shortcomings in ensuring that environmental considerations are adequately taken into account in New Approach standards. For instance, ECOS (as well as its sister organisation ANEC – the consumer voice in standardisation) opposed the publication of the “revised” packaging standards in 2005¹ - in vain. Further more, environmental NGOs are concerned that standardisation may lead to deregulation, while the procedures of its implementation are not up to democratic standards that should be mandatory for such a transfer of competences to private bodies. If the European Commission can not find a solution to how to make the New Approach work for the environment, ECOS needs to reject any expansion of the role of standardisation in the field of the environment. The current revision of the New Approach does not address ECOS' expectations in that respect.

ECOS had expected a revision of the process by which the EU Commission would deal with the European Standard Bodies, for example on the following issues:

- How the New Approach Directives have to be designed to guarantee meaningful protection of the environment and health,
- How the mandates should be developed in order to give clear indication regarding the contents of the standard and

¹ For a detailed assessment of these standards see joint ANEC/ECOS position at:
http://www.ecostandard.org/downloads_a/anec&ecos_on_revised_packaging_standards_jan05.pdf

- How the new standard should be checked afterwards and adapted or even publicly rejected in case it does not meet the essential requirements of the directive and the frame of reference of the mandate.

ECOS had hoped for a horizontal directive that would make it a requirement to take environmental aspects into account. Instead of getting a revision that improves the cooperation between legislator and standard bodies we are confronted with an extension of the conformity assessment procedure. This means the new horizontal directive will deal in first place, and in greatest detail, with the improvement of market surveillance based on the Directive on General Safety for Consumer Products (RAPEX). ECOS agrees that better market surveillance is needed. However, our greatest concern is the quality of the rules that are surveyed.

The problems are generated by the instruments needed to carry out the New Approach, e.g. that it is almost entirely based on standards bodies, which are dominated by business interests and which – as a result of a marginal representation of public interests – do not ensure balanced decision making. Further more, the set up and processes of the standards bodies disadvantage minority positions. Whereas this set up might have delivered and might be sufficient in a number of areas of “classical” standardisation, this is clearly not the case when environmental issues are at stake. In the light of the challenge of climate change, this reserve has to be extended to energy (efficiency) issues.

Thus, the basic idea of the New Approach, that details in the regulation are left for settlement by relevant market stakeholders, holds only when there is a clear interest and a clear relation between regulation and impact. In the field of safety, this is normally the case: Businesses do not want to face legal charges due to human damage caused by their products, because this is expensive to the producer and because often causal links can be established between a product deficit and an accident. In the case of environmental issues, the situation is totally different. It is seldom possible to identify a clear cause-effect chain, and there is no general producer responsibility for effects on the environment caused by products. It is very difficult to trace back from an impact on the environment to the specific cause, i.e. the actual polluter. And if it is possible it is normally very difficult to hold the producer legally liable. Therefore, if the New Approach should be used in general for environmental regulation, then business responsibility must be extended and knowledge of cause-impact relations must be firmly incorporated in the procedures.

Another aspect about the New Approach is that it has never been used as intended. The idea was that all political aspects should be settled by the political processes prior to the standardisation work phase. But in most cases over the past 20 years, some degree of political decision like limit or emission values or similar parameters, have been left to the standardising process. This practise must stop.

Therefore, ECOS and its member organisations are of the firm opinion that a fundamental review of the New Approach is needed, going beyond the current Commission proposal, in order to improve the balance between public and business interests. This should be done by strengthening the role of public authorities when implementing public policies by elaborating detailed specifications. For instance, it should be clearly stated (and the standardisers usually agree with this assumption), that no limit values or parameters of similar nature (e.g. a minimum calorific value for a fuel or its acceptable heavy metal content) should be left to standardisation.

It is the task of standardisation to select measuring and sampling methods for the purpose of monitoring the meeting of limit values or other highly controversial key requirements. Whenever it is difficult to draw the line between the two and whenever the legislative level has not appropriately fulfilled its part (because often the standardisers are not to blame) and left such a controversial question unresolved, standardisation should be complemented by the option to task a Committee of Member States (referring to the Comitology decision), complemented by an expert group (stakeholder advisory forum), to fill the above-mentioned

gap. It could give also guidance on the selection of measuring and sampling methods for the purpose of monitoring the meeting of limit values or other highly controversial key requirements, to resolve problems encountered in the standards bodies and to react on market developments in a quick and flexible way. This procedure has to be transparent and open to all stakeholders, in particular public interest stakeholders, such as environmental and consumer NGOs

The successor of the "98/34-committee" of Member States should be upgraded to a Comitology-committee, which would give Member States and also the European Parliament (under the recently revised Comitology-procedure) a greater say in standardisation policy. We do not endorse the analysis in the reference document regarding "*the principles that the public authorities keep the last say, and that the system provides mechanisms for ensuring a high level of confidence in the results*".

Furthermore, we are convinced that a democratic reform of the European standards organisations is needed. To this end, ANEC has elaborated a catalogue of measures to improve public interest stakeholder participation in CEN and CENELEC. ECOS entirely supports this catalogue.

Last but not least, environmental NGOs do not agree with the extended use of the New Approach in policy areas such as environment, energy and health, unless the reforms mentioned in this document have been implemented. The New Approach should not be considered as the general model applicable in the whole products or services area.

In order to address these challenges, the European Commission has issued its Communication (COM/2004/130 final) "Integration of environmental aspects into standardisation" in 2004. Whereas ECOS welcomes the publication of this document; it feels that the degree of its implementation is not satisfactory yet. When reporting on the progress of its implementation, the Commission should be assisted by an advisory stakeholder panel.

In that context we would like to emphasize art. 6 EC-treaty, according to which "Environmental protection requirements must be integrated into the definition and implementation of the Community policies and activities". ECOS is of the opinion that this is not yet sufficiently the case in standardisation policy.

The basic legal act regarding the New Approach, be it a substantially revised directive 98/34 or a new legislative base for the New Approach, should take this duly into account.

SPECIFIC COMMENTS

Legislative strategy

ECOS believes that there is a need for more consistency across the board of the New Approach Directives and therefore welcomes the initiative of the European Commission to set a joint framework for the essential requirements common to all New Approach directives, such as common definitions, requirements for the development of European standards, common approach to conformity assessment as well as the rules and procedures for a common 'safeguard' mechanism.

Delegating the elaboration of technical specifications to organisations other than the European standards bodies might offer new options. For some issues, ECOS recommends to refer to the framework of the ISEAL Alliance platform (International Social and Environmental Accreditation and Labelling). The ISEAL Alliance is an association of leading international standard-setting, certification and accreditation organisations that focus on social and environmental issues. ISEAL members have in common that the standards and accreditation programs they develop are voluntary, truly international in nature and focusing on non-product

related process and production method certification. ISEAL members are also committed to ensuring that their activities are in line with international norms and do not act as barriers to trade². The current EC-framework for standardisation would benefit from closely looking at this alternative model.

Motivations

Whilst we agree that an EU legislative framework for those aspects common to all New Approach directives will improve the efficiency of the New Approach, we do not believe that this is sufficient in light of the extension of the New Approach to new policy areas such as the environment.

Standardisation plays a prominent role in the 2005 re-launch of the Lisbon objectives and is considered one of the key factors to enhance Europe's competitiveness. The Commission wants therefore not only to extend the application of standards to replace legislation but also to privatise market surveillance. The Commission starts from the assumption that the standardisation part of the system is working well which ECOS is not convinced of regarding environmental aspects after its experiences, e.g. with the Packaging and the WEEE Directive. There is a need for more surveillance of the standards that have been developed in order to complement the legislative texts and mandates. There is a procedure missing that allows the Commission to intervene in case the essential requirements of the underlying legislative text or the terms of reference of the mandates have not been met. In this case a public rejection of the standard in question has to be stated. A simple non-publishing of the standard is not sufficient for demonstrating disagreement.

The intention to replace a part of environmental legislation by standardisation would have a direct impact on the environmental performance of the rules and processes elaborated. Therefore it is vital that the view of environmental NGOs is an integral part of this concept. Furthermore, there is a need to reform the European standardisation system so as to ensure that it is equipped to cope with these future tasks, at least when it is used for the implementation of public policy.

Effective participation of public interests stakeholders in the standardisation process is a precondition for the legitimacy of the New Approach, promoted by all political institutions in the EU. Therefore ECOS and its member organisations believe that rules or rights for public interest stakeholders, such as civil society representatives, need to be reinforced, in particular in standardisation work related to the public interest and when extending New Approach principles to areas which have so far been relying mostly on regulation.

In the longer term, the standardisation system needs to change so as to ensure fair and equal rights for commercial and non-commercial interests in the field of standards of public interest. This future system would be based on balanced representation, with committees embracing defined numbers of seats and their allocation to stakeholder groups in a balanced way.

By participating in the political level bodies of CEN and CENELEC, ECOS has the opportunity to propose such changes to processes that could make significant improvements in governance. However, we are just at the beginning of a reform process and still encounter a lot of resistance to our proposals.

For instance, ECOS proposes:

- to give a vote to other stakeholders than National Standards Bodies in CEN and CENELEC when it comes to the final approval of standards (this would apply to those stakeholders that have actively and continuously contributed to the development of a given set of standards),

² <http://www.isealalliance.org/>

- to abolish fees to Standards Bodies (be they European or National) for those stakeholder groups that represent the public interest (such as consumers, trade unions and environmental NGOs) and do not have an own commercial interest in standards development,
- To improve and to systematise the check of compliance of mandated standards with the mandate and the directive it is based on. The more independently this compliance check is carried out, the better for all parties involved. In case compliance is contested, there should be a means of legal review, e.g. by the European Court of First Instance. Such a legal review should also include the aspect, whether the dispositions in directives and mandates are sufficiently clear in order to allow for the elaboration of compliant standards.
- To establish a committee of experts and a guidance document which together aim at approving if a New Approach directive leaves only non-political and purely technical issues to the standardisation process. The guidance document shall contain lists of political issues and of non-political issues, which shall form the basis for the expert committee to approve or not the directive's readiness to delivering a mandate to the standardisation process. The committee must have the possibility to revert the draft directive to the regulators for improvement as long as there are still unsolved political matters in the directive.

The idea that there are groups participating in the standardisation process not because of their own economic interest, but for the good of society, has not yet been sufficiently understood by all the actors in the process.

The Standardisation Bodies should aim at structural changes in order to enhance minority positions by counterbalancing existing inequalities, thus ensuring more equal and fair chances for all stakeholders to influence the standardisation process and to have their views taken into account. We hope that the ANEC-proposals which ECOS support will be taken into consideration in the course of the current review of the CEN Strategy.

Financial considerations

ECOS acknowledges that apart from gearing up the CEN/CENELEC system for balanced representation, improved public interest stakeholder participation also requires the availability of financial resources. Therefore, we call upon the European Commission and Member States to enshrine in legislation the obligation for national governments to provide funds for public interest stakeholder participation in standardisation.

One aspect at the outset of the creation of the New Approach was the intention of public bodies (EU and national level) to save resources and to "outsource" part of the implementation work of legislation. However, the Commission (e.g. DG Environment and DG TREN) and national environmental authorities don't have sufficient resources (anymore) to participate in most standardisation work that would be of relevance and interest to them in an appropriate way.

Public authorities, both EU and national, should assess whether the concept is still valid seen from a cost effectiveness perspective, taking into account the resources that public bodies need to be delivered what they have commissioned and that public interest stakeholders need to make a meaningful contribution to the process:

- Which resources have been saved by public authorities?
- How much will it cost to bring (back) democratic legitimacy to the process?

Many of the above-mentioned ideas and challenges identified can also be applied to the national level Standardisation Bodies.

1.1 Rapport om arbejdet med ISO 26000-standarden

(Rapporten er skrevet af Kim Christiansen og ridser hele processen – herunder NGO-processen – op.)

Den internationale standardiseringsorganisation, ISO, udarbejder i disse år en international standard til alle organisationer om samfundsmæssigt ansvar – eller "social responsibility", som det betegnes på engelsk. "Standard" er dog noget misvisende, da der lægges meget vægt på, at standarden ikke må indeholde krav og kun skal være vejledende for de organisationer, som vælger at bruge den. Den vigtigste opgave for de miljø- og forbrugerorganisationer, som deltager i arbejdet, har derfor vist sig at være det at sikre, at vejledningen ikke bare anvendes til pral eller hvidvaskning. Denne artikel giver et indblik i dette arbejde set fra en deltager fra Danmarks Naturfredningsforening

1.1.1 Samfundsmæssig ansvarlighed

Begrebet blev først anvendt indenfor erhvervslivet med ordet "corporate" foran – Corporate Social Responsibility" – ofte forkortet SR. Men da ISO gik i gang med forarbejdet blev det hurtigt besluttet, at droppe "C" – alle organisationer kan arbejde med samfundsmæssig ansvarlighed

CSR bruges som begreb også i Danmark med lidt forskellige definitioner; fælles er dog fokus på miljø- og sociale aspekter; nogle eksempler gives nedenfor under overskriften

ISO 26000 har i det nuværende arbejdsudkast følgende definition – i min oversættelse:

Samfundsmæssig ansvarlighed betyder, at de aktioner en organisation gennemfører for at tage ansvar for påvirkninger af samfund og miljø af den aktiviteter er:

- i overensstemmelse med samfundets interesser og bæredygtig udvikling
- baseret på etisk adfærd og overholdelse af gældende lovgivning og internationale ordninger (omkring SR; min tilføjelse)
- integreret i organisationens løbende aktiviteter

1.1.2 Hvad er formålet med standarden?

Standarden har følgende formål i en næsten ordret oversættelse fra arbejdsudkastet:

- Bistå en organisation i dens arbejde med samfundsmæssig ansvarlighed
- Give praktisk vejledning i hvordan organisationen kan arbejde med samfundsmæssig ansvarlighed, og hvordan den kan identificere og involvere stakeholdere.
- Øge troværdigheden af rapporter og udsagn om SR
- Fremhæve indsats, resultater og forbedringer
- Øge kundetilfredshed og –tillid
- Fremme brugen af de samme ord og vendinger indenfor SR
- Sikre overensstemmelse og udgå modstrid med eksisterende dokumenter, aftaler, konventioner og andre ISO-standarder.

Tilsvarende er det understreget, at der er tale om en bestemt type af standard

- Dokumentet bliver en international vejledende standard
- Standarden er ikke beregnet til certificering af tredjepart
- Gennem hele standarden skal betegnelsen "bør" anvendes i stedet for "skal"
- Der vil kun blive udarbejdet en enkelt standard og ikke en serie af standarder

1.1.3 Organisering af arbejdet

En særlig arbejdsgruppe er nedsat for at sikre, at eksperter med begrænsede midler kan deltage fx udviklingslande, NGO og forbrugere, og der er etableret en åben fond, som alle kan bidrage til; det kniber dog noget med bidragene. En kommunikationsgruppe skal

udvikle værktøjer til informationsspredning fx nyhedsbreve under og efter møderne, og alle dokumenter fra SR-arbejdsgruppen kan åbent hentes på ISOs hjemmeside

SR-arbejdsgruppen følger ISOs regler og en særlig vejledning fra TMB. En særlig gruppe skal sikre, at disse følges og forklares for alle stakeholdere. Konsensus i ISO betyder, at der ikke er væsentlige indvendinger fra nogle af stakeholderne tilbage. Så i ISO skal arbejdsgrupperne tage sig den nødvendige tid til at blive så enige som muligt. Men i sidste ende stemmes der om standarderne: Mindst 2/3 skal stemme for og mindre end 1/4 imod.

I SR-arbejdsgruppen er der defineret 6 interessegrupper eller stakeholdere, som de kaldes med den engelske betegnelse. Herved adskiller dette arbejde sig fra alle tidligere omkring internationale standarder, hvor de forskellige grupper har deltaget ud fra evner og muligheder – herunder økonomiske – hvilket ofte har givet en overvægt af industrielle og statslige interesser. I arbejdet med ISO 26000 er det derfor besluttet, at standarden kun kan få den nødvendige troværdighed blandt alle interessenter, hvis alle stakeholdere har samme muligheder for at deltage. ISO har klaret den organisatoriske del af opgaven, men ikke den finansielle. Så deltagelse af forbruger- og miljøorganisationer er ligesom deltagelse fra udviklingslande ikke tilstrækkelig sikret til, at troværdigheden i arbejdet kan siges at være opfyldt. En række vestlige lande har givet tilskud til deltagelse fra især udviklingslande, men en systematisk sikring af alle stakeholders deltagelse også fra disse lande har ikke været opfyldt på de første 3 møder. SR-arbejdsgruppen har derfor i samarbejde med ISO's centrale sekretariat og det styrende råd ("Technical Management Board") taget initiativ til en fond, hvor alle deltagende lande og virksomheder m.m. kan indbetale et bidrag. Indtægterne fordeles så af SR-arbejdsgruppens undergruppe herfor - Tematisk gruppe 1: Fundraising og interaktion med stakeholderne. I blandt miljø-NGO'erne er der et stærkt ønske om, at disse midler også kan støtte deltagelse af mindrebedmedlede stakeholdere fra udviklede lande. Dette ønske deles af andre stakeholdere som forbrugere og andre, men de står næppe forrest i rækken – bl.a. fordi det ikke går rasende godt med fundraising til fonden.

DN deltager i arbejdet, fordi vi håber at kunne påvirke ISO 26000, så det bliver forpligtigende at arbejde med SR – hvis organisationen vil hævde, at den følger anbefalinger og vejledning i den internationale ISO standard. Standarden skal ikke kunne bruges som tom blåstempling. Derfor skal der være krav til, hvilke emner organisationen skal forholde sig til i prioriteringen af arbejdet – og krav om, at det sker i åben dialog med interessenterne i og omkring organisationen: Medarbejdere, naboer, kunder, forbrugere, natur- og miljøorganisationer osv. skal involveres ud fra de forudsætninger og omgivelser, som organisationen fungerer i. Brugere af standarden skal hjælpes til at huske at få det hele med, og at få det dokumenteret og kommunikeret på en struktureret og gennemsigelig måde. Og det skal være muligt at få uafhængige, kompetente organisationers ord for, at standarden følges, og at ikke mindst miljøet rettigheder respekteres og overholdes.

1.1.4 Hvad kommer standarden til at indeholde?

Vejledningen for organisationers samfundsmæssige ansvarlighed skal hjælpe alle typer organisationer til at kunne besvare det mest centrale spørgsmål: Hvad betyder samfundsmæssig ansvarlighed for vores organisation? Ideen er at inspirere organisationer til at arbejde mere systematisk og struktureret med at definere deres samfundsansvar, - og dernæst efterleve det i praksis. Vejledningen skal hjælpe til at indføre rutiner og praksis i organisationen, der sikrer størst mulig hensyntagen til det samfund organisationen er en del af.

1.1.5 Historien om SR i ISO

Allerede i april 2001 blev ISO's komité for forbrugerpolitik af ISO's øverste bestyrelse bedt om at overveje, om det ville være muligt for ISO at udarbejde en international standard for social responsibility. En undersøgelse konkluderede, at ISO set fra et forbrugerperspektiv var egnet til at påtage sig opgaven.

Primo 2003 nedsatte ISO en strategisk rådgivende gruppe vedrørende SR, der skulle hjælpe ISO med at beslutte, hvorvidt ISO's engagement inden for SR vil tilføre yderligere værdi til de allerede eksisterende initiativer og programmer. Gruppen bestod af repræsentanter fra hele verden dækkende et bredt spektrum af stakeholdere. Over en periode på 18 måneder med intensiv debat fik gruppen udarbejdet en omfattende rapport. Den inkluderede en oversigt over verdensomspændende SR-initiativer og identificerede forhold, som ISO skulle tage i betragtning. Den rådgivende gruppe konkluderede også, at ISO burde gå i gang med SR-arbejdet, såfremt væsentligt anbefalinger blev fulgt. fx sikring af involvering af alle relevante stakeholdergrupper i arbejdet, samt at standarden ikke kan bruges til certificering af en organisations SR-arbejde.

Alle medlemmer af ISO blev derfor bedt om, at stemme på, om arbejdet skulle sættes i gang – og resultatet var et klart flertal. Herefter skulle den formelle organisering af arbejdet på plads, ikke mindst med valg af formandsskab og sekretariat. Efter endnu en afstemning, men denne gang ikke blandt medlemmerne, men i ISO's styrende organ, Technical Management Board, blev Brasilien og Sverige valgt til sammen at stå for ledelsen af arbejdet. Danmark søgte også sammen med Tanzania, og vi blev en flot nummer to.

SR-arbejdsgruppen har indtil dato holdt 3 møder: I marts 2005 i Salvador i Brasilien, i oktober 2005 i Bangkok i Thailand og i maj 2006 i Lissabon i Portugal. En repræsentant fra DN deltog i alle tre møder, og DN har også prioriteret at deltage i de videre arbejde herunder det næste møde i Sydney i Australien i januar 2007.

Aftaler er indgået mellem den internationale arbejdsorganisation, ILO, som er et samarbejdsorgan for arbejdsgivere, arbejdstagere og myndigheder, og ISO og mellem Global Compact og ISO. Begge aftaler betyder, at ILO's rettigheder for arbejdstagere og Global Compacts principper for bæredygtig udvikling, skal indgå i SR-gruppens arbejde. Der må ikke være modstrid mellem rettigheder og principper og indholdet af ISO 26000, og de respektive dokumenter skal supplere og understøtte hinanden. Samtidig får både ILO og GC særlige høringsrettigheder omkring de mange udkast til ISO 26000, som kommer over standardiseringsperioden. Det bliver interessant at se, hvilken international organisation, som for den næste særstatus. Men det er selvfølgelig centralt, at ISO 26000 integrerer de rettigheder og principper, som det internationale samfund allerede har udviklet. Det øger også troværdigheden af ISO 26000. Men ingen af de to aftaler stiller krav til, hvordan rettigheder og principper skal integreres. Der er altså ikke tale om, at brugere af ISO 26000 forpligtiger sig til at underskrive Global Compact. Og ILO's erklæringer skal ikke følges, med mindre de er implementeret i national lovgivning – og så har de jo alligevel skulle følges.

1.1.6 Miljøorganisationer i SR-arbejdsgruppen

Miljø-NGO'erne består dels af en række medlemsbaserede miljøorganisationer som BUND i Tyskland og Danmarks Naturfredningsforening. Men også en lang række såkaldte non-profit institutter og foreninger. Til det første møde i ISO-arbejdsgruppen deltog både industrielle rådgivere og industri-netværk, som arbejder med SR, hvilket var med til at give en del uro i hvilke holdninger, gruppen skulle forfægte. Tilsvarende gælder en række internationale institutioner, som står bag eksisterende ordninger – fx Social Accountability International, som står bag en "standard" for SR kaldet SA 8000. De er klart ikke interesserede i at få en ISO standard for SR, som organisationer kan certificeres efter, da det vil kunne presse deres program ud af markedet.

Det sidste var og er flertallet i den danske spejlgruppe ikke enige i. Hvis ISO 26000 overhovedet skal være troværdig som hjælpemiddel i SR-arbejdet, skal organisationer kunne få et bevis herfor ud fra – de skal kunne certificeres ift. standarden. Men hvis standarden ikke indeholder krav – kun "should", "can" og "may" – så bliver det svært at afgøre, om organisationen overholder kravene ("shall"). Den eneste løsning herpå er, at Dansk Standard i samarbejde med spejlgruppen udarbejder en version af standarden på dansk, som indeholder præcise krav – dvs. en lang række formuleringer skal ændres fra "should" til "shall". Og det synes der da også at være udbredt stemning for hos de fleste stakeholdere, selv blandt nogle af interessenterne fra industrien.

Pacific Institute, som er et nonprofit center i USA, der arbejder med miljøspørgsmål i bred forstand, har i mange år deltaget i ISO arbejdet omkring miljøledelsesstandarder. En af centrets ledende medarbejdere, Jason Morrison, har derfor hurtigt fået rollen som uofficiel koordinator for NGO'erne i SR-arbejdsgruppen. Jason har således stor indflydelse på arbejdet sammen med andre erfarne personer fra ISO-arbejdet – herunder denne artikels forfatter, og det er ikke altid til fordel for nye NGO'er i arbejdet, som har svært ved at komme til orde. Heldigvis har NGO-gruppen formået at vælge personer til SR-arbejdsgruppen rådgivende gruppen for formandskabet – den såkaldte Chairmans Advisory Group, CAG – som ikke kun kommer fra denne kreds af gamle "rotter" i standardisering. Det kan jo ses som et aktivt eksempel på involvering af stakeholdere i en SR-aktivitet (!)

Pacific Institute administrerer en hjemmeside og en mail-service for alle NGO'ere i SR-arbejdsgruppen. Her kan man finde megen nyttig information. Pacific Institute gennemførte i efteråret 2006 en spørgeskemaundersøgelse blandt de deltagende NGO'ere, og der kom mere end 80 svar. Resultaterne er desværre ikke offentliggjort i skrivende stund, men kan findes snart på <http://inni.pacinst.org/>

NGO-gruppen har især været aktive omkring sikring af, at alle stakeholdere faktisk er med, og at der sikres den nødvendige økonomiske, men også forståelsesmæssige støtte fx i form af træning af personer, som ikke er velbevandrede i ISO. Inden mødet i Lissabon blev der udformet et brev til SR-gruppens lederskab om behovet for større gennemsækelighed omkring, hvem der faktisk deltager i arbejdet og mere økonomisk støtte til de mindrebemidlede. Ikke alt blev indfriet, men brevet var med til at holde diskussionen på kogepladen. Til mødet i Lissabon var NGO-gruppen også sammen med forbrugerne meget aktive omkring sikring af pressens frie adgang til møder og resultater – med delvis succes – og før næste møde i Sydney i begyndelsen af 2007 handler det om simultan-tolkning som en del af mødet, så også ikke-indfødte engelsktalende kan følge med.

1.1.7 Miljø i SR arbejdet

Uanset at nogen (læs: nogle af industrifolkene) stadig ønsker at diskutere, hvor omfattende SR arbejdet som udgangspunkt skal være, så indgår miljø som et indsatsområde. DN har bidraget til at få dette konkretiseret med udgangspunkt i møderne om miljø og udvikling i Rio i 1992 og i Johannesburg i 2002: Miljøets "rettigheder" skal baseres på:

- Forebyggende indsats
- Naturbeskyttelse
- Renere teknologi – både mindre forbrug af ressourcer (energi og materialer) og mindre forurening

f.eks. med udgangspunkt i FN's Global Compact om med fokus på biodiversitets- og klimakonventionerne. Ud fra resultater fra mange livscyklusvurderinger – og på trods af forskelle i metoder og datagrundlag – er det tydeligt, at de fleste produkter primært belaster natur og miljø i form af drivhuseffekt, arealanvendelse og giftighed for mennesker og miljø. De to konventioner dækker således fint nogle af de reelt største årsager til sundheds- og miljøproblemer i verden i dag. Sammen med den politiske fokus, som mange lande har på "sundhed og miljø" – og herunder ikke mindst på farlige kemikalier – kan man sige, at årsagerne er kendt. Mange af løsningerne er også, men her kniber det jo noget mere med handlingerne. Udarbejdelsen af en international standard for samfundsmæssig ansvarlighed kan være et lille bidrag til mere handling. Men det fjerner ikke ansvaret hos især de folkevalgte politikere for rent faktisk at føre en politik, som løser problemerne.

1.1.8 Danske aktiviteter

Det er ikke muligt at give en fuldstændig oversigt over aktiviteter omkring SR i Danmark. Pjecen fra Dansk Standard giver dog korte beskrivelser af nogle statslige initiativer ligesom listen over deltagende virksomheder i den danske spejlgruppe jo også giver en indikation af, hvem der er fremme i skoene – der er dog flere virksomheder, som har valgt ikke at deltage i spejlgruppen, men som er involveret i andre tilsvarende netværk, fx Netværket for Bæredygtig Erhvervsudvikling, som styres af de store jyske virksomheder.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har med støtte fra Den Europæiske Socialfond og Arbejdsmarkedsstyrelsen igangsat et projekt, hvor 12.000 danske virksomheder gennem en kursusdag for arbejdstager- og arbejdsgiverrepræsentanter angiveligt gives et mærkbart og konkret kompetenceløft, som skal øge deres konkurrenceevne og optimere deres CSR-indsats. Projektet hed tidligere "People & Profit" svarende til to af de tre omskrivninger af begrebet bæredygtighed til "Planet, people and profit" – en omskrivning som er meget populær blandt en række erhvervsvirksomheder og ledelseskonsulenter. De danske myndigheder har dog omdøbt projektet til "Overskud med omtanke", så at fokus er på øget indtjening gennem god opførsel står stadigt tindrende klart. Omvendt er der dog ikke mange erfaringer i erhvervslivet med, at 1-2 kursusdag giver tigerspring i styrket konkurrenceevne. Projektet slutter i 2006, og det bliver interessant at se effekten heraf – i den udstrækning den faktisk kan måles.

Institut for Menneskerettigheder har siden 1999 arbejdet med virksomheders sociale ansvar i tæt samarbejde med Dansk Industri og IFU. Der er bl.a. udviklet et værktøj til at tjekke, om virksomheden overholder menneskerettighederne. Arbejdet tog 6 år og involverede over 100 virksomheder, menneskerettighedsorganisationer, universiteter og fagforeninger. Det sætter ambitionerne hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i relief.

Det sociale indeks er udviklet for Arbejdsmarkedsstyrelsen og Beskæftigelsesministeriet for at fremme virksomheder og organisationers sociale ansvar og engagement primært i relation til medarbejderne. Det sociale indeks er således et af de værktøjer, som kan anvendes i SR-arbejdet, men det dække ikke hele området – kun medarbejderne.

Den danske komité omkring SR, som er nedsat hos Dansk Standard, består for tiden af 15 medlemmer, hvoraf 6 kommer fra industrien, 3 fra NGO, 1 fra forbruger, 1 fra arbejdstager, 1 fra myndigheder og 3 fra andre. Denne industridominans gælder også for SR-arbejdsgruppen, som også domineres af rige lande i vest – de industrialiserede lande herunder også Japan m.fl. fra det "vestlige" øst.

1.1.9 Konklusion

ISO-arbejdsgruppen vil ende op med en standard for samfundsmæssig ansvarlighed. Alle typer af organisationer vil kunne bruge den, men i første omgang vil det nok mest være industrivirksomheder. Nogle lande vil fortsætte med deres eksisterende standarder for SR, andre vil tilpasse dem, og atter andre vil lave deres egen – enten som en oversat kopi eller med nationale tilpasninger. I Danmark synes der blandt deltagerne i arbejdet at være stemning for, at organisationer skal kunne certificeres efter en dansk udgave af ISO 26000. Det vil kræve nogle ændringer. Og så vil oversættelsen sikkert blive i den kommenterede udgave, altså hvor der fx gives eksempler undervejs.

Og hvad er så minimumskravene, der skal være opfyldt, hvis en organisation skal kunne sige, at den udviser ansvar for samfundet – med udgangspunkt i ISO 26000:

- stakeholderne skal være inddraget hele vejen – fra formulering af politik og handleplaner til rapportering – ikke alle mulige, men de vigtigste, og fravalg skal begrundes
- organisationen skal kunne vise løbende forbedringer i arbejdet – der skal til handleplanerne været knyttet konkrete mål; men ikke alt kan kvantificeres, og kvalitative resultater tæller også
- organisationen skal fortælle åbent og forståeligt om sine valg og fravalg – af emner og stakeholdere – og om sine aktiviteter og resultater
- organisationen skal selvfølgelig overholde gældende lovgivning (hvem skal ikke det?)

Eller i den korte form til små organisationer – med udgangspunkt i en passende bruttoliste over interessenter og emner:

- hvem snakker du med? og hvorfor ikke?
- hvad fokuserer du på? og hvorfor ikke?
- hvordan arbejder du med at forbedre dig?

- hvilke resultater har du opnået?

1.1.10 Litteratur og hjemmesider

Dansk Standard (2006) ISO 26000 Social Responsibility. Kommende international standard for samfundsmæssig ansvarlighed. Hvem, hvad, hvor, hvornår og hvordan...- du kan også få indflydelse.

Det internationale NGO-netværk om ISO SR arbejdet <http://inni.pacinst.org/inni/CSR.htm>

Det store danske træningsprojekt omkring SR i virksomheder
www.overskudmedomtanke.dk

FN's principper for bæredygtighed og samfundsmæssigt ansvar
www.globalcompact.com

1.1.11 Noter

1.1.11.1 Note om ISO

ISO er en international sammenslutning af nationale standardiseringsorganer, som udvikler frivillige, konsensus-baserede Internationale Standarder baseret på oplæg fra nationale standardiseringsorganer og en lang række samarbejdsorganisationer til ISO. Arbejdet organiseres typisk omkring en teknisk komité, hvor alle ISO medlemmer kan deltage og andre internationale organisationer kan godkendes som liaison-medlemmer. Under den tekniske komité nedsættes evt. sub-komitéer for forskellige dele af et standardiseringsområde og under disse igen arbejdsgrupper. Det er eksperter udpeget af de nationale standardiseringsorganer og samarbejdsorganisationerne, som skriver standarderne. De udarbejdes og godkendes over en række trin, som skal sikre, at der opnås konsensus. Det betyder ikke, at alle er enige, men at der ikke er en voldsom modstand – og i sidste ende stemmes der, og der skal være mere end 2/3 for og mindre end 1/4 imod for at et dokument kan udgives som international standard.

1.1.11.2 Note om organisation

Definitionen på en organisation er: Virksomhed, selskab, sammenslutning, firma, bedrift, myndighed eller institution eller dele eller kombinationer heraf, uanset om de er registrerede eller ej, eller om de er offentlige eller private, som har sine egne funktioner og administration.

1.1.11.3 Note om stakeholderkategorier

Deltagerne i SR-arbejdsgruppen har sammen med deres respektive bagland selv stået for at få defineret, hvem der hører til hvilke af de 6 stakeholderkategorier. Den enkelte deltagers placering afgøres af de nationale standardiseringsorganer og meddeles SR-gruppens sekretariat. De 6 kategorier er – med de danske deltagere i SR-gruppens møder med **fed** og andre deltagere i den danske spejlgruppe i parentes:

- Forbrugere (Forbrugerrådet)
- Myndigheder (**IFU**, Industrialiseringsfonden for Udviklingslande, som hører under Udenrigsministeriet)
- Industri (**NovoNordisk**; Novozymes; Carlsberg; Coloplast og Dansk Industri)
- Arbejdstagere (**CO-industri**)
- NGO'er (**DN**, Danmarks Naturfredningsforening; Institut for Menneskerettigheder)
- Andre – kaldes SSRO (Service, Support, Research and Others; **FORCE Technology**, Grove consulting, **Dansk Standard**)

1.1.11.4 Note om plan for udarbejdelse af ISO 26000

- Første arbejdsudkast (working draft, WD 1): færdiggjort marts 2006
- Andet arbejdsudkast (WD 2): færdiggjort oktober 2006
- Første komitéudkast (CD 1): forventes klar medio 2007
- Udkast til international standard (ISO/DIS): forventes klar primo 2008
- Endeligt udkast til international standard (ISO/FDIS): forventes klar ultimo 2008
- Udgivelse som international standard: primo 2009.